PN 1399.

Biblioteca Bucureștilor

12
Decembrie
2005

REVISTA ASOCIAȚIEI BIBLIOTECARILOR ȘI DOCUMENTARIȘTILOR DIN BUCUREȘTI • BIBLIOTECA METROPOLITANĂ • DIRECTOR FLORIN ROTARU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

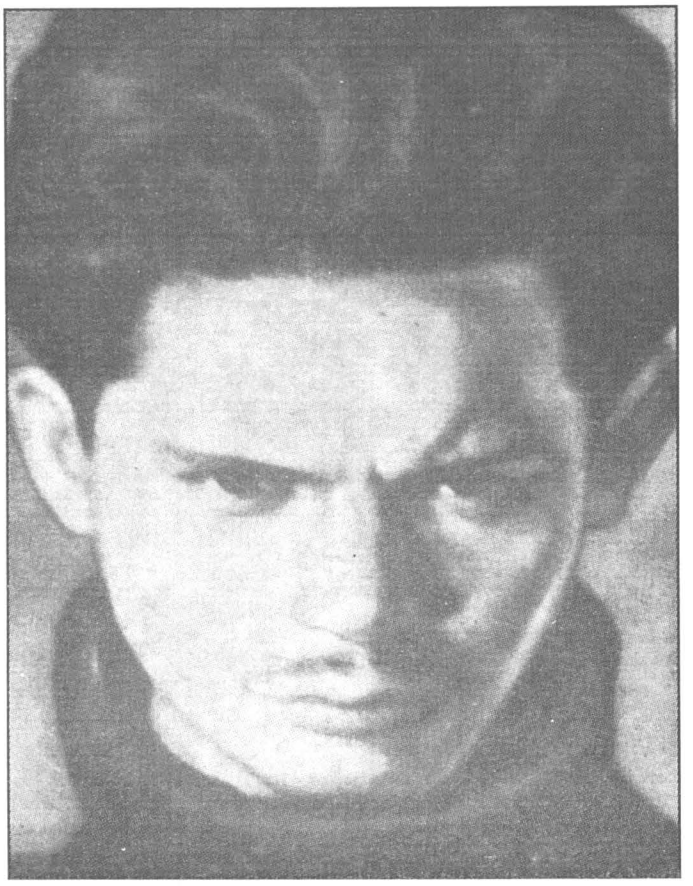

NICOLAE LABIȘ

1935 – 1956

70 de ani de la naştere

"… Vorbele mele se amplifică ori se sparg de cupola cerului meu. Îmi port paşii pe cîmpurile mele, prin pădurile bătrîne moştenite din străbuni şi pe lîngă complicatele construcţii pe care le-am zămislit cu trudă de curînd. Fraţii mei, oameni, vibraţiile voastre răzbat pînă aici şi se încheagă aici într-o simfonie furtunoasă şi eu mă aflu aici ca să vă înţeleg cît mai bine.

Dar un popor învălmăşit de umbre şi vedenii şi apariţii încarnate se zbuciumă chinuitor şi-ncerc să liniştesc o clipă mulţimea lor tălăzuită şi să le cer să facă pace şi să aşeze pace în împărăţia mea.

Pentru ca să vă pot auzi mai bine pe voi,

pentru ca sufletul meu să guste netulburat farmecul sufletelor voastre".

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Sumar

Bucureștii de altădată

Vasile Th. CANCICOV – [Bucureştii în decembrie 1918] 2
MARIA Regina României – Bucureştii 6
Georgeta FILITTI – Arhive bucureştene – Ghermani 7
Ana Maria ORĂŞANU – Memoria caselor – Casa pictorului Gheorghe Tattarescu ..10

Patrimoniu 11

Istoria cărții

Basil MUNTEANU – *Panorama literaturii române* 12

Autografe contemporane

Ovidiu DRIMBA – Lucian Blaga: un sonet inedit 14

Meridian biblioteconomic

Din viața filialelor Bibliotecii Metropolitane București
Radu VLĂDUȚ – File de istorie literară 16
Secvențe 17

EBLIDA – Orizonturi. Programe. Inițiative 18
Euroreferențial I&D 19
Liviu BUTUC – Scurtă istorie a mijloacelor de comunicare din România (V)
Fotografia 21
Cristina CHIȚA – Fonduri şi donații în sprijinul culturii române 26
Jens THORHAUGE – Cereri noi – abilități vechi 30
Biblioteca publică – furnizor de servicii în societatea informațională 35
Ana LEFTER – Biblioteca Națională a Federației Ruse 35

Catalog 36

Agenda culturală

Târgul Internațional Gaudeamus – Carte de învățătură 2005 38

Calendar 39

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Bucureștii de altădată

(Bucureștii în decembrie 1918)

Vasile Th. CANCICOV

DUMINICĂ 2 DECEMBRIE

Capitala sărbătorește Unirea. Te-deumuri, recepții, banchete, manifestațiuni și discursuri pe la statui, muzici ce cântă în piețele publice, hori ce se încing la toate răspântiile, dă impresiunea unei veselii generale.

Astă-zi fiind zi de Duminecă, au manifestat școlile de copii; nu se poate o mai fericită idee. La această înălțătoare manifestație a luat parte și delegațiunea Ardeleană și publicul Capitalei. În fața Palatului Regal am privit și eu hora ce se juca, iar în horă pe cine credeți că am văzut prins și jucând, cu mâna după gâtul lui Corbescu Prefectul de Poliție? Pe Primul ministru, pe d. Ionel Brătianu, cu o căciulă țuguiată de jumătate de metru, pe cap. Nu știu pentru ce, dar am avut impresiunea unui gest ridicol. Prezența în mijlocul mulțimei entuziasmate, a unor personagii publice, cari în trecutul lor recent au desprețuit ori ce manifestațiune naționalistă, constitue pentru mine azi un sacrilegiu, de a se vârî în hora copiilor inocenți și entuziaști. Oamenii politici au ocazia pentru patriotismul lor să facă gesturi mari, altele de cât să joace țonțoroiul în piața publică, căci pentru public, ei poartă în aripele lor o țară ce nu se poate uita.

Cum pot să uit eu, care ca student jucam și eu în hore și mă urcam pe coada calului lui Mihai Viteazul ca să'mi sparg pieptul în entuziasmul meu, pentru idealul neamului, când îmi reamintesc că Prefectul Poliției pe acea vreme avea rolul să mă dea jos în tesacurile sau cauciucurile gardiștilor, ca să nu fac prin purtarea mea situația dificilă Ministrului nostru de externe, la recepțiunea Ministrului Austro-Ungar. Să nu-mi pară ridicol azi domnul Corbescu?

Adică la dreptul vorbind, n'ar fi stat mai frumos d-lui Ionel Brătianu să ne lase în 1916 să alegem în Camera românească deputați pe Popa Lucaci și Octavian Goga ca un simbol al idealului de îndeplinit, de cât să joace azi hora în piață de gâtul polițaiului pe care îl întrebuința să terorizeze alegătorul să nu dea vot ardelenilor?

Eu, așa cred, și ca mine am auzit că mai cred și alții.

Foștii: Deputați, Senatori, Secretari generali, Prefecți, Primari etc., ce fac parte din partidul de sub șefia d-lui Take Ionescu am fost convocați pentru azi la ora 6 la Clubul Conservator. O curiozitate, încă n'am putut afla precis cum se mai numește partidul nostru.

M'am dus la convocare cu nerăbdarea omului ce așteaptă o explicație ce singur nu și-o poate da.

– Cum se poate ca după realizarea României Mari a putut M. S. Regele încredința cârma Statului numai partidului liberal?

De sigur că pentru explicația aceasta am fost adunați, foștii mari demnitari... ai partidului, ce mai mult ca ori cine a contribuit la politica ce ne-a adus România Mare.

Au vorbit iar numai: Mișu Cantacuzino, Dem. Greceanu și Ionaș Grădișteanu.

Tema cuvântărilor a fost aceiași: N'avem nimic nou de comunicat, nu știm nimic, șeful nostru e la Paris și nu putem avea încă cu el nici o legătură.

E dezesperantă naivitatea, ca să nu zic altfel, acestor fruntași între fruntașii partidului. Știm cu toții că șeful e la Paris izolat de țară, dar partidul nu e la Paris, fruntașii sunt în București. Regele îi cunoaște căci i-a avut sfetnici, ce scofală au făcut cu meritele partidului?

Adevărul din nenorocire e altul. Partidul e șeful și șeful e partidul; a plecat șeful, aci a rămas un mare zero, iar cu zero Regele nu-și pierde vremea, nici Brătianu nu se sinchisește, și își face mendrele cum îi este placul, nestingherit de nimic.

S'a mai discutat o chestie, ce facem în alegeri dacă se menține cenzura și starea de asediu? Cei din Prahova au propus abținerea. O hotărâre însă n'a avut cine să o ia. Nu e șeful.

Starea rea a Reginei Maria se menține.

LUNI 3 DECEMBRIE

În ziua de Sfântul Neculai se va oficia un parastas și un pelerinagiu la mormântul lui Neculai Filipescu pentru pomenirea lui în momentele mari naționale prin care trece țara.

Nu se poate pomenire mai la locul ei. Cercul de studii a partidului nostru m'a rugat aseară să vorbesc eu în numele tineretului conservator-naționalist cu această ocaziune. Însărcinarea aceasta deși îmi face onoare, mă cam jenează, de oare ce în toate actele vieții mele țin să fiu împăcat cu conștiința mea; or, în ultimii ani raporturile mele cu marele dispărut erau rele, și erau rele de 14 ani.

Primul om ce am urmat în politică când am eșit din Universitate a fost Neculai Filipescu. Când la 1901 din frământările partidului, elementul democrat s'a despărțit de d-l P. P. Carp dându-i în Cameră faimosul vot de blam (Februariștii), el Filipescu a rămas cu Carp, noi tinerii democrați am urmat pe Take Ionescu. De aci a urmat o răceală ce a dus la ruptura ori căror raporturi altele de cât cele de "bună ziua". Discursul ce ași trebui să țin e un act politic și ca atare simt că nu eu am chemarea. Am primit însă să vorbesc ca român înainte de toate, pentru că Neculai Filipescu a fost un mare român. Am primit și pentru motivul că cenzura sistematic mă împiedecă de a scrie ceva prin gazete și simt că sufletul meu debordează de indignare, față de ce văd că se petrece în jurul meu. Voi vorbi deci la mormântul lui Filipescu.

Cu intrarea triumfală a Regelui, a francezilor, cu reîntoarcerea guvernului de la Iași, cu primirea delegaților țărilor ce se alipesc României, s'a produs o diversiune în ce privește

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

viața și traiul nostru de toate zilele, care în ultimul timp a devenit și mai greu și mai imposibil de suportat.

Cum Primăria se ține de atârnat steaguri, iar guvernul de jucat hora pe străzi, negustorii șmecheri s'au făcut mititei și au operat nestingheriți ca în Vlăsie. Când nemții aveau de hrănit trupele de ocupație, când peste trupe ridica tot disponibilul și îl trimetea în țara lor nu era pentru populația locală o lipsă mai simțită și o scumpete ca cea ce vedem azi. Pentru ce? Neamțul nu ne mai jefuiește; și dacă ne e mai rău ca atunci, e sigur că ne jefuiesc nemții noștri mai rău ca cei adevărați. Nu găsim ouă cu 250 lei suta. Cine capătă un ou cu 2 lei 50 se poate expune cu el într'o vitrină pe Calea Victoriei să-l admire publicul. Plătim untul cu 46 lei chilo pe ascuns și cu bucățica, iar zahărul cu 34 lei chilo deși un moment scăzuse la 12 lei. Combustibilul e exclus. Măsurile comunale au eșit "*vax*"! Stau de 60 zile cu un bon de 1.000 kgr. lemne plătite și nu le-am putut obține de nicăeri; am să mă duc să-l fac cadou domnului Primar, dacă nu l'oi păstra să-l dăruesc muzeului.

În lumea muncitoare domnește anarhia; toți lucrătorii sunt în greve și nu vor să mai muncească. Avem stare de asediu ca să împiedecăm presa să atace pe d. Stere sau Nenițescu și Curți Marțiale să judece pe cei ce critică pe guvernanți, dar nimănui nu i-a trecut prin minte să întrebuințeze această armă extra-ordinară de forță pentru menținerea ordinei și activarea muncii, singura noastră salvare și ca popor și ca Stat. În loc să dea muncitorilor hrană și cele necesare, lucruri ce Statul își poate procura mai cu înlesnire și să le distribue chiar sub preț, stă de vorbă de un amar de vreme cu lucrătorii dacă să le acorde 6 ore de lucru pe zi cu 25 lei salariu.

Așa se cere la Regie, la C.F.R., la Tramvae și Compania de gaz.

Neputința, lipsa de energie a guvernului, împiedecă prima necesitate a refacerei, putința reluării transporturilor. Stau toți cu degetul la frunte și așteaptă o idee salvatoare, idee ce nu vine și nu va veni. Știu eu pentru ce.

În schimb vechea, tembela, necinstita admirație comunală de la 1916 s'a reinstalat la primăria Capitalei, așa că biata populație trebue să aștepte salvarea de la priceperea notorie a lui Ionescu Brăila, Donescu, Vasile Manolescu și ceilalți mai puțin faimoși.

E fenomenal! Cu toate acestea totul se acopere cu imensa perdea "*România Mare*".

Ce Comună? Ce transporturi? Ce hoție la negustori?

– Trăiască România Mare!

Să trăiască! Numai că stomacurile deșarte și picioarele goale nu au să ne trezească ele din tembelism și atunci vai de noi, să nu fie prea târziu...

GRAVE TURBURĂRI MUNCITOREȘTI

JOI 13 DECEMBRIE

La propunerea de unire a Transilvaniei și Banatului prin votul dela Alba Iulia, Regatul răspunde în mod oficial astăzi că primește unirea până la consfințirea ei de către Adunarea Constituantă.

Răspunsul e dat prin următorul Decret-lege:

FERDINAND I

"Prin grația lui Dumnezeu și voința Națională, Rege al României:

"La toți de față și viitori, sănătate.

"Asupra Raportului Președintelui Consiliului Nostru de miniștri sub No. 2171 din 1918.

"Luând act de hotărârea unanimă a Adunării Naționale din Alba Iulia.

"Am decretat și decretăm:

"Art. I. Ținuturile coprinse în hotărârea Adunării Naționale din Alba Iulia dela 18 Noembrie (1 Decembrie st. n.) 1918, sunt și rămân de-a pururea unite cu Regatul României.

"Art. II. Președintele Consiliului Nostru de miniștri este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a decretului-lege, de față.

"Dat în București la 11 Decembrie 1918.

FERDINAND

Președintele Consiliului de Miniștri și Ministru de externe
Ion I. C. Brătianu

Armata română a ocupat Clujul.

Dacă chestiunea României Mari merge din ce în ce mai bine și ne umple de bucurie, chestia internă a vechiului regat merge din ce în ce mai rău și fără speranță de îndreptare.

Să fim în ajunul bolșevismului?

Trecând azi spre casă pe la ora 1 pe Calea Victoriei, am văzut Ministerul de industrie – Casa Vernescu – complect înconjurat, curte și stradă, de o imensă mulțime turbulentă. Erau greviștii Capitalei. Nici urmă de autoritate. Pe poarta mare a intrării era înfipt un imens steag roșu. Pe ușa de intrare în Minister era fixată o placardă de câțiva metri lungime, tot

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Nicolae Tonitza – *«Bolşevism»*

de pânză roşie, pe care sta scris cu litere de o palmă: *"Trăiască republica socialistă"*. Pe zidurile clădirii şi pe tot lungul grilajului de fier erau înfipte alte placarde roşii, toate purtând revendicările bolşevicilor de la Petrograd şi Moscova. Manifestanţii erau turbulenţi şi îndrăzneţi, provocatori chiar faţă de trecătorii surtucari. Cei din trăsuri erau huiduiţi şi fluieraţi, pietonii acostaţi de vânzătorii unui panflet scris cu roşu şi întitulat *"Socialismul"*. Pentru că am refuzat-o, am fost insultat şi huiduit:

– Jos ciocoii! Jos cu burghezia capitalistă! Jos Regele! Trăiască comunismul internaţional!

Acestea sunt sbierătele ce aud în urma mea.

Am ajuns oare ca Petrogradul? Ori cum, ce este nu e bine. Lumea aceasta era şi încurajată de laşitatea publicului şi mai ales a autorităţii ce e datoare a menţine ordinea. Slăbiciunea guvernului încurajează anarhia. La fel a fost în Rusia. Avem şi Constituţie, avem şi stare de asediu, ambele nu permit scenele ce am văzut azi. Unde este forţa publică? Aseară presa a fost oprită de cenzură să publice informaţia că guvernul francez a căzut, dar n'a putut să împiedice discursurile revoluţionare ce s'au pronunţat ieri din balconul Clubului socialist din str. Câmpineanu.

Lucrurile degenerând în cursul zilei, către seară guvernul s'a hotărât să intervină cu armata. Pe la orele 6 mă găseam la Consulatul danez în aleea Carmen Silva, când de odată ferestrele răsună de o salvă de arme. În apropiere e str. Câmpineanu unde e cuibul de anarhie. Deschidem fereastra şi zărim o imensă mulţime de lume ce fuge în dezordine spre Ştirbei Vodă. Am eşit imediat, deşi în stradă e mare pericol, de oarece focuri de armă încă se trag izolate, în lungul străzii Câmpineanu. Din depărtare se aud huiduieli şi fluerături. Dela cei ce fug am aflat că muncitorii greviştii ce se găseau în faţa Clubului socialist s'au ciocnit cu armata. Un individ răguşit ce vorbeşte unui colonel din publicul curios, explică că dintre muncitori – un agent provocator – a tras un foc de revolver asupra cordonului de armată. Armata a făcut imediat uz de mitraliere, trăgând şi în plin şi în aer. Ar fi mulţi morţi şi răniţi. Ce e real nu se poate deocamdată şti, ce e sigur e că e o legendă provocarea. Din ce am văzut eu azi cu ochii mei, poliţia n'avea nevoe să provoace ca să fie îndrituită mitraliera.

Până seara târziu, strada Câmpineanu a fost baricadată de oştire. Regimentul 9 vânători a fost adus în Capitală chiar astă seară. E un act de prudenţă de a aduce pentru menţinerea ordinei trupe străine de Capitală.

Trecând spre casă, văd la Finanţe lumină mare; miniştrii sunt în Consiliu.

VINERI 14 DECEMBRIE

Prima consecinţă a turburărilor de ieri a fost proclamarea din nou a Stării de asediu înăsprită. Vorba sună sever, o cunosc însă din timpul nemţilor; când înăsprea starea de asediu, închidea teatrele, cafe-nelele şi cinematografele dela ora 9. Deci de azi înainte ioc teatru, ioc cafenea. Foarte bine, vorba este, de asta avea lipsă guvernul ca să oprească anarhia de pe stradă? Cu starea de asediu aşa cum o avea, adică nu putea închide Clubul din Câmpineanu unde se otrăveşte zilnic muncitorimea cu otravă adusă dela Moscova? Abuz? Apoi de aceea e starea de asediu, ca să legitimeze aceste abuzuri, necesare însă pentru salvgardarea însuşi a existenţii Statului. Nu cunosc cauza, dar azi nici o gazetă n'a apărut în Capitală…

SÂMBĂTĂ 15 DECEMBRIE

Ne apariţia ziarelor ieri a fost explicată azi printr'un comunicat al Sindicatului ziariştilor. A fost o grevă a directorilor de ziare, ca o protestare în contra rigorilor cenzurii. N'am priceput acest fel de protestare a presei care ar aduce cu zicătoarea: "*S-a supărat văcarul pe sat*". Tocmai Cenzura şi guvernul a zis bogdaprosti că a doua zi, după ciocnirea din Câmpineanu, n'au apărut gazetele de loc, altfel, de sigur toate ar fi apărut cu coloanele albe.

Ca un răspuns la turburările muncitoreşti guvernul a publicat azi decretul-lege al împroprietăririi ţăranilor, a mărit lefurile funcţionarilor publici şi în fine a luat o măsură ce trebuia luată de mult, de a procura muncitorilor din fabrici şi ateliere, alimente cu preţuri mici…

LUNI 24 DECEMBRIE

Suntem în ajunul Crăciunului. E prima sărbătoare Sfântă ce o serbăm iar ca oameni liberi. De alt-fel, a o denumi sărbătoare, e impropriu cu traiul imposibil de azi şi cu mizeria în care se scaldă populaţia. Ce se vede la vitrinele magazinelor de alimente de pe străzile principale, e o sfidare a câtor-va

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

înbogățiți, sfidare aruncată muncitorilor și slujbașilor țării. Lumea degeră de frig. Puținele lemne ce se găsesc se plătesc cu 380 – 400 lei mia de chilograme, iar lignitul cu 800 lei tona. Asta ca publicul să aibă de o fiertură. Iar la fiert ce să puie să fiarbă? Fasolea a ajuns 6 lei chilo, mălaiul 4 lei, crapul 40 lei chilo și oul 2 lei bucata. Cu 100 lei pe zi încă un om se poate hrăni cu nevasta lui, dar ca să poată cheltui 100 lei pe zi de hrană, îi trebue să aibă un milion capital. Stau și mă întreb, ce-o fi făcând populația nevoiașă și mai ales slujbașii?

Cu toate acestea, prăvăliile au vândut azi mult și au făcut încasări încă necunoscute de comercianți până azi. Lumea și-a dat toți banii pe mâncare și băutură; de tradiționalele cadouri însă, lumea s'a lăsat, spre marea dezolare a negustorilor de așa marfă.

Probabil în vederea Crăciunului, și cancanurile politice s'au mai astâmpărat.

Guvernul ținând să facă și el alegătorilor un cadou în vederea alegerilor ce vin, a pândit momentul și a dat azi un Decret-lege privitor la stabilirea daunelor de război. În speranța că nemții vor fi obligați să plătească paguba ce ne-au cauzat, guvernul anunță pe toată lumea: agricultori, proprietari, industriași, comercianți, ostatici și chiar simpli particulari cari pretind că au suferit vre-o daună din cauza războiului, să o declare în scris, pe anumite formulare, în termen de 15 zile. E deci pe zor, și cum vine anul nou și românul e cam lacom, rezultatul va fi piramidal. Acum o să vadă el neamțul de ce poate românul când vrea. Cum și eu mă simpt dăunat, mă voi conforma, că doar poate ceva va cădea și pe spinarea lui Scheibl, Marx, Elckman și ceilalți ce și-au bătut joc de mine atâta amar de vreme.

Bun e Dumnezeu!

MARȚI 25 DECEMBRIE

E ziua de Crăciun; al treilea de când suntem în război. Fără să vrei ți le reamintești pe fiecare, atâtea urme au săpat în conștiința noastră. Primul, cel din 1916 grozav, îl privesc ca pe un vis urît, abia prima săptămână de la încarcerarea mea și cu nesiguranța însuși a vieții noastre. Ca țară, după dezastrul îndeplinit și sub rușinea subjugării învingătorilor. Al doilea an în 1917, în concediu din exilul de la Roșiorii de Vede l'am trecut cu nesațiul celui ce își revede căminul, cu moralul însă zdrobit în nesiguranța viitorului. Ca țară, demoralizați nu numai de victoriile continue ale inamicilor, dar și de dezastrul rus deja îndeplinit. Al treilea cel de azi, redevenit liber, scăpați din lanțurile sclaviei, dar zdrobiți și neputincioși de consecințele trecutului, totuși cu sufletele înnălțate în speranța viitorului României Mari, noui născute. Viața de familie încă nerestabilită în căminuri, legătura noastră cu Moldova se menține slabă din cauza neputinței circulațiunii, a poștei și a drumurilor de fier.

***EROICA*, 1971, lemn de nuc**

În acest număr reproducem lucrări de OVIDIU MAITEC

Paginile 5, 20, 28, 31, 33, 34

Am stat toată ziua în casă, afară e o vreme mizerabilă și umedă, iar în casă frig prin insuficiența conbustibilului. Și totuși suntem în sărbătoare!

(Fragmente din *Impresiuni și păreri personale din timpul Războiului României. Jurnal Zilnic 13 August 1916 – 31 Decembrie 1918*, Volumul II, București, Atelierele Societății "Universul", 1921)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Bucureștii

MARIA Regina României

Bucureşti, numele tău trezeşte imagini fără sfârşit în sufletul acelora, cari au fost siliţi să te lase duşmanului urît de noi.

Te vedem în zilele tale de soare, în zilele tale de ceaţă, pe ploaie ori ninsoare, ni te reamintim harnic şi zâmbitor. Străzile tale nu păreau că poartă de cât o lume fericită, şi toţi, câţi suntem astăzi departe de tine, ne închipuim că n'am cunoscut odinioară decât bucuria ta.

Bucureşti! Care-i faţa ta astăzi? Porţi oare văl de doliu pentru toţi copiii tăi pribegi? Ori ai un surâs prefăcut spre a nu deslănţui asupra bieţilor tăi oameni mânia acelora cari astăzi se chiamă stăpâni ai tăi? Cele mai măreţe clădiri ale tale fost-au necinstite de steaguri ce nu poartă cele trei sfinte culori în faţa cărora fiecare Român se descopere? Perdelele ferestrelor fost-au trase pentru ca cei rămaşi să nu vadă pe străinii cu cască plimbându-se şi făcând gardă în faţa palatului regal? Spitalele, pe care noi le pregătisem cu atâta duioşie pentru răniţii noştri, sunt astăzi pline de venetici cari nu vorbesc limba noastră, bucuroşi de amărăciunile pe care le-au semănat la noi în Ţară?

O, Bucureşti! Eu te-am părăsit fără un cuvânt de bun rămas, eu, care de atâtea ori am fost aclamată pe străzile tale!... Mi se spusese că trebuie să plec în tăcere, fără să arăt durerea şi fără să trezesc în sufletul celor osândiţi să rămâie amarul despărţirii. Lăsându-te aşa în voia sorţii, mă simţeam ca un fugar trădător. Să plec, să nu mai văd nimic din durerea ta, să te ştiu fără sprijin, pradă acelora cari se îmbulzeau să sugă sângele inimii tale!...

Şi tu, Cotroceni, lăcaş iubit, cămin orânduit după gândurile mele, casă care cunoşti glasul copiilor mei, grădină unde alergau odinioară picioruşele lor... Cotroceni, te-am părăsit fără a spune o vorbă celor lăsaţi să te vegheze, ne mai aruncând de cât o privire spre odăile care adăposteau mândria mea. Am avut tăria să-i zâmbesc bătrânului servitor, care se uită la mine înspăimântat, par'că înţelegând că tăcerea mea ascunde un adevăr grozav. Te-am părăsit. Şi unul singur, da unul singur a primit oftările mele din urmă, dar acela erà atât de mic, atât de tăcut, că în veci nu va spune aceea ce mama lui i-a murmurat în ceasul plecării.

Erà seară. Umbre pătrundeau în biserică şi cu ele am intrat şi eu în sanctuarul unde grămezi de flori albe împrăştiau mirezme mirositoare. Aci, lângă mormântul aşà de curând închis, mi-am smuls masca ce purtasem ziua întreagă şi mi-am gemut durerea fiinţei plăpânde care zăceà supt lespezi... I-am mărturisit că plec, că mă duc şi nu ştiu când mă voi întoarce... L-am rugat să mă ierte că-l părăsesc, să ierte pe mama lui că se duce cu ceilalţi cinci şi că-l lasă pe el, cel mai mic din toţi, îl lasă singur, în voia celor cari grabnic vor luà în stăpânire locurile atât de scumpe nouă.

Cum plângeam acolo, în singurătatea desnădejdii, mi se păreà că aud pasul armatelor care se apropiau şi, înfiorându-mă, am înţeles că erau soldaţi de-ai noştri cari cu piepturile lor făceau zid în jurul căminului nostru ameninţat. M'am gândit atunci la toţi cei cari aveau să mai cadă, înainte ca duşmanul să poată trece acest prag sfânt, şi cu jale mi-am dat seama că nu voi mai fi lângă ei să le leg rănile, să-i mângâi în suferinţă...

Poate aşà a fost să fie: trup din trupul meu să rămâie în pământul capitalei noastre, chiar şi după despărţire. Destinul a vrut ca pe cel mai tânăr dintre copii să mi-l las supt pietrele reci ale unei biserici de acolo. Şi, poate, Dumnezeu mi l-a luat numai ca un semn că tot acest chin şi jertfă nu sunt decât o furtună trecătoare. Şi de vreme ce Mircea a rămas zăvorît aci, aşteptând întoarcerea mea, negreşit va trebui să mă întorc.

Când a murit el, poporul credeà că Dumnezeu mi-a cerut jertfă copilul pentru ca, în curata-i nevinovăţie, să apere în ceruri dreptul pământului părăsit.

Aşà să fie! Căci eu cred în ziua întoarcerii, în ceasul biruinţii, eu cred că sângele vitejilor noştri n'a fost vărsat în zadar. Într'o zi braţele tale se vor deschide largi, ca să ne primească, o capitala noastră! Steaguri vor fâlfâi la ferestrele tale, străzile îţi vor fi aşternute cu ramuri, şi acei pe cari îi vei îmbrăţişà nu vor mai şti dacă inimile lor se vor frânge de durere ori de bucurie.

Este în puterea lui D-zeu ca eu, Regina voastră, să împărtăşesc cu voi acest ceas solemn. Dar cer poporului meu să-mi împlinească o singură dorinţă: dacă nu îmi va fi dat să intru odată cu voi în cetatea noastră scumpă, duceţi toate florile, pe care mi le-aţi fi dat mie, la altarul unde-i culcat copilul meu, risipiţi-le pe mormântul lui, grămădiţi-le, umpleţi biserica întreagă de flori, pentru ca acela, care atâta vreme a fost singur, să aibă şi el o parte din praznicul vostru de bucurie.

Februarie, 1917

(Fragment din *Gânduri şi Icoane din vremea războiului*, Editura Librăriei Pavel Suru, Bucureşti. Tiparul Tipografiei W. Krafft, Sibiiu, 1919)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Arhive bucureștene

Ghermani

Georgeta FILITTI

Oricât de cunoscută ar fi o familie, tot mai pot apărea informații care s-o profileze mai bine și în special să dezvăluie legăturile cu alte neamuri. În Balcani e totdeauna posibil ca o familie să-și aibă obârșia într-un loc dar să se fi consacrat, să ajungă chiar în fruntea țării, în altă parte. Așa au fost, de pildă, Ghiculeștii, originari din Albania și care mai apoi au dat zece domnitori Moldovei și Țării Românești.

Familia Ghermani, de origine sârbească, dar cu proprietăți în Macedonia și cu reprezentanți de seamă în lumea bancară și administrația publică românească din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, rămâne un exemplu de cosmopolitism și în același timp explică interese, susțineri, afirmări pe o largă arie geografică.

Publicând monografia lui Victor Slăvescu consacrată lui Menelas Ghermani (Editura Fundației Culturale "Magazin istoric", București, 2004) am fost convinsă că bancherul, ajuns în 1891 ministru de Finanțe conservator, era originar din Macedonia, în pofida unei scrisori, publicate de altfel chiar de mine, a nepotului acestuia către V. Slăvescu, în care declara ca loc de naștere a unchiului orașul Belgrad (în 1834 sau 1835). M-a indus în eroare un fapt: fiind văr cu Dimitrie Mișicu din Blața (Macedonia), mare donator pentru școlile din acea localitate și din Bitolia, Menelas i-a fost executor testamentar. Scandalul stârnit de modul, socotit părtinitor de unii, cum a împărțit bani în școlile grecești din regiune ("trădător", "fanariot", "ar trebui pus pe cruce", "avocat al grecilor") m-au făcut să cred că era nativ de acolo. Or, ca și în alte cazuri, nu era vorba decât de o familie originară din Belgrad dar cu rosturi pe un spațiu întins în Balcani.

Potrivit câtorva piese păstrate la Biblioteca Națională (Fondul St. Georges), familia Ghermani e originară din Serbia și s-a înrudit cu familia Obrenovici de acolo și Catargi, Lahovary și Mihalescu din România.

Fiul lui Efrem Obrenovici și al Tomansei, Miloș (1780 – 1870) s-a căsătorit cu Maria Catargi (m. 1874). A fost principe al Serbiei între anii 1817 și 1839 sub suzeranitate turcească; conaționalii săi l-au considerat "părinte al Patriei" pentru felul cum a organizat și modernizat principatul. A avut proprietăți în Țara Românească (între altele moșia Hereștii, Ilfov) și s-a implicat în comerțul cu sare al principatelor române în Balcani. Fratele lui Miloș, Efrem, a fost proprietar la Manasia (Ialomița) unde în 1842 – 1852 a ridicat o biserică cu hramul Înălțării. În arhivă se păstrează și un act de împrumut încheiat de principe și mama sa cu Ion Ghermani (cumnat și respectiv ginere) pentru 19.600 de galbeni cu dobândă anuală de 6%, zălogind pentru aceasta moșiile Manasia, Bărcănești și Gârbovi (Ialomița).

Fiul principelui, Milan (1851 – 1901), a fost rege al Serbiei între 1882 și 1889. În fine, fiul acestuia, Alexandru, a domnit și el dar a fost ucis în 1903, în palatul regal din Belgrad, împreună cu soția sa, regina Draga.

Menelas Ghermani

Milos I-ul l-a avut reprezentant în Țara Românească, pe la 1835, pe un Ghermani iar sora lui, Simka, s-a căsătorit cu Enache Ghermani, cunoscut printre români ca "polcovnic al Serbiei" și făcut serdar, apoi paharnic, la 1851 și 1856, de vodă Barbu Știrbei. Naturalizarea românească avea s-o obțină în vremea principelui Cuza. Fără a stărui mai mult, amintim că Enache era cumnat cu Maria Obrenovici care, după episodul sârbesc, s-a întors în țara natală, a locuit pe podul Mogoșoaii nr. 126 și a fost marea dragoste a principelui Cuza, căruia i-a dăruit doi băieți. În mod straniu, asupra frumoasei femei au circulat zvonuri răuvoitoare (ar fi fost spioană în slujba rușilor și ar fi exercitat o influență nocivă asupra Domnului Unirii).

Contemporan cu Enache e și Constantin (*l'aîné*), care în timpul războiului Crimeei e decorat de turci. Iată scrisoarea trimisă de Ismail, comandantul armatelor imperiale otomane la Dunăre, de la Șumla, la 1/13 iunie 1855:

Monsieur,

Votre fidélité et votre dévouement au gouvernement de la Sublime Porte m'ayant attesté, je me fais un plaisir de vous expédier, jointe à la présente, la décoration impériale Médjidieh *de la 4-ème classe comme un témoignage de satisfaction et pour vous encourager à persister dans cette louable con-*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

duite qui vous fait honneur.

Donnez, je vous prie, le reçu de cette décoration à Mr. le général Solyman Pacha pour que je puisse vous faire venir le firman impérial de Constantinople.

Fiul lui Enache, Efrem, s-a căsătorit cu Constanţa Mihalescu, care i-a adus o zestre considerabilă şi în acelaşi timp a generat noi înrudiri în spaţiul românesc pentru familia Ghermani. În 1867, la împărţirea averii defunctului Mihalescu, apar cumnaţii T. Cazimir, C-tin Şuţu şi Dim. Florescu. Era vorba de un patrimoniu în valoare de 93.860 galbeni, format din moşiile Cămineasca, Stăneşti, Copăceni cu Carada, Mihaleşti, Poeni (Vlaşca), Runcu cu munţii Orlea şi Şotila (Dâmboviţa), Măgurele (Prahova) şi două vii în dealul Cernăteştilor.

Ginerele sârbesc al lui Mihalescu e prefect de Vlaşca în 1888 când ministrul de Interne Alexandru B. Ştirbei îi adresează o circulară privind felul cum înţelegea să se desfăşoare colaborarea dintre ei. Iată acest text mai puţin obişnuit:

Domnule prefect,

Ca şef al Departamentului din Lăuntru sunt ţinut a cunoaşte toate mişcările din interiorul ţărei, toate dificultăţile ce întâmpină administraţiunea în esecutarea diferitelor legi şi regulamente menite a asigura respectul avutului, onoarei şi dreptului fiecărui cetăţean şi pentru ca la timp să pot lua măsuri de a înlătura orice neajuns s-ar putea ivi, trebuie ca dvs., organele mele imediate, să mă ţineţi în curent de tot ceia ce se petrece în judeţul dvs., de toate greutăţile ce întâmpinaţi în esecutarea delicatei misiuni ce vă este încredinţată şi să-mi espuneţi pe larg toate necesităţile judeţului indicându-mi în acelaşi timp care vă este şi părerea dvs. pentru satisfacerea mersului regulat al administraţiunei.

Această lucrare va fi cu totul confidenţială şi personală în afară de relaţiunile ce zilnic trebuie să întreţineţi cu Ministerul pentru diferitele afaceri curente.

Vă invit dar ca, din 15 în 15 zile cel mai târziu, să-mi comunicaţi un astfel de raport bazat, cum v-am spus, pe un studiu serios al necesităţilor judeţului ce singur sunteţi în poziţiune a face ca reprezintant firesc al guvernului central. Din aceste rapoarte voi putea, împreună cu colegii mei, aprecia pe lângă ameliorările ce urmează a se face de noi toţi în comun în legislatura noastră şi meritele dvs. personale.

Mă măgulesc a crede că solicitudinea ce veţi pune în facerea acestor rapoarte îmi va procura satisfacţiunea de a vă arăta mulţumiri notificându-vă în acelaşi timp că voi fi foarte riguros cu toţi aceia cari ar căuta a-şi îndeplini numai simpla formalitate.

Şi soţia lui Efrem Ghermani trebuie să se fi manifestat activ în viaţa publică românească deoarece principesa Elisabeta îi scria din Bucureşti la 15 ianuarie 1870, în legătură cu operele ei de binefacere, următoarele:

Doamnă,

De la sosirea mea în noua mea patrie am crezut de datoria mea de a face din şcoale şi din stabilimentele de binefacere un object de solicitudinea mea particulară. Aşa dar, în vizita mea la Azilul Elena *am constatat cu satisfacţiune progresele simţite în educaţiunea orfanelor adunate din toate părţile României. Ele m-au rugat să le fiu mumă şi eu le-am luat supt scutul meu.*

Stabilimentul unde ele au aflat un refugiu şi a cărui fundaţiune se datoreşte inspiraţiunei generoase a principesei Elena, secundată în această operă frumoasă prin spiritul de caritate al femeilor române şi al ţărei întregi nu poate rămâne nesăvârşită. Construcţiunea unui paraclis mai ales este indispensabilă. Spre a ajunge scopul dorit este de trebuinţă a deschide o subscripţiune care poate reuşi numai prin consensul tuturor. Deci, convinsă de bunele sentimente ale domniei tale pentru orfanele noastre vin a te ruga, Doamnă, să binevoieşti a te însărcina cu una din listele relative la această subscripţiune şi de a te folosi de toată influenţa domniei tale spre a o face a circula cu succes în cercurile relaţiunilor domniei tale. Convinsă că nu vei refuza a te însoţi cu mine pentru realizarea unei întreprinderi filantropice care trebuie să fie mai vârtos opera femeilor române, îţi mulţumesc de mai nainte, Doamnă, şi te rog a primi salutările mele afectuoase.

Elisabeta.

Ne întrebăm dacă Efrem Ghermani, de la care se păstrează în arhivă mai multe brevete de decoraţii, este acest funcţionar public român sau alt membru al familiei sârbeşti. În 1864 regele Victor Emmanuel al II-lea îi conferă titlul de cavaler al ordinului *Sf. Maurizio şi Lazzaro*; în 1870 e făcut comandor al ordinului austriac *Franz Joseph*; în 1876 principele Carol îl autorizează să poarte placa de cavaler al *Legiunii de onoare* iar în septembrie 1877 pe cea a ordinului rusesc *Sf. Stanislas* clasa a II-a. La 10 mai 1897, ca deputat al colegiului III Vlaşca, i se conferă *Steaua României* în grad de ofiţer.

Menelas şi Dimitrie Ghermani, bancheri la Bucureşti, s-au bucurat, vreme de aproape patru decenii, începând din 1860, de o reputaţie impecabilă în lumea financiară a capitalei, cel dintâi reuşind, lucru rar, să întrunească sufragiile atât ale liberalilor cât şi ale conservatorilor în rândul cărora, cum aminteam mai sus, era înregimentat Menelas. Cititorul curios să aibă mai multe informaţii despre el are la dispoziţie mono-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

grafia lui Victor Slăvescu *Viața și opera lui Menelas Ghermani,* 2 vol., scoasă de noi, cum am mai spus, în anul 2004.

Dimitrie figurează în arhivă ca destinatar al unei felicitări trimise de Iulia Obrenovici, căsătorită Hungady Zichy, la o aniversare de familie. Tot atunci îi trimite soției acestuia, Christina, un medalion în care să pună fotografiile "persoanelor care vă sunt dragi". Pe capacul medalionului era o miniatură cu *Prosperitatea*, reprodusă "după Rafael de la Roma".

Legăturile de rudenie generează ceea ce și azi e condamnat în teorie dar aplicat în practică din plin și anume traficul de influență. Două scrisori ale lui Alex. Lahovari către Dimitrie, și respectiv Menelas Ghermani, ilustrează această realitate fără de care lumea politică românească nu poate fi înțeleasă.

3 mai 1879
Mon cher Démètre,

Dépéchez vous je vous prie de faire parvenir cette lettre à Ménélas dans n'importe quel endroit se trouverait et de m'obtenir une réponse avant le 11. Tout dépend ici de cette affaire pour l'élection du Sénat. Or, une voix de plus ou de moins au Sénat est capitale dans les circonstances actuelles. Mes hommages à la cousine. Je vous serre la main.

7 mai 1879
Mon cher Ménélas,

Votre entreprise des boissons spiritueuses dans laquelle malheureusement vous êtes associé avec Bădesco nous fait un tort irréparable. Ce monsieur s'est mis à la tête du parti rouge dans le district et grâce aux fonctions qu'il a distribuées après avoir failli nous enlever le 1-er collège de la Chambre il va certainement nous prendre celui du Sénat. Voici comment: Il y a dans le 1-er collège un parti très honorable et très considérable qui a toujours voté pour moi. Celui des Olănesco. Il se compose de sept personnes. Une d'elle, Pierre Andronesco, a été nommé par Bădesco à Gorj dans une fonction importante dans l'administration des spiritueux. Malgré ces liens tout même, Pierre Andronesco a voté pour moi au vote de la Chambre. Mais par une juste compensation, peut-être par crainte, ils veulent donner maintenant leurs votes à Bădesco pour le Sénat. De cette façon le Sénat est perdu. Vous comprenez que politiquement ce succès compense et au delà pour le gouvernement l'échec qu'il a subi avec mon élection.

Une lettre de récommandation de vous nous serait fort utile disant à Andronesco et par conséquent aux Olănesco de ne pas se séparer du parti conservateur, leur démontrant qu'au point de vue politique le vote du Sénat est bien plus important que celui de la Chambre etc. etc.

Je vous prie instamment *de m'adresser cette lettre à Rimnik de n'importe quel endroit vous serrez. Cela peut sauver le 1-er collège. L'objection que vous pourrez faire de vos relations avec Bădesco n'aurait pas de poids car Bădesco est sûr d'être élu au II-ème collège du Sénat et s'il se propose au I-er c'est simplement pour nous faire pièce à nous et au parti conservateur. De votre lettre dépendera certainement le résultat du vote.*

În fine, mai reținem o scrisoare a lui Menelas Ghermani către un nepot de frate, N. D. Ghermani, dăruită în 1941 muzeului *St. Georges* chiar de destinatar.

Bucarest, 17/29 décembre 1888
Mon cher Boubi,

J'ai bien reçu ta bonne lettre et je suis enchanté de vous savoir tous bien portants; moi aussi je vais assez bien.

Je suis content d'apprendre que tu prends des leçons de français et de piano et que tous vous continuez vos études. A l'approche du jour de l'An je t'envoie avec mes plus sincères félicitations pour tous un chèque de florins soixante que tu vais toucher chez Monsieur Dumba, tu en gardera vingt pour toi, tu en donnera vingt à Mitzi, dix à Moutzi et dix à Zeanni et vous en ferrez chacun ce que vous voudrez. Mes meilleurs amitiés à Papa, Maman et à Mademoiselle.

J'embrasse bien Mitzi, Moutzi, Zeanni et toi.

Ton affectionné oncle.

La a patra generație a familiei Ghermani cu rosturi în Țara Românească, Efrem (n. la București la 7 martie 1870) se dovedește activ ca membru în consiliul de administrație și aprovizionare al Spitalului Militar din București în 1916 și în Comitetul Central Sanitar. În timpul primului război mondial a locuit pe Aleea Alexandru nr. 24 și era procurist la Banca Marmorosch, Blank et Co.

Crâmpeiele de spițe de neam, cele câteva acte de stare civilă și scrisori ale familiei Ghermani sunt un semnal în plus că arhivele pot mereu oferi surprize, completând fericit informația, încă lacunară, deopotrivă asupra unor familii românești ori de dimensiuni transnaționale, cum e cazul celei evocate în rândurile de mai sus.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Memoria caselor

Casa pictorului Gheorghe Tattarescu

Ana Maria ORĂŞANU

Un loc bucureştean unde memoria comunitară îşi găseşte forma desăvârşită de expresie este casa din str. Domniţa Anastasia nr. 7, în care a locuit pictorul Gheorghe Tattarescu timp de aproape 40 de ani.

Construcţia datează de la mijlocul secolului al XIX-lea şi păstrează nealterate caracteristicile arhitecturale. Locuinţa propriu-zisă formează corpul principal de clădire cu două niveluri dispus la stradă, pe întreaga lăţime a lotului. Faţada evidenţiază succesiunea liniară a încăperilor, printr-o compoziţie cu ferestre identice, grupate câte două, atât la parter, cât şi la etaj. Gangul boltat al intrării întrerupe această monotonie şi asigură accesul la scara locuinţei şi în curte, la corpul de anexe, unde funcţionau bucătăria, depozitele şi camerele servitorilor.

La etaj se înşirau cinci dormitoare şi salonul, iar prin hol se făcea legătura cu atelierul de creaţie amenajat la etajul corpului anexă şi luminat printr-un mare geamlâc.

Pictorul Gheorghe Tattarescu a cumpărat în 1855 casa ce fusese scoasă la mezat. Lucrările executate atunci au îmbogăţit faţada cu modenatură neoclasică şi grilaje forjate la ferestrele parterului, au organizat spaţiul de lucru şi au inserat un ansamblu de pictură murală în holul principal. Pictarea s-a realizat în două etape (cca 1856 şi 1890), parţial în ulei şi parţial în tempera, abordând în manieră academistă alegoria anotimpurilor.

Ambientul interior al casei, devenită muzeu memorial din 1951, este alcătuit din piese de mobilier, obiecte personale, studii, cópii şi lucrări consacrate, documente, diplome şi medalii.

O sugestivă prezentare a atelierului pictorului Tattarescu, aşa cum se înfăţişa în 1869, o aflăm în *Ghidul călătorului la Bucureşti*, în care Ulysse de Marsillac remarcă volumul mare de lucrări şi le comentează maliţios, referindu-se la temele majore ale picturilor şi maniera de lucru.

Se cuvine să precizăm că întreaga activitate a pictorului s-a desfăşurat simultan pe plan didactic şi creator. Profesor de desen în licee bucureştene şi ulterior la Şcoala de arte frumoase, în a cărei organizare s-a implicat alături de Theodor Aman, Tattarescu a lucrat întotdeauna înconjurat de elevi.

Stilistic, este tributar academismului de factură italiană, evident în portretistică şi în tablourile cu teme biblice, dar multe din lucrări au intrat în conştiinţa publică, fiind admirate fără rezervă. Sunt celebre mai ales portretele lui Nicolae Bălcescu şi Gheorghe Magheru, precum şi lucrarea intitulată *Renaşterea României*, care îl situează în grupul de avangardă al epocii.

Remarcabilă este activitatea de pictor muralist, consacrat la vremea sa drept cel mai mare pictor român de biserici, autor a 52 de ansambluri de pictură executate în edificii mai vechi sau mai noi.

De aceea, locuinţa şi atelierul din str. Domniţa Anastasia nr. 7, alcătuind Muzeul memorial Gheorghe Tattarescu, impun atenţia celor preocupaţi de trecutul oraşului. Lucrările de restaurare şi reamenajare, recent încheiate, vor repune curând în circulaţie publică acest obiectiv cultural.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Patrimoniu

Din colecțiile Bibliotecii Metropolitane București

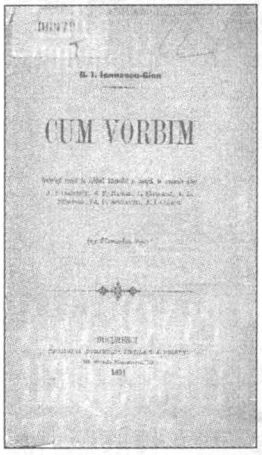

G. I. IONNESCU-GION, *Cum vorbim*
Conferință rostită la Jubileul Atheneului și însoțită de scrisorile d-lor: A. I. Odobescu, B. P. Hasdeu, L. Șăineanu, A. D. Xenopolu, Th. D. Speranția, A. I. Ciurcu (25 Novembre, 1890)
Bucuresci, Tipografia "Romanulu", Vintilă C. A. Rosetti, 1891

... Dér ce este încă și mai de sémă, e sĕ cugetăm românesce, *când scriem și când vorbim. Intocmirea fraselor sĕ se facă în mintea nóstră dupĕ logica limbei pământene, iér nu dupĕ sintaxe străine, ca cele francesă, ori germană, ori latină, ori unguréscă. Aci, pare-mi-se, e clinciul curatei vorbiri și al frumósei scrieri românesci. Ceia ce pe buze séu de sub pénă, ese dintr'uă cugetare întocmită românesce, apoi tot cu rĕsunet și cu înfăcișarea românéscă, ajunge la audul și la vederea altora, chiar și décă, pe ici pe acolo, s'ar strecura în stil și în rost câte uă vorbă cu fața străină...*
(A. I. Odobescu)

HORAȚIU, *Ode și Epode*
Text latin publicat cu adnotații românești, ediția II-a revăzută de E. Lovinescu
București, Tipografia Ion C. Văcărescu, 1927

... Nu învățăm limba latină pentru a scrie sau a vorbi latinește; n'o învățăm nici chiar pentru foloasele unei stricte discipline mintale: matematica sau alte limbi moderne ne-ar pune la îndemână un exercițiu egal al facultăților noastre intelectuale. Învățăm limba latină pentru nevoile noastre pur spirituale: mai întâi pentru stăpânirea cât mai sigură a limbii materne, în isvoarele, realitățile și posibilitățile ei, – ceiace ar reprezinta cadrul formal al expresiei unui suflet; și, în al doilea rând, pentru lărgirea, îmbogățirea acestui suflet însuși, prin conștiința de sine ce valorifică și prin absorbirea unui spirit identic ce hrănește...

R. P. HUC, *Descoperirea Thibetului*
Traducere din limba franceză de Apriliana Medianu, Editura pentru Literatură și Artă, 1934

... Cartea părintelui Huc este ceea ce numim azi un foarte bun reportaj, scris cu multă erudiție. Pentru geografi, pentru teologi, pentru folkloriști, pentru turiști ca și pentru cetitorii amatori de a cunoaște locuri, oameni și obiceiuri noui, ea prezintă un interes egal. Este prima carte asupra Tibetului, care apare în românește...

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Istoria cărții

B. MUNTEANO LITTÉRATURE ROUMAINE

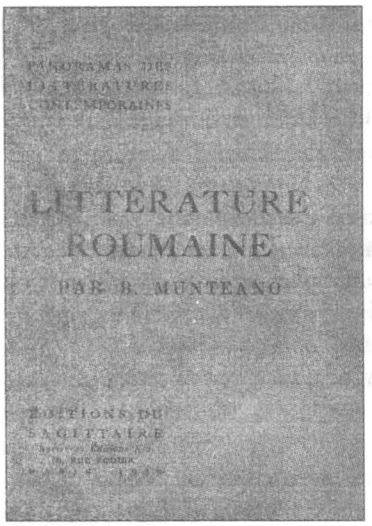

Éditions du Sagittaire
Paris, 1938

Basil MUNTEANU PANORAMA LITERATURII ROMÂNE

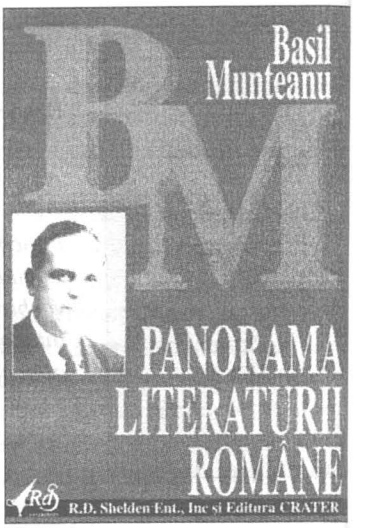

Traducere de Vlad ALEXANDRESCU,
ediție îngrijită de Eugen LOZOVAN și
Ruxandra D. SHELDEN
Editura R. D. Shelden Enterprises, Inc.
în colaborare cu Editura Crater,
Cleveland, 1996

IN MEDIA RES

Panorama a apărut în iunie 1938, iar către jumătatea lunii era distribuită. La 24 iunie Basil Munteanu mărturisea: "E o carte de credință, o carte de nădejde grea. Am vrut să spun acolo lucruri multe. Un conținut în fiecare linie. Eu, însă, acum când am scris-o, mă simt mai împlinit și mai ferm, ca un om cinstit care a plătit o datorie apăsătoare, sau mai bine, care a început să plătească". Elocventă și mișcătoare afirmație: Basil Munteanu absent din patrie de două decenii, se socotea încă debitor față de cultura românească. Civilizația franceză care totuși îi modelase intelectul, nu-i retezase rădăcinile…

Meritul istoric al **Panoramei** este, mai ales, de a fi racordat cele două faze, izolate până atunci, ale literaturii române. Epoca veche încetează de a mai fi spațiul de vânătoare rezervat filologilor. Pentru prima dată ea se prezintă ca anterioritatea organică a literelor contemporane. E sigur aici moștenirea lui Gustave Lanson, transmisă poate de Charles Drouhet. Criticul pozitivist francez recuperase Evul Mediu pentru istoriografia franceză generală. Dar filtrarea ideilor critice, în formația intelectuală a lui Basil Munteanu, abia a fost abordată de cercetare. E un capitol încă alb.

N. Crainic și Lucian Blaga se gândesc imediat la o ediție românească. Destinul a voit ca edițiile în limbi străine (engleză, germană, italiană, portugheză) să se succeadă repede, în timp ce versiunea românească a trebuit să aștepte 57 de ani… Nu avem deloc de-a face cu o versiune franțuzită ci cu o echivalență academică satisfăcătoare. Mai mult, traducătorul a adus și o însemnată contribuție personală prin restabilirea titlurilor românești ale operelor analizate, cărora autorul le dăduse o formă franceză…

Acum, redactarea din 1938 a **Panoramei** își începe cariera în rândurile pe care le dorim largi, ale publicului românesc din țară și străinătate. Fie ca intelectualii – liceeni, studenți, ori simpli iubitori de cuvânt frumos și liber – să vină în contact cu acest text elaborat în totală independență spirituală și care, decenii de-a rândul, a asigurat pe meridiane informarea de bază asupra literaturii românești…

Se cuvine să terminăm aceste pagini liminare cu însăși rândurile lui Basil Munteanu, care în 1941, gândindu-se la «O nouă literatură românească», răspunde la multe, dacă nu la toate întrebările noastre:

"Actuala criză europeană a lovit România și românismul în mod sângeros. Se vorbește puțin de ce am pierdut și de ce suferim, dar nimeni nu uită. Sufletul românesc și-a pierdut volubilitatea lui obicinuită, e drept, mai mult la orășeni decât la țărani. Sufletul românesc a învățat să tacă; avem nădejdea că această tăcere nu e tăcerea pasivității vegetative, ci tăcerea meditației și a reculegerii. Așa cum odinioară necăjiții noștri părinți se retrăgeau în munți, sufletul românesc s'a retras în adâncuri.

Ce se va fi petrecând în aceste adâncuri? O topire și o făurire de valori, fără îndoială, o inconștientă revizuire a lucrurilor mari. Ca în cataclismele terestre, se întâmplă astăzi, în sufletul românesc, sub ochii noștri care nu știu să vadă, o vastă alunecare de planuri, cu numeroase consecințe deocamdată ocultate. Țâșnesc izvoare noi. Se produc înălțări și scufundări. Se pregătesc așezările și configurațiile viitoare.

Mi se pare imposibil ca noțiunea de «literatură română» să nu fie interesată în acest proces. E probabil că amintirea atâtor dramatice dezbateri din ultimii douăzeci de ani rămâne vie în conștiința unanimă și formează unul din elementele determinante ale atitudinilor de mâine..."

Eugen LOZOVAN

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Trăsături generale ale literaturii române

Un suflu amplu de prospețime telurică străbate această literatură, care se înfățișează în ansamblul ei ca o prelucrare a fondului popular. Țăranul este principalul ei erou: mai multe generații de povestitori și de poeți l-au exaltat, studiat, chestionat, folosindu-se de tradițiile, de folclorul său. Limba literară păstrează, chiar și în lucrările cele mai savante, o pătrunzătoare savoare rustică; în ea se încrucișează toate miresmele pământului, toate zvonurile sale. La aceste izvoare se nutresc până și scriitorii de formație apuseană și filosofică, dela Eminescu la Blaga și Barbu.

Mediul firesc al literaturii române nu este societatea. Firea Românului, altminteri primitoare și deschisă, n'a deprins în cursul veacurilor gustul sociabilității, care rămâne apanajul civilizațiilor citadine și al moravurilor șlefuite. Redusă la clasele superioare, adesea pe jumătate străine, viața de societate nu oferă teme literaturii decât rareori. Chiar și astăzi, cei mai buni romancieri nu se simt la ei acasă în «înalta societate» și dau sistematic greș în zugrăvirea rafinamentelor sociale și a supremelor eleganțe. Până și stilul le joacă feste în asemenea împrejurări: limbajul pe care îl pun în gura oamenilor de lume este plin de stridențe și de note false.

Mediul firesc al literaturii române este natura. Pământul cu înfățișarea și varietatea așezărilor sale de câmpie și de pădure, natura cu dramele și sărbătorile ei, toate întâmplările anotimpurilor și zilelor o cotropesc și o însuflețesc, propunându-i teme simple care sunt departe de a fi niște simple descrieri școlare. Căci natura nu formează numai cadrul acestei literaturi: ea este însuși sufletul ei. Natura nu doar ca peisaj, ci natura cosmică, bogată în perspective, unde cerul prelungește pământul, unde puteri nevăzute se manifestă familiar, unde infinitul mic și infinitul mare se învecinează și îți răspund. În această viziune completă, totul primește și vădește un înțeles nou; totul este aproape de miracol.

Întâi de toate, omul însuși. Omul pe care îl înfățișează literatura română nu este omul social, ci omul în sine, parte integrantă a Firii. Acest om încearcă să se definească mai puțin prin implicațiile sale colective, cât prin cele propriu-zis umane, metafizice și naturale. Societatea nu-i aduce decât decepții și înfrângeri, iar cea mai mare parte a conflictelor sociale pe care le închipuie romancierii sfârșesc cu vaiete și blesteme. Omul literaturii române, populare sau culte, nu se simte în largul său decât singur, față în față cu el însuși și cu cerul, înconjurat de taine. aflat în mijlocul naturii vaste, străduindu-se să se explice pe sine prin ea și să se integreze în ea.

Complex, sufletul românesc se exprimă într'o literatură bogată în contraste. Dacă o privim însă prin prisma reductoare a abstractizării, pare că disciplina latină zăgăzuiește înflăcărarea slavă. În această privință, poezia populară ne oferă exemplul cel mai convingător. Se simte în ea personalitatea poetului care își stăpânește dorurile nedeslușite ale inimii. În cele mai bune doine, sentimentul tragic al existenței, gustul evadărilor nebunești și hoinărelile printre stele se înfățișează cu o forță cu atât mai patetică cu cât ele se pleacă exigențelor unei măsuri interioare. Chiar dacă uneori blestemele și bocetele se învecinează cu iraționalul și cu neantul, nu se confundă niciodată cu ele, căci în cele mai crunte clipe de deznădejde, țăranul înțelege să ocolească paroxismul distructiv, atât de familiar Slavilor. Sentimentul dominant al lirismului popular, acel inefabil dor, al cărui buchet bogat englezescul «longing» și germanul «Sehnsucht» nu-l traduc pe deplin, își datorează farmecul adânc unui întreg ansamblu de nuanțe antinomice, de neîmpăcat cu mintea, dar pe care flacăra pasiunilor izbutește să-l închege: dorul este o dorință impregnată de tristețe, o resemnare ascunzând o energie latentă, un strigăt al inimii cu rezonanță metafizică. Voința conștientă nu pierde niciodată în el dreptul de control asupra spontaneității intuitive a sentimentului.

Contraste de același gen se ivesc cam peste tot în literatura română, unde idila se învecinează cu inspirația filosofică, unde savoarea pământului se subțiază în parfumuri de o extremă finețe; tendințe divergente ale căror origini nu le-am putea preciza fără riscul de a greși. Dar simpla lor coexistență vestește că poporul dela poalele Carpaților are bogății interioare a căror exploatare poate rezerva surprize frumoase.

Purtători ai unei grele moșteniri de lupte, Românii au deprins un gust foarte viu pentru critică. Mușcătoare și niciodată luată prin surprindere, critica lor îmbrățișează toate domeniile vieții și ale spiritului: deseori are însă un scop în sine. Veacul trecut răsună de zvonurile unei lupte de idei și de partide care nu contenea decât ca să înceapă din nou. Românii se băteau atunci în jurul ideii naționale, ori morale, ori sociale; cu privire la limba lor, la vocabular și chiar la ortografie. Trebuiau să hotărască în ce măsură limba și neamul lor sunt latine sau slave; în ce condiții să primească exemplul străinilor; dela care străini să se inspire, dela Paris, dela Roma sau dela Berlin; și cum să filtreze și să adapteze elementele de împrumut. Reintrați dela războiu în hotarele lor etnice, au încetat să se înflăcăreze pentru problema latinității. Noțiunii de romanitate i-au substituit întru totul pe cea de românitate și sunt de acord în cele din urmă să facă ordine în casa lor, să lucreze în cadrul lor geografic și spiritual.

Lupta însă nu a luat sfârșit așa de grabnic. Fără a schimba metodele, ea a schimbat terenul. Aproape rezolvată, problema relațiilor spirituale cu străinătatea dispare îndărătul unicei probleme vrednice de o literatură nouă: aceea a virtualităților creatoare ale unei tradiții care se cuvine întâi definită, măcar prin intuiție. Prezentă încă din veacul trecut, problema câștigă în profunzime și se îmbogățește cu o mie de nuanțe. În literaturile mari, tradiția națională, întărită și definită de mai multe veacuri de realizări, este întrucâtva înnăscută; nu există nevoia de a se raporta la ea în fiecare clipă. Altfel se petrec lucrurile cu o literatură în plină formare, care își este datoare cu propria devenire și caută să-și verifice sensul evoluției. Proprie perioadei de după războiu, o vastă dezbatere veni să împlinească această misiune de control, o dezbatere între tendințe antinomice care au despărțit oamenii dintotdeauna, dar care rareori s'au opus cu atâta vigoare într'un interval de timp atât de scurt. Și tocmai această dezbatere patetică domină astăzi viața spirituală din România...

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Autografe contemporane

Ovidiu DRIMBA

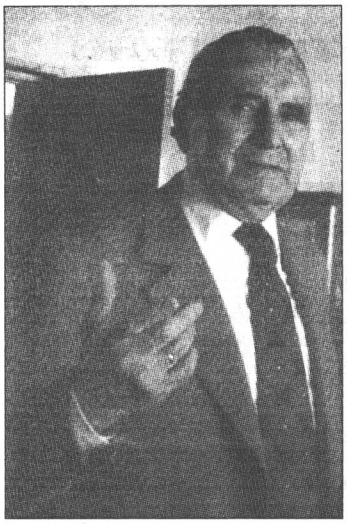

Biobibliografie

Născut la 3 septembrie 1919 în comuna Margine, jud. Bihor.

Liceul "Em. Gojdu", Oradea; Facultatea de Litere şi Filozofie, Universitatea Cluj (1938 – 1942).

Şcoala de Ofiţeri Rez., Arad. Veteran de război (front în Vest), 1942 – 1945.

Doctor în Litere (1948).

A predat la: patru Universităţi de stat (Cluj, din 1949; Bucureşti, din 1962; Torino şi Catolică Milano, între 1968 – 1979); patru Institute de învăţământ superior din Bucureşti (de Teatru, de Arte Plastice, Pedagogică şi "Maxim Gorki"); patru Universităţi particulare din Bucureşti (Ecologică, "N. Titulescu", "Hyperion" şi "Titu Maiorescu").

"Professore incaricato" (invitat – "comandato") la Universitatea din Torino, 1968 – 1979.

Membru al Uniunii Scriitorilor din 1955.

Debut literar: 1935 (absolut) şi 1944 (editorial).

Cetăţean de onoare al oraşului Oradea. Doctor H.C. al Universităţii din Oradea.

Filosofia lui Blaga, 1944, 1995
Pagini despre cultura europeană, 1945, 1994
Însemnări despre teatrul lui Ibsen, 1956
Leonardo da Vinci, 1957, 1972, 2000
Ovidiu, prefaţă de Tudor Vianu, 1960, 1966, 1971, 2001; trad. rusă, italiană, germană
Rabelais şi Renaşterea europeană, 1963, 2003
Istoria literaturii universale, vol. I – III 1963 – 1971; ed. definitivă în 2 vol. 1998
Scriitori, cărţi, personaje, 1969, 1996; ed. definitivă 2002
Teatrul de la origini până astăzi, 1973; ed. definitivă: *Istoria teatrului universal*, 2000
Leonardo da Vinci: Scrieri literare, trad., studiu introd., note, 1976
Eseuri de literatură străină, 1976
Scriitori scandinavi şi alte eseuri, 1980, 1997
Federico Garcia Lorca, rapsodul, 1981
Eseişti spanioli, antologie, trad. studiu introd., note, 1982
Scrieri din trecut, 1997
Incursiuni în civilizaţia omenirii, vol. I – III 1993 – 1997
Istoria culturii şi civilizaţiei, vol. I – IV 1984 – 1994; ed. definitivă, vol. I – XI, Editura Saeculum I.O., 1997 – 2003
Simbolismul în România, 2004
Literatură, cultură, civilizaţie, 2004

Lucian Blaga: un sonet inedit

Lucian Blaga n-a cultivat – decât cu rarisime excepţii – "poezie ocazională"; adică, acel gen de poezie cauzală, incidentală, contingentă; care marchează clar creaţia poetică a lui Goethe (de pildă), – încât poetul însuşi îşi definea propria-i poezie: "*eine Gelegenheitsdichtung*" – o poezie "ocazională". Cu alte cuvinte: o creaţie în al cărei proces atâtea poeme i-au fost ocazionate poetului de fapte concrete, de anumite întâmplări reale, de evenimente petrecute de fapt, de momente consemnate şi de alţii, de impresii trăite personal de poet; de tot atâtea ocazii *concrete*, clar determinabile în timp, uşor identificabile şi databile, din biografia marelui poet german.

La Lucian Blaga, în schimb, asemenea poeme ocazionate în mod explicit de fapte, de evenimente, de întâmplări, impresii, momente concrete, pot fi numărate pe degetele unei singure mâini. În orice caz: sonete – doar două (plus cel de mai jos, până acum inedit).

Pe de altă parte, sonetul este o specie literară pe care poetul a cultivat-o foarte rar. Şi anume: din totalul de peste 680 de poezii câte însumează opera sa poetică completă (ediţia "Humanitas", 1995), doar 11 sunt sonete. Iar dintre aceste 11, doar două sunt inspirate de un anumit moment, determinat, – doar 2 sunt ocazionate de un fapt concret, de o impresie exterioară directă. Primul din aceste două sonete este bine-cunoscutul sonet *Cânele din Pompei*. Al doilea este cel intitulat *Măgăruşul*, care transcrie o impresie din munţii iberici ("*Văzui cândva prin munţii iberici, ca de lună*", – etc.).

O altă observaţie: forma fixă a sonetului l-a tentat pe Lucian Blaga foarte târziu. Primul sonet l-a scris când trecuse de 47 de ani; şi când poetul ajunsese deja la al 7-lea volum de poezii (*Nebănuitele trepte*). Este – acest prim caz – sonetul *Cânele din Pompei*, scris la 48 de ani. Cel de al doilea sonet, intitulat *Măgăruşul*, a fost scris la vârsta de 65 de ani (în penultimul an al vieţii).

Şi un alt amănunt: Lucian Blaga îşi intitulează sonetul inedit, transcris mai jos, *Sonet liber*. Dar "liber" – nu sub raportul prozodiei. În realitate, ritmul şi rima acestui sonet,

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

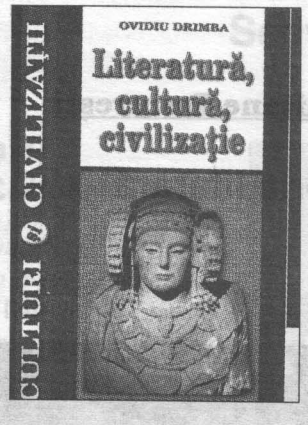

lungimea egală a versurilor, gruparea lor corectă în strofe, prozodia, în fine, – este cea clasică, metrica e cea tradițională.

De fapt, nu este cu adevărat un sonet "liber". Un "sonet liber", sub raportul prozodiei, este, de pildă, cel pe care îl practica Shakespeare: cu o singură strofă, masivă și compactă, de 12 versuri, urmate de ultimele două, cu poanta de efect, – aceste două versuri finale fiind – grafic – separate, distanțate de primele 12. "Sonet liber" își putea subintitula Blaga acest sonet inedit de mai jos doar în sensul unei derogări de la nota austeră de sobrietate și severitate, de *gravitate*, ce caracterizează (cu doar 2–3 excepții) întreaga producție poetică a lui Blaga.

În sfârșit, o ultimă particularitate: acest sonet inedit este animat, este înviorat în final de o sprințară și ușor-catifelată notă de umor.

Nu toată lumea știe că Lucian Blaga-omul nu era deloc o persoană distantă (mai ales cu studenții săi), nu era deloc o persoană închisă, rece, tăcută. "Lucian Blaga e mut ca o lebădă" – sună primul vers, atât de des citat, din acel scurt poem *Autobiografie*. În realitate, poetul nu era "mut ca o lebădă": sintagma are un sens diferit, un sens metaforic, nu literal. ("*Tăcerea mea* – explică undeva poetul – *n-a fost decât o metodă a rodniciei, căci am folosit-o la cizelarea grijulie, îndelungată, a multor poezii și a altor lucrări pe care le-am scris în acest timp*"). Iar într-un *Catren*: "*Limba nu e vorba ce o faci. / Singura limbă, limba ta deplină, / stăpână peste taine și lumină, / e-aceea-n care știi să taci*"). Dimpotrivă, Blaga era – în mod obișnuit – o persoană sociabilă, comunicativă, uneori (în momente mai rare, firește) chiar volubilă; dar, evident, de o volubilitate controlată, ponderată și distinsă. Îi plăceau glumele, îl amuza chiar să născocească el însuși glume, – glume în genul calamburului.

Dar (spre deosebire de Arghezi, de pildă), în poezia sa – esențialmente gravă, clădită pe un fundal evident de gândire filosofică – elementul umoristic firește că nu putea intra, n-avea unde și cum să intre. (În întreaga sa operă poetică n-am găsit decât trei poezii cu discrete elemente de umor. Prima, – din îndepărtata-i tinerețe de licean: *Odă unui rând de haine nouă* (1912); care este mai degrabă un simplu și agreabil joc juvenil. Peste mulți ani – a doua poezie de acest gen: *Colindă* (1933), cu dedicația: "Pentru Dorli"; un grațios alint pentru "geana mea de aur" – care la acea dată avea trei ani. Și a treia, – spre sfârșitul vieții: *Motănelul* (1959); de un discret intimism domestic, ca un odihnitor zâmbet).

Toate cele spuse până acum în pregătirea comunicării sonetului inedit în cauză, nu au voit altceva decât să arate și să sublinieze interesul cert, de "noutate", de insolit, pe care acest sonet îl comportă. Chiar dacă nu – sau: tocmai pentru că acesta nu aparține, nu se înscrie în zona *marii* Poezii blagiene.

Dar, pentru că este un sonet *cu cheie*, – pentru a se înțelege mai ușor și mai clar sensul inclus și faptele relatate în acest "sonet ocazional" – cu alte cuvinte: *ocazia* care l-a generat (și în special *clou*-ul, nota de umor, poanta hazlie finală), sunt necesare câteva scurte explicații preliminare. Iată-le:

În decembrie 1946, în trenul-automotor București – Cluj (compartiment unic, comun), în care călătorea și Blaga, venea de la București la Cluj și Adrienne, logodnica mea, – cu care Profesorul al cărui asistent eram (și care o cunoștea mai demult, de la ședințele *Cercului literar*, la care ambii asistau frecvent) s-a întreținut tot timpul drumului. În gară, eu o așteptam pe Adrienne; dar primul care a coborât din vagon a fost – surpriză pentru mine! – Profesorul meu; care nu știa că eram logodit, și că eu îmi așteptam logodnica, iar nu pe dânsul. De aici confuzia (până să-i "cadă fisa" Profesorului), de aici *qui-pro-quo*-ul de efect umoristic, devenit poanta finală a sonetului.

Iată acest sonet inedit, al cărui text poetul ni l-a dăruit cu ocazia căsătoriei noastre (când doamna Cornelia și Lucian Blaga ne-au fost nași).

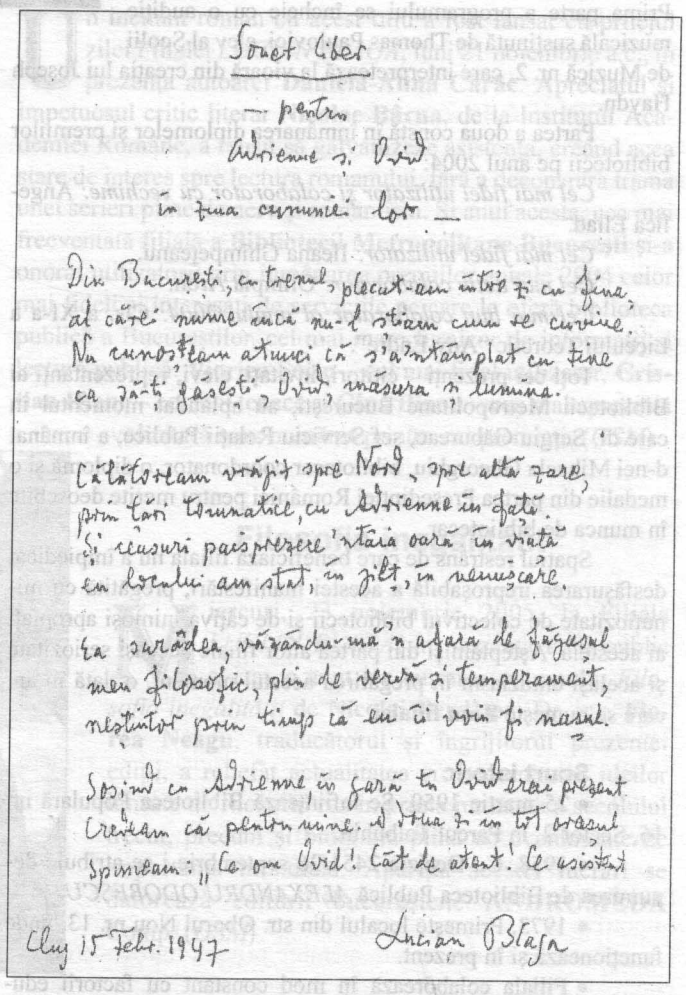

Sonet Liber

— pentru
Adrienne și Ovid
în ziua cununiei lor —

Din București, cu trenul, plecat-am într-o zi cu Tine,
al cărei nume încă nu-l știam cum te cuvine.
Nu cunoșteam atunci că s'a întâmplat cu Tine
ca zări găsești, Ovid, măsura și lumina.

Călătoream vrăjit spre Nord, spre altă țară,
prin țări tomnatice, cu Adrienne în față
și ceasuri pais presimțeam întâia oară în viață
cu locului am stat, în jilț, în nemișcare.

La sorocea, visându-mă în afară de făgașul
meu filosofic, plin de verșă și temperament,
neștiutor prin timp că eu îi voiu fi nașul.

Sosind cu Adrienne în gară te Ovid erai present
Credeam că pentru mine. A doua zi în tot orașul
spuneam: „Ce om Ovid! Cât de atent! Ce asistent

Cluj 15 Febr. 1947 Lucian Blaga

(Text preluat din *Literatură, cultură, civilizație*, Editura Saeculum I.O., București, 2004)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Meridian biblioteconomic

Din viața filialelor Bibliotecii Metropolitane București

File de istorie literară

Radu VLĂDUȚ

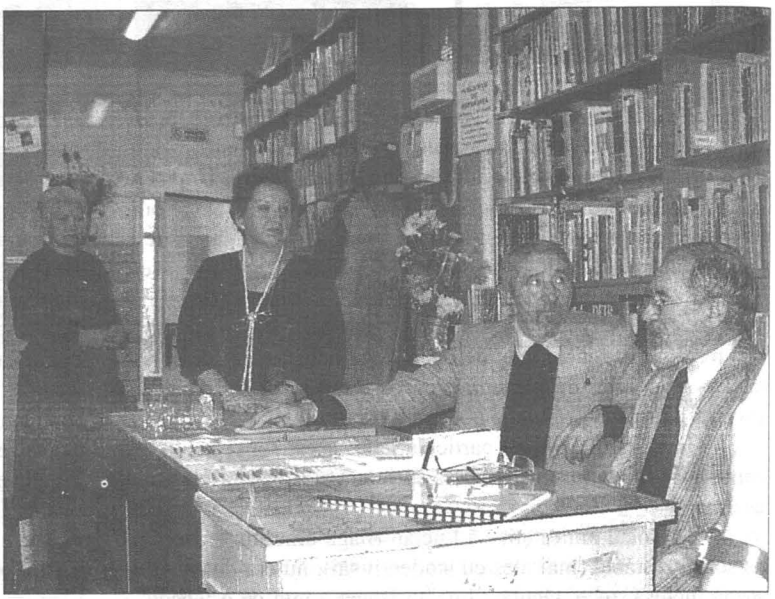

10 noiembrie 2005, ora 12,30. Agitație la Biblioteca de lângă Colegiul "Iulia Hasdeu". Invitați și cititori se pregătesc să omagieze personalitatea scriitorului Alexandru Odobescu – patronul spiritual al filialei, de la a cărui moarte se comemorează 110 ani.

Programul e destul de încărcat. Pentru început, scriitorul Constantin Turturică și cercetătorul Marin Codreanu de la Muzeul Literaturii Române rostesc alocuțiuni despre opera literară a lui Alexandru Odobescu și dezvăluie amănunte și întâmplări mai puțin cunoscute din viața acestuia. Apoi, tânărul profesor universitar Mirel Bănică, fidel utilizator al acestei filiale, prezintă *Gânduri despre importanța bibliotecilor de cartier în comunitatea unde ființează*. Horia Iacob Teiușanu, cititor al bibliotecii chiar de la inaugurarea în acest sediu (1974), citește o antologie de maxime, cugetări și versuri culese din lucrările aflate în rafturile bibliotecii – cu tema *Litere, viață, iubire*. Prima parte a programului se încheie cu o audiție muzicală susținută de Thomas Paulovici, elev al Școlii de Muzică nr. 2, care interpretează la vioară din creația lui Joseph Haydn.

Partea a doua constă în înmânarea diplomelor și premiilor bibliotecii pe anul 2004:

Cel mai fidel utilizator și colaborator cu vechime: Angelica Eliad.

Cel mai fidel utilizator: Ileana Ghimpețeanu.

Cel mai activ colaborator: Olimpia Aron.

Cel mai bun colaborator al anului 2004: Cls. a XI-a a Liceului Teoretic "Ady Endre".

Toți cei prezenți – cititori, invitați, elevi, reprezentanți ai Bibliotecii Metropolitane București, au aplaudat momentul în care dl. Sergiu Găbureac, șef Serviciu Relații Publice, a înmânat d-nei Mihaela Gheorghiu, bibliotecar coordonator, o diplomă și o medalie din partea Președinției României pentru merite deosebite în munca de bibliotecar.

Spațiul restrâns de care beneficiază filiala nu a împiedicat desfășurarea ireproșabilă a acestei manifestări, pregătită cu minuțiozitate de colectivul bibliotecii și de câțiva inimoși apropiați ai acesteia. Așteptăm și din partea altor filiale aceeași seriozitate și același entuziasm în pregătirea acestui moment, o dată în an, care se numește **Ziua filialei**.

Scurt istoric

• 25 martie 1950. Se înființează Biblioteca Populară nr. 16, Sector 2, în Parcul Tolbuhin.

• 1958. Cu Decizia 2451/26 septembrie i se atribuie denumirea de Biblioteca Publică *ALEXANDRU ODOBESCU*.

• 1973. Primește localul din str. Oborul Nou nr. 13, unde funcționează și în prezent.

• Filiala colaborează în mod constant cu factorii educaționali din zona de activitate, dintre care se evidențiază Grupul Școlar de Mecanică Fină, Liceul Teoretic "Ady Endre", Colegiul "Iulia Hasdeu" și Școala cu cls. I – VIII nr. 50 "Maica Domnului", în incinta cărora s-au organizat vitrine și expoziții de carte sau întâlniri cu scriitori.

• De-a lungul timpului, nume importante ale literaturii române au trecut pragul acestei biblioteci: Alexandru Piru, Valeriu Râpeanu, Ileana și Romulus Vulpescu, Ion Aramă, Haralamb Zincă, Rodica Ojog-Brașoveanu, Petre Anghel, Mircea Sântimbreanu, Eugen Teodoru, Mircea Dinescu ș.a.

Dintre manifestările organizate în acest an amintim:

• 17 martie: **Spring Day în Europa**, împreună cu elevii de la Școala "Maica Domnului" și cu participarea scriitorului Gh. Zarafu, care și-a lansat lucrarea *Cele două fete ale lui Vlad Țepeș*.

• 23 aprilie: **Ziua mondială a cărții** – invitat scriitorul Iuliu Rațiu, care și-a lansat cartea *Rivalii lui Harry Potter*.

• 12 mai: **Ziua internațională a adolescenților**, cu participarea elevilor de la Grupul Școlar de Mecanică Fină, care i-au avut ca parteneri de dialog pe scriitorii Constantin Turturică și Marin Codreanu.

Adresă: Str. Oborul Nou nr. 13, Bloc P 10, Sector 2.

Telefon: 252.76.93.

Colectiv: Mihaela Gheorghiu – bibliotecar coordonator, Elena Drăgan – bibliotecar.

Program: Luni – Vineri: 9 – 19, Sâmbătă: 9 – 13.

Mijloace de transport: tramvaiele 14, 34, 46; troleibuzele 69, 85; autobuzele 101, 330, 335; metrou.

Fond de carte: 19.800 unități biblioteconomice, din care 48 casete video.

Utilizatori: înscriși 2.700 (muncitori și tehnicieni – 250, intelectuali și funcționari – 500, elevi – 1.400, alte categorii sociale – 550).

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Secvențe

Restituiri ale Patrimoniului Cultural

Sub acest generic, Filiala *IOAN SLAVICI* și Asociația **ROMFEST XXI** au organizat, marți 15 noiembrie a.c., în sala de festivități a Liceului *ION LUCA CARAGIALE*, manifestarea ***Înaltele neliniști*** – dedicată scriitorului martir **Vasile Voiculescu**. Manifestarea, moderată de **Elena Rădulescu**, șefa Biroului Zonal 1 al **Bibliotecii Metropolitane București**, a debutat cu emoționante amintiri depănate de doamna **Gabriela Defour**, fiica scriitorului. Puternica personalitate a omului și scriitorului **Vasile Voiculescu** a fost evocată de prof. **Mircea Coloșenco**, cu interesante date aplicate la perioada bârlădeană, și prof. univ. dr. **Roxana Sorescu**, prin analize extrem de elaborate la creația religioasă a celui evocat. (*GSM*)

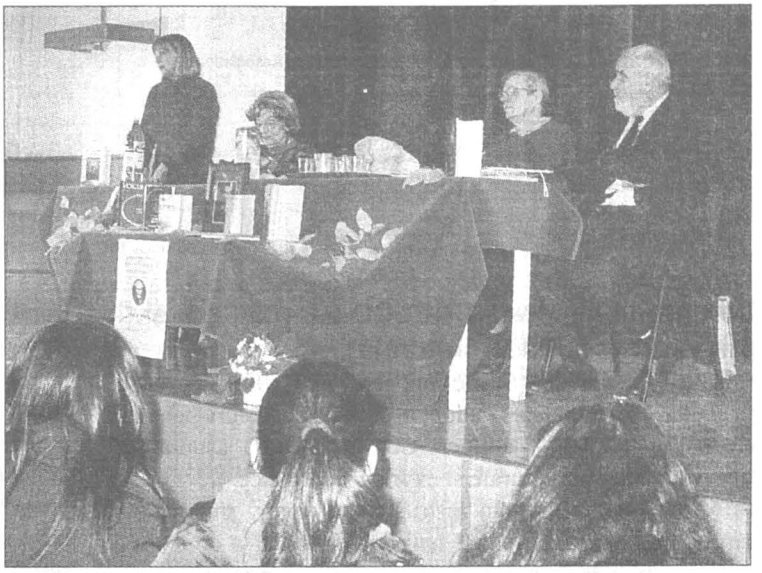

Liceul *ION LUCA CARAGIALE*

Culorile Toamnei

Joi, 27 octombrie 2005, într-un cadru de basm, cu o zi plină de lumină și mult colorată de pădurea Parcului Bazilescu, dar și de creațiile tinerilor pictori de la Liceul *NICOLAE TONITZA*, care au expus cu prilejul zilei Filialei *DIMITRIE BOLINTINEANU*, am participat la un adevărat minispectacol susținut de invitații de la **Școala Nr. 179**, îndrumați de învățătoarea **Daniela Croitoru**. Cu acest prilej a fost prezentat de către însăși autoarea **Maria Cordoneanu**, *Dicționarul de aforisme, citate și expresii străine*, editat de curând, un instrument extrem de util tinerilor studioși și nu numai. **Biblioteca Metropolitană București** a acordat cu maximă generozitate celor mai loiali și perseverenți utilizatori ai serviciilor filialei premiile anuale pe 2004: **Mihai-Horațiu Dumitrescu** – pentru cel mai bun utilizator, **Daniela Croitoru** – cel mai bun colaborator și d-nei **Elena-Gabriela Mladin** – pentru cel mai generos sponsor. (*GSM*)

Să nu...

Un incitant roman cu acest titlu a fost lansat cu prilejul zilei Filialei *LUCIAN BLAGA*, luni 21 noiembrie a.c., în prezența autoarei **Daniela-Alina Cârâc**. Apreciatul și impetuosul critic literar **Nicolae Bârna**, de la Institutul Academiei Române, a reușit să galvanizeze asistența, creând acea stare de interes spre lectura romanului, fără a deconspira trama unei scrieri pline de nerv și romantism. Și anul acesta, cea mai frecventată filială a **Bibliotecii Metropolitane București** și-a onorat utilizatorii prin înmânarea premiilor anuale 2004 celor mai fideli și interesați de serviciile pe care le oferă biblioteca publică a Bucureștilor, cel mai mare furnizor de informații și lectură publică. **Viorica Șoitu** – cel mai fidel utilizator, **Cristian Iftene** – cel mai tenace și **Gina Bianu** – cea mai apreciată voluntară s-au numărat printre cei premiați. (*GSM*)

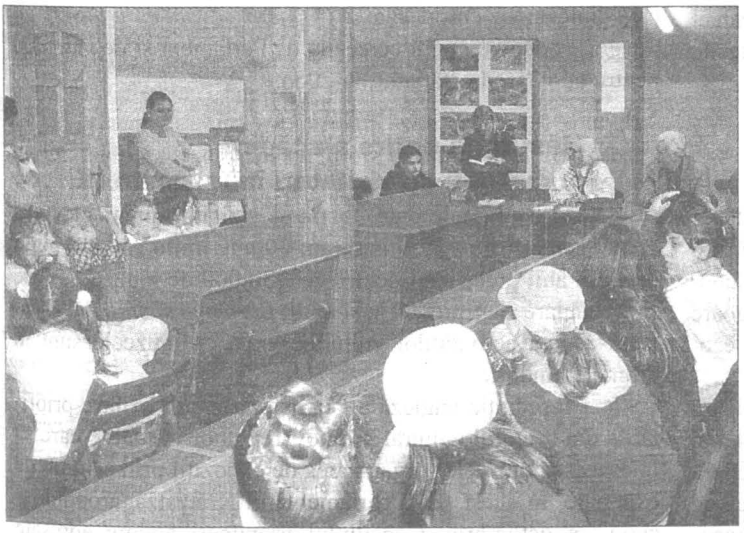

Filiala *DIMITRIE BOLINTINEANU*

Filosofia inegalității

Miercuri, 23 noiembrie 2005, la Filiala *LUCIAN BLAGA*, în prezența unui public avizat, a avut loc lansarea volumului *Filosofia inegalității* de **Nicolai Berdiaev**. Dr. ing. **Florea Neagu**, traducătorul și îngrijitorul prezentei ediții, a reliefat actualitatea și modernitatea ideilor lansate de filosoful rus în prima jumătate a secolului trecut, precum și biografia plină de evenimente de importanță mondială. Apariția acestei lucrări se datorează editurii bucureștene **ANDROMEDA** Comp. (*GSM*)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

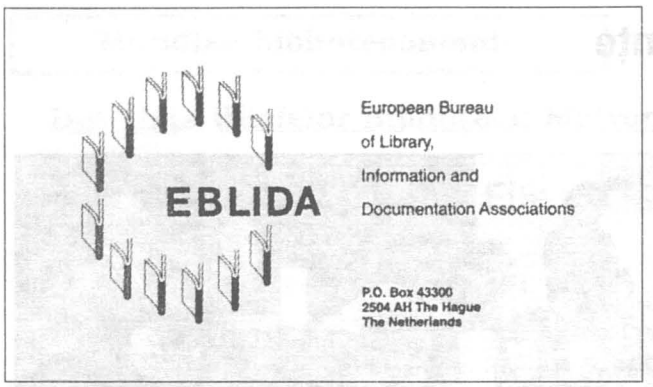

EBLIDA

Orizonturi Programe Inițiative

Conferința generală UNESCO adoptă Convenția privind diversitatea culturală

La 20 octombrie, Conferința generală UNESCO (Paris, 3 – 21 octombrie) a adoptat cu 148 de voturi pentru, 2 împotrivă și 4 abțineri Convenția-cadru asupra protecției diversității culturale și exprimării artistice.

Convenția este un instrument normativ internațional care va intra în vigoare la 3 luni după ratificarea ei de 30 de state. E vorba de un consens asupra varietății principiilor conducătoare și conceptelor privind diversitatea culturală, formând temelia guvernării lumii în materie culturală. Pasul următor va fi aplicarea Convenției. Cât privește ratificarea ei, care trebuie să devină parte contractantă, potrivit textului, Comisia are în vedere adoptarea unei recomandări pentru decizia Consiliului în această toamnă.

Textul Convenției poate fi consultat la: http://www.unesco.org/culture/culturaldiversity/convention_en.pdf

EBLIDA la Zagreb

Grupul de lucru EBLIDA privind educația profesională și-a ținut a treia reuniune la Zagreb (Croația) la 14 octombrie.

Întâlnirea a avut loc la Facultatea de Filozofie, unde au participat reprezentanți ai Asociației Bibliotecilor din Croația, Bibliotecii Naționale, Ministerului Culturii, Ministerului Educației, Științei și Sportului, ca și studenți ai Facultății de Biblioteconomie din Zagreb, care au schimbat impresii și au comentat situația profesională națională a bibliotecarilor și arhiviștilor cu grupul EBLIDA.

Discuțiile au vizat subiecte precum recunoașterea calificărilor profesionale, învățarea continuă, sistemul european al educației superioare, principiile de la Bologna, bibliotecile digitale.

Copyright și drepturi de proprietate intelectuală

La 11 octombrie, Comisia Europeană a prezentat o comunicare privind proiectul unui pachet de măsuri pentru o mai riguroasă protecție a UE și a cetățenilor ei împotriva contrafacerilor și a pirateriei. S-a insistat pe legislația în vigoare și implementarea ei, întărirea cooperării cu operatorii economici și pe colaborarea cu țările lumii a treia.

Se propun următoarele acțiuni: un nou grup de lucru pentru a vedea unde e necesară perfecționarea legislației împotriva contrafacerilor din UE; o nouă Forță de Reacție a experților vamali din statele membre privind introducerea de controale anti-contrafaceri; completarea unui ghid de management al riscului împotriva contrafacerilor; un nou sistem electronic de securitate, transmisii instantanee de informații ale serviciilor vamale pentru accesarea bazelor de date ale companiilor privind proprietatea intelectuală.

Cât privește cooperarea internațională, Comisia, împreună cu statele membre, consideră că se poate amenda aranjamentul Organizației Mondiale a Comerțului cu Drepturi de proprietate intelectuală în așa fel ca măsurile de control împotriva contrafacerilor să fie exercitate nu numai asupra importurilor ci și a exporturilor, tranzitului și transferurilor. Această politică va fi promovată, de asemeni, și în contextul cooperării cu alte organizații internaționale.

2008 – Anul european al dialogului intercultural

La 5 octombrie, Comisia a adoptat propunerea ca 2008 să fie declarat *Anul european al dialogului intercultural*, inițiat de comisarul Figel cu ocazia audierii sale în fața Parlamentului în septembrie 2004.

Cu un buget de cca 10 milioane Euro, Comisia propune finanțarea a trei acțiuni ce pot defini Anul european. Temele principale vor fi: cultură, educație, tineret, sport, cetățenie.

Pregătirea evenimentului va fi strâns legată de implementarea, în 2007, a *Anului european al oportunităților egale pentru toți*.

Prima etapă (evaluarea acțiunilor) va cuprinde o campanie de informare pentru promovarea obiectivelor Anului european; a doua înseamnă granturi substanțiale pentru activități emblematice, dar limitate, menite să sporească responsabilitatea. A treia etapă va privi proiecte naționale cu o marcată dimensiune europeană.

Propunerea va fi cercetată de Parlament și de Consiliu pentru adoptare la sfârșitul lui 2006.

Măsuri de oprire a scăderii numărului de vizitatori în muzeele UE

După ultimele date, numărul vizitatorilor muzeelor a scăzut semnificativ în ultimul an: 500 de milioane mai puțin decât în anii precedenți pentru cele 30.000 de muzee publice și particulare ale Europei. Mai mult, *Barometrul statistic european* asupra activităților culturale arată că muzeele sunt în ultimele rânduri.

Președinția engleză a Comisiei a inclus printre prioritățile din sectorul cultural promovarea unor inițiative care să înlesnească muzeelor organizarea de expoziții prin schimb de exponate. În acest sens, parlamentarul Kratzatzagaropoulo a cerut, în octombrie, Consiliului propuneri anume adresate miniștrilor Culturii. De altfel, el a invitat Consiliul să ceară

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Comisiei un studiu despre numărul vizitatorilor în muzeele europene, pe bază de indicatori calitativi şi cantitativi, spre a înlătura factorii care îi fac pe europeni să nu le mai calce pragul. În fine, a cerut Consiliului măsuri concrete de consultare cu statele membre şi organisme competente pentru elaborarea unor directive de atragere a publicului în muzeele europene.

Politica informaţională a UE

La 13 octombrie, Comisia a lansat *Planul D*: *Democraţie*, *Dialog*, *Dezbatere*, punând astfel bazele unei discuţii despre viitorul Europei. Planul D e un cadru de dezbatere a subiectului pentru guvernele a 25 de ţări şi are în vedere crearea unui nou consens politic privind înzestrarea Europei cu politici adecvate spre a înfrunta secolul XXI.

Comisia şi-a propus 13 iniţiative specifice la nivel european spre a stimula o dezbatere publică mai amplă, promovarea participării cetăţenilor şi crearea unui dialog real asupra politicilor europene. Elementele-cheie ale planului D cuprind: stimularea dezbaterii, un proces de acumulare şi iniţiative de îmbunătăţire a dialogului.

Toate statele membre vor trebui să organizeze dezbateri la nivel naţional asupra viitorului Europei. Comisia va structura procesul de acumulare: prima manifestare va avea loc în aprilie 2006. O conferinţă asupra viitorului Europei va avea loc pe 9 mai 2006; Comisia va pregăti apoi un raport sinteză pentru întâlnirea la nivel înalt din iunie, sub preşedinţia Austriei.

Societate informaţională

În UE-25, 45% din persoanele între 16 şi 74 de ani care folosesc Internetul şi 51% din companiile cu acces la reţea au obţinut informaţii de pe site-urile autorităţilor publice în primele trei luni ale anului 2004. Ştirea provine de la Eurostat (*Statistics in Focus, Industry, Trade and Services, 35/2005*), care dă rezultatele supravegherii folosirii ICT în interacţiunea cu organismele guvernamentale în UE-25, Bulgaria, România, Turcia, Norvegia şi Islanda.

Raportul cuprinde şi o analiză a utilizării serviciilor publice online şi acoperirea cu date a serviciilor *e-guvernare* de către autorităţi. Pe baza acestei analize a reieşit că serviciile către populaţie cele mai extinse sunt în Marea Britanie, Suedia şi Austria, iar cele către companii, în Danemarca şi Estonia.

În primele trei luni ale anului 2004, printre persoanele fizice care folosesc Internetul, nivelul cel mai ridicat de acces s-a constatat în Finlanda (62%), Danemarca (56%), Luxemburg (55%), Spania şi Ungaria (54%), Germania (51%). În ceea ce priveşte formele de descărcare, cel mai ridicat nivel se înregistrează în Luxemburg (44%) şi Spania (29%), în comparaţie cu media de 20% din UE-25. Ţările cu cel mai mare procent în utilizarea de forme complete de acces sunt Luxemburg (32%), Estonia şi Portugalia (26%) faţă de media de 12%.

(Din buletinul EBLIDA "Hot News", octombrie 2005)

Euroreferenţial I&D

Istoria contemporană este astăzi tot mai aferată de un mozaic de macrotendinţe din care se reliefează globalizarea, cu segmentul mondializării comunicării, având ca perspectivă societatea informaţională şi conglomerarea statelor europene într-o suprastructură fundamentată pe principiul unităţii în diversitate. În subsidiar, aceste aspiraţii colective sunt însoţite de sporirea volumului de informaţii într-un ritm debordant şi, similar, multiplicarea vehiculelor informaţiei, dezvoltarea fără precedent a tehnologiilor de informare şi comunicare, fenomene care solicită structurilor infodocumentare, specialiştilor în stocarea şi diseminarea de cogninformaţii tot mai multe competenţe şi inventivitate în managerizarea acestora. În "societatea cunoaşterii" – sintagmă contemporană laitmotiv – profesionistului în domeniu îi revine nu numai sarcina intermedierii între informaţie şi utilizator, ci şi altele precum: alfabetizarea informaţională a utilizatorilor, crearea de baze de date, aprecierea axiologică, filtrarea şi autorizarea informaţiilor deziderat, optimizarea serviciilor de nişe, accentuarea funcţiei asistenţiale faţă de persoanele cu dizabilităţi etc. În acest fel, instituţiile formale abilitate – bibliotecile în cazul nostru – trec de la rolul de sursă de cultură generală şi recreere la acela de spaţiu instituţionalizat de socializare, integrare socială, autoinstruire şi formare continuă. Acestor mutaţii solicitante de competenţe compatibile li se adaugă o piaţă a muncii tot mai largă (transnaţională), tot mai efervescentă şi mai dinamică, cu posturi permanente fluctuante şi cu sporirea slujbelor secvenţiale. Această aspră consecinţă a capitalismului concurenţial liberal invită la regândirea modului cum conţinutul instruirii, al pachetului de cunoştinţe teoretice şi abilităţi practice, se reflectă atât în cererea pieţei, cât şi în mobilitatea profesională şi geografică. Procesul de integrare europeană vine, la rândul lui, cu un aport de norme comunitare şi standarde profesionale menite să faciliteze eurocetăţeanului mişcarea în spaţiul Uniunii şi adaptarea rapidă la noi locuri de muncă şi la exigenţele civilizaţiei comunitare. În acest spirit a fost gândit şi elaborat *Euroreferenţialul I&D*, adică un repertoriu raţional şi validat al competenţelor necesare exercitării meseriilor din instituţiile de informare şi documentare.

Originea acestui document fundamental este concretizarea, în anul 1994, de către ADBS (Asociaţia Franceză a Documentariştilor şi Bibliotecarilor) a unui ghid de certificare a nivelurilor de competenţă. Trei ani mai târziu, ECIA (Consiliul European al Asociaţiilor de Informare şi Documentare) propune spre finanţare Comisiei Europene proiectul *DECIDoc* (Dezvoltarea EuroCompetenţelor pentru Informare şi Documentare) la care participă şi InfoDocRom (asociaţie profesională care reuneşte specialiştii în informare – documentare din România, înfiinţată în 1995). Corolarul acestei largi colaborări este realizarea *Euroreferenţialului*, care va fi tradus în 9 limbi, printre care şi română, în anul 2000, de către Doina Banciu şi Gheorghe Buluţă. Această primă ediţie/variantă a ghidului de competenţe şi aptitudini enumera şi caracteriza treizeci de domenii repartizate în patru grupe. Dezbaterile şi analizele ulterioare au constatat minusuri signifiante şi absenţa din obiectiv a unor noi profesii, apărute ca urmare a dinamicii viguroase a tehnologiilor de informare şi documentare şi a aplicaţiilor acestora. Din această cauză, sub egida ECIA şi cu finanţare UE, s-a pus în mişcare proiectul/consorţiul CERTIdoc (certificarea europeană în informare şi documentare), finalizat în anul 2004 cu o nouă ediţie, revăzută şi

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

adăugită, a *Euroreferențialului I&D* sub coordonarea lui Jean Meyriat, al cărui copyright a fost atribuit și ABIDOR.

Această nouă ediție, care se constituie într-un sistem european unic de certificare a competențelor, cuprinde 33 de domenii de competență, repartizate în 5 grupe și 20 de aptitudini, după 6 orientări posibile, la care se adaugă un glosar pentru verificarea sensului termenilor, precum și un index pentru facilitarea accesului. Competențele listate sunt înțelese ca ansamblu al capacităților necesare exercitării unei activități profesionale și stăpânire a comportamentelor. Componentele lor sunt cunoștințe, abilități și aptitudini. Ansamblul de informații este structurat în două volume: volumul I – *Competențe și aptitudini ale profesioniștilor europeni în informare – documentare* și volumul II – *Niveluri de calificare a profesioniștilor europeni în informare – documentare.*

Importanța acestui nou instrument de evaluare și certificare profesională rezidă din faptul că este un referențial comun și valabil în întregul spațiu al UE, standardizează meseriile și nivelurile de calificare, dând astfel coerență acțiunii de evaluare și certificare a profesioniștilor din informare – documentare, asigură recunoașterea statutului de profesioniști chiar și celor ce nu sunt deținători ai vreunei diplome universitare, punând astfel în evidență principiul axiologic al competenței și meritocrației în aprecierea individului uman, atestând/validând nu un cumul de cunoștințe, ci o experiență și o practică profesionale. De asemenea, însemnătatea acestei inițiative este amplificată și de faptul că regulile de funcționare sunt compatibile cu standardul ISO 17 024 privind certificarea personalului, favorizând muabilitatea profesională și spațială transnațională, fiind astfel și în acord cu legea privind sistemul de recunoaștere "Europass", aprobată pe 15 decembrie 2004 de Parlamentul și Consiliul European.

Prin conținutul și obiectivele sale, noul *Euroreferențial* invită pe toți salariații în domeniul infodocumentării la autoexigență, autoformare și autoevaluare profesionale, dar în același timp este și un foarte bun îndreptar pentru angajatorii sau recrutatorii de specialiști ori pentru factorii decidenți din instituțiile formale de învățământ de profil, care au ca finalitate formarea viitorilor specialiști, în elaborarea și structurarea modulelor de instruire formală. În final, specificăm că dacă mare parte din obiecțiile la prima variantă au fost eliminate (aspecte privind conservarea colecțiilor, animația în bibliotecă etc.), CERTIDoc-ului îi rămâne în continuare obligația de a urmări evoluția domeniului, a meseriilor care-l caracterizează și de a revizui și sincroniza actualul *Euroreferențial* cu tendințele și evoluția lor în timp. Pentru actuala ediție în limba română, ABIDOR aduce mulțumiri atât ECIA care a asigurat gratuit copyright-ul, cât și traducătorilor Julieta Moleanu, Micheline Trancu-Boscoff și Nicoleta Marinescu, care au reușit să accesibilizeze "ghidul" în variantă românească și să aducă în prim plan o nouă dovadă a preocupărilor specialiștilor din Biblioteca Metropolitană București pentru formarea profesională la standarde internaționale.

Liviu BUTUC

Postfață la lucrarea *EUROREFERENȚIAL I&D*,
European Council of
Information Associations (ECIA),
ediția a 2-a revăzută integral, volumul 1 și 2.
Traducere vol. 1: Julieta MOLEANU și
Micheline TRANCU-BOSCOFF,
vol. 2: Nicoleta MARINESCU.
Referent de specialitate și Cuvânt înainte la ediția în limba română:
Nicoleta MARINESCU.
Cuvânt înainte la ediția în limba franceză: Jean MEYRIAT.
Lucrare realizată cu sprijinul Comisiei Europene
în cadrul programului "Leonardo da Vinci".
Copyright © 2005 ABIDOR

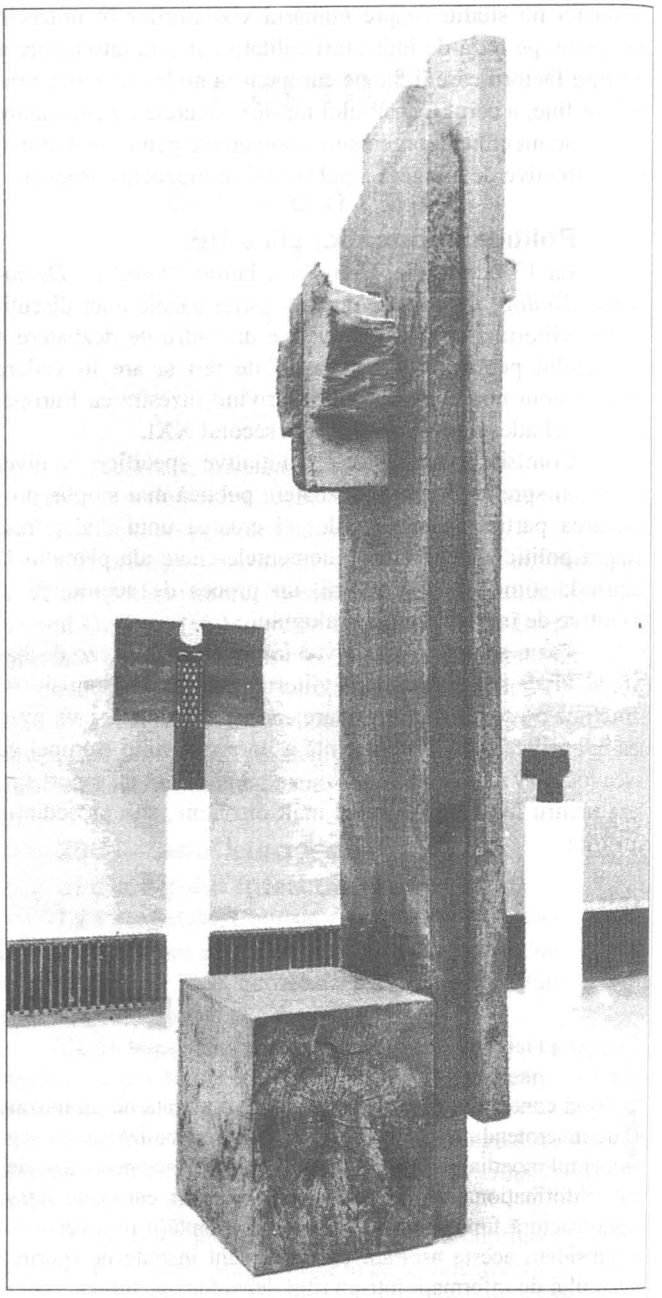

***TRONUL HORIA*, 1985, lemn**
Lucrare arsă în 1989

... Statica* Tronurilor *nu e,
deci, o rigidă "înlemnire" a formei:
mișcarea stăruie în jurul lor ca un nimb,
e presupusă, implicită, modelatoare,
***indicație discretă a unei* direcții,**
iar nu simplă descriere a unui traseu previzibil.
"Zborul" secvențelor anterioare din opera lui Maitec
e încă prezent, prin urmare,
în ponderea* Tronurilor*:
nu se chemau oare "Tronuri"
supremele Ierarhii ale lui
Dionisie Pseudo-Areopaghitul?...

Andrei PLEȘU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Scurtă istorie a mijloacelor de comunicare din România

– V –

Liviu BUTUC

5.6. Fotografia

Definiție: conform MDE: ***foto*** – element de compunere din grecescul ***phos***, ***photos*** = lumină și ***graphe*** = scriere, desen. Imagine definitivă (pozitivă) transpusă pe hârtie fotografică sau pe suport digital. Este un mijloc de comunicare iconic – static, care stochează o informație, devenind astfel un document relevant (prin conținutul său imagistic), o contribuție deosebită la cunoașterea, investigarea și interpretarea realității. Fotografia stă la baza cinematografiei și a televiziunii, mijloace care au optimizat percepția vizuală a omului. Spre deosebire de cuvântul vorbit sau scris, tehnica fotografică este înțeleasă de orice receptor, în oricare parte a lumii, dobândind astfel calitatea de limbaj universal, de mijloc de comunicare global. Termenul este introdus în expresia curentă de către J. F. Herschel, în anul 1839, sub traducerea "***pictarea cu lumină***".

Evoluție istorică

384 – 322 î.Hr. Filosoful și savantul grec Aristotel face primele observații privind formarea imaginii într-o cameră întunecată atunci când este penetrată de o rază de lumină printr-o mică fantă.

1005 d.Hr. Astronomul și fizicianul arab Ibn al Haisam (Alhazen) explică fenomenul optic al formării imaginii, ajungând la concluzia că razele de lumină vin la ochi și nu invers. Astfel se descria pentru prima dată principiul camerei obscure.

1260. Învățatul Roger Bacon redescoperă principiul camerei obscure și este acuzat de vrăjitorie.

1450. Leone Battista Alberti construiește "***camera lucida***" cu care proiectează desene pe o foaie de hârtie.

1452 – 1519. Leonardo da Vinci explică formarea imaginii în camera obscură pe baza propagării razelor de lumină în linie dreaptă și arată cum se poate proiecta cu camera obscură pe o bucată de hârtie o imagine inversată a unei scene din afara camerei obscure. El desenează o lanternă pentru proiecție cu lentilă convexă.

1542. Erasmus Reinhold face referiri la urmărirea eclipselor și principiul camerei obscure.

1544. Matematicianul și fizicianul olandez Gemma Frisius face observații asupra unei eclipse solare cu ajutorul camerei obscure și descrie fenomenul în lucrarea: *De radio astronomico et geometrico liber*.

1550. Matematicianul milanez Gerolamo Cardano folosește o lentilă convexă pentru obținerea unei imagini clare.

1568. Daniello Barbaro propune acoperirea marginilor lentilei și lăsarea doar a unui mic orificiu la mijloc, ceea ce anticipa diafragma de azi.

1569. Giovanni della Porta, în lucrarea sa *Magiae Naturalis*, descrie în amănunt camera obscură și aduce în plus utilizarea unei oglinzi concave pentru a mări și redresa imaginea. El a imaginat transformarea camerei obscure în lanternă magică.

1585. Giovanni Battista Benedetti sugerează adaptarea la camera obscură a unei lentile biconvexe.

1593. G.B. della Porta prezintă construcția unei camere obscure pentru pictori și desenatori.

1646. Athanasius Kircher, în lucrarea sa: *Ars magna lucis et umbre*, descrie proiecția cu ajutorul lanternei magice.

1657. Gaspar Schatt construiește o cameră obscură de format mic, ușor manevrabilă și transportabilă. Este imitat, în anul 1676, de Sturm din Altdorf.

1685. Johann Zahn prezintă câteva tipuri de camere obscure (în lucrarea: *Oculus artificialis*), apreciate de Helmut Gernsheim ca fiind adevărate aparate fotografice ce nu se vor mai modifica până în sec. al XIX-lea. Mai rămânea doar ca imaginile care se creau în ele să fie stabilizate pe un suport pentru a crea fotografia.

1727. J.H. Schulze descoperă sensibilitatea la lumină a nitratului de argint și este considerat părintele chimiei fotografice.

1777. K.W. Scheele descoperă înnegrirea clorurii de argint cu ajutorul radiațiilor albastru și violet ale spectrului.

1798. E.G. Robertson perfecționează lanterna magică și organizează la Paris spectacole cu proiecții animale. Prin mișcarea unor lentile, el obține și efectul aparițiilor unor imagini fantomatice.

1800. W. Herschel descoperă radiația infraroșie.

1801. J.W. Ritter descoperă înnegrirea clorurii de argint cu ajutorul radiațiilor ultraviolete.

1802. Thomas Wedgwood face primele încercări de a realiza imagini permanente pe piele sensibilizată cu nitrat de argint, dar erau reversibile și efemere.

1812. Francezul Joseph-Nicephore Niepce pune la punct o tehnică pentru multiplicarea gravurilor.

1816. Niepce realizează imagini pe hârtie acoperită cu clorură de argint și fixarea temporară a acestora cu acid azotic. Reușește să copieze o gravură pe o placă de sticlă acoperită cu un strat de bitum de iudeea.

1818. Niepce face încercări de fotografiere directă cu camere fotografice cu burduf prevăzute cu diafragme (iris).

1819. J.F.W. Herschel descoperă hiposulfiții și solubilizarea halogenurilor de argint de către aceștia, moment important în chimia fotografică.

1820 – 1825. Niepce definitivează primul aparat fotografic alcătuit dintr-o cameră obscură neagră cu burduf și diafragmă.

1826. Niepce realizează o fotografie, reprezentând o imagine după natură, după o expunere de 8 ore. Este prima fotografie din lume. În același an face cunoștință cu Jacques Mandé Daguerre – fizician și pictor francez, inventatorul dioramei, cu care începe colaborarea în vederea perfecționării producerii fotografiei.

14 dec. 1829. La Châlon, Niepce semnează contractul de colaborare cu Daguerre.

5 iul. 1833. Niepce moare și Daguerre îi preia experimentele fotografice.

1835. Daguerre obține o imagine temporară pe o placă impregnată cu iodură de argint și developată în aburi de mercur. Timpul de expunere se reduce de la 8 ore la 20 de minute. În același an, W. H. Fox Talbot obține cópii de pe desene fotografiate pe hârtie sensibilizată cu clorură de argint și fixate cu ajutorul iodurii de potasiu sau prin spălare prelungită în apă sărată.

1837. J.M. Daguerre descoperă clorura de sodiu ca developator pentru a fixa imaginea. **Fotografia era inventată.**

7 ian. 1839. F. D. Arago face o comunicare la Academia de Științe despre descoperirea lui Daguerre, precum și modul operatoriu și principiile pe care se bazează **dagherotipia**, cum avea să fie cunoscută fotografia la început.

19 aug. 1839. Guvernul francez cumpără patentul fotografiei și-l dăruiește omenirii (în mod gratuit); Mungo Ponton descoperă sensibilitatea față de radiațiile luminoase a unei hârtii impregnate cu bicromat de potasiu; **J.F.W. Herschel introduce noțiunea de fotografie și realizează prima fotografie pe sticlă.**

1840. J. F. Goddard folosește bromul pentru sensibilizarea plăcilor dagheriene; J.H. Draper obține primele fotografii ale Lunii

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

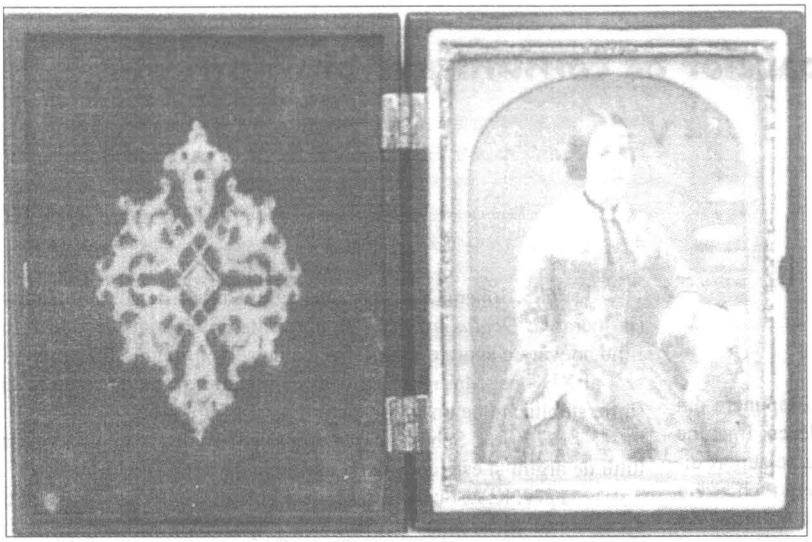

Imagine de dagherotip

pe plăci dagheriene; J.B.F. Soleil inventează actinometrul pentru determinarea timpului de expunere.

1841. Arheologul şi chimistul englez W. H. Fox Talbot inventează procedeul "negativ – pozitiv" (**talbotipie** sau **calotipie**) prin care fotografia era scoasă de sub regimul de unicat, putând fi acum multiplicată. **Prin acest procedeu, fotografia intră în marea familie a mijloacelor de comunicare.**

1842. J. F. W. Herschel inventează hârtia fotografică pe bază de feroprusiat, precum şi alte procedee cu săruri de fier.

1842 – 1843. Introducerea fotografiei în jurnalistică, utilizată ca şablon pentru xilogravură în: **"Illustrated London News"** (Marea Britanie); **"L'Illustration"** (Franţa) şi **"Illustrierte Zeitung"** (Germania). **Apare, astfel, fotojurnalismul.**

1843. În *Istoria fotojurnalismului*, Paul Almasy consideră că prima fotografie jurnalistică a fost realizată în anul 1843 de un vameş francez aflat în serviciu în China, la Whampoa, unde ambasadorul Franţei şi un înalt comisar imperial chinez au semnat un tratat de pace de o mie de ani. Cu un an în urmă, Carl Stenzner fotografiase, pentru presă, un violent incendiu la Hamburg; A.F.J. Claudet foloseşte fundaluri pictate sau desenate, pentru efectuarea de portrete.

1844. F. Martens construieşte un aparat fotografic panoramic, permiţând obţinerea unui tur de orizont pe plăci dagheriene; David Brewster inventează un stereoscop cu oculare convergente.

1847. Niepce de Saint-Victor, nepotul lui Niepce Nicephore, reduce la trei secunde timpul de expunere la fotografiere şi obţine un negativ pe sticlă, prin procedeul albuminei; D. Humphrey editează, la New York, prima revistă de fotografie **"The Daguerreotipe"**.

1848. A. E. Becquerel obţine prima fotografie în culori din lume pe plăci de argint incomplet clorurate.

1847 – 1851. Mathieu şi Le Gray; Humbert de Molard obţin virarea, în soluţii pe bază de aur, a cópiilor pozitive pe hârtie.

1851. Frederick Scott Archer descoperă şi prepară emulsia de colodiu pentru clişeele fotografice; W.H. Fox Talbot fotografiază un obiect în mişcare rapidă, cu ajutorul scânteii produse de descărcarea unui condensator; V. Regnault foloseşte pirogalolul ca agent de developare (developarea fizică).

1852. Jules Dubosco construieşte un aparat care să permită fotografierea în stereoscopie; A.A. Martin obţine imagini cu aspect pozitiv cu ajutorul colodiului umed aplicat pe un suport înnegrit (ferotipie); Talbot face primele încercări de heliogravură prin intermediul tramelor; Lemercier, Lerebours şi Davanne obţin fotografii în semitonuri, pe piatră sensibilizată cu bitum.

1853. Apar primele societăţi fotografice: **Photographic Society of London**, **Société Française de Photographie** în Franţa. În America erau 10.000 de dagheromani (în 1854), iar în Anglia 2.200 (în 1861); Niepce de St.-Victor obţine o heliogramă cu bitum pe o placă de oţel.

1853 – 1856. În Războiul Crimeei apar primii fotojurnalişti de război: Robert Fenton şi Carol Popp de Szathmary. Se amplifică, astfel, rolul imaginii în lumea informaţiei. Cei doi au creat peste 300 de fotografii "idilice", respectând condiţia pusă de regina Victoria, aceea de a realiza fotografii în care să nu apară morţi sau soldaţi cu uniforma pătată de sânge. Multe din aceste fotografii au apărut în **"Illustrated London News"** şi în **"Il Fotografo"** (Italia).

1854. A.L. Poitevin obţine o fotografie pe piatră sensibilizată cu coloizi bicromatizaţi şi primele tentative de a obţine imagini **"carbon"**.

1855. P.M. Lafon de Camarsac realizează fotografii vitrificate, pe email sau porţelan; Relaudin realizează obturatorul cu perdea, montat pe obiectiv.

1856. C.F. Tournachon, zis Nadar, realizează primele fotografii aeriene luate dintr-un balon, care reprezintă panorama Parisului.

1857. J. Clerk Maxwell face prima încercare de selecţie tricromă şi de sinteză a culorilor printr-o triplă proiecţie.

1859. R. Bunsen şi H.E. Roscoe folosesc pudra de magneziu ca sursă de lumină artificială; J.J. Woodward realizează un aparat de mărit, folosind ca sursă de lumină radiaţiile solare.

1860. Mathew Brady îi face portretul lui A. Lincoln pentru alegerile prezidenţiale din SUA. Se realizează astfel prima fotografie electorală şi portretul fotografic intră în presă. În memoriile sale **Lincoln** notează: "*Mulţumită portretului lui Brady am ajuns preşedinte*"[144].

1861. Francezii Auguste şi Louis Bisson fac primele poze de pe Mont Blanc.

1862 – 1865. Mathew Brady realizează circa 8.000 de clişee în perioada Războiului de Secesiune din America.

1863. O'Sullivan realizează fotografii realiste de pe front, depăşind astfel stilul impus lui Fenton de regina Victoria.

1864. J.W. Gwan perfecţionează heliogravura; Ducos de Hauron brevetează un aparat (rămas nerealizat) pentru fotografii animate.

1866. H.A. Steinheil realizează obiectivul aplanat (rectiliniar).

1868. J. Albert aduce perfecţionări fotografiei pe suport de dale de sticlă.

1869. Fraţii Hyatt, tipografi americani, folosesc celuloidul ca suport fotografic.

1870. P.R.P. Dagron realizează microfotografierea documentelor folosite pentru corespondenţa prin porumbei-călători, între Bordeaux şi Parisul asediat de nemţi.

1872. C. Gillot obţine clişee tipografice gravate pe zinc, după o tehnică iniţiată de el în anul 1850.

1873. W. Willis realizează hârtia cu platină, pentru imagini pozitive obţinute prin developare (pusă în comerţ, după diferite perfecţionări, în 1878); Richard Leach Maddox inventează plăcile fotografice uscate, înlocuind practica producerii fotografiilor prin procedeul cu colodiu umed, descoperit de F.S. Archer.

1874. J. Janssen realizează un studiu cronofotografic al trecerii planetei Venus prin dreptul Soarelui.

1877. M. Carey-Lea realizează un revelator cu oxalat feros.

1878. G. Muybridge realizează un studiu cronofotografic al mişcării animalelor.

1879. K. Klic realizează o heliogravură pe cupru, pornind de la o copie cu carbon; G. Eastman inventează o maşină de emulsionat plăcile sensibile.

1882. E.J. Marey construieşte "***puşca fotografică***" pentru studierea mişcării păsărilor – primul aparat de luat vederi cronofotografice; J.B. Edward construieşte un obturator focal cu fantă fixă şi tensiune constantă.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

1884. G. Eastman inventează hârtia-negativ sub formă de pelicule în bobine, pentru folosirea într-un şasiu special realizat de W.A. Walker; maşină pentru emulsionarea hârtiei în flux continuu.

1887. H. Goodwin obţine un brevet (eliberat abia în 1898) pentru fabricarea de pelicule cu gelatino-bromură pe celuloid subţire în benzi lungi; G. Hanau realizează caseta cu sertăraş, pentru plăci.

1888. G. Eastman scoate pe piaţă aparatul **Kodak** sub sloganul publicitar: "*Tu apeşi pe buton, noi facem restul*"; T.E. Enjalbert realizează un aparat automat pentru portrete pe plăci speciale (**ferotipie**).

1889. T.E. Enjalbert construieşte un aparat care permitea obţinerea unei fotografii la un minut după luarea imaginii. Societatea Eastman începe fabricarea peliculei fotografice din celuloid în bobină, numită "***rolfilm***" şi pune bazele întreprinderii de materiale fotografice **Kodak**.

1890. G. Bonnet realizează cópii pe metal, cu ajutorul cleiului bicromatizat (procedeul "***email***" al fotogravurilor).

1891. Fizicianul francez Gabriel Lippmann (1845 – 1921) inventează fotografia în culori pornind de la interferenţa luminii; W.K.D. Dickson – colaboratorul lui T. A. Edison – turnează primele filme, folosind o peliculă pe bază de nitrocelulóză fabricată încă din 1889 la firma Eastman; S.N. Turner pune la punct pelicula în bobină care putea fi încărcată în aparat în plină zi; T. A. Edison realizează **Kinetoscopul**, dând iluzia mişcării prin vizionarea succesivă a unor imagini reprezentând diferite faze ale unei scurte acţiuni; Ducas du Hauron obţine imagini în relief cu ajutorul unui aparat fotografic cu dublu obiectiv şi al unor ochelari bicolori.

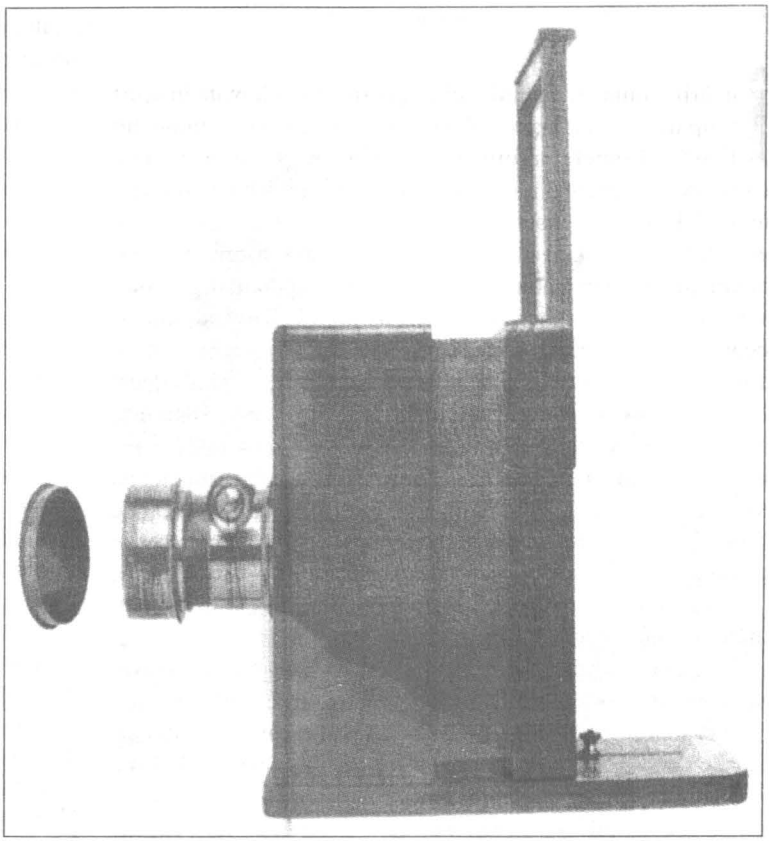

Camera cu placă umedă

1895. W. K. Röentgen descoperă razele "**X**" şi principiul radiografiei.

1898. Fotograful James Hare pune bazele fotojurnalismului în SUA, operând ca fotojurnalist în războiul dintre SUA şi Spania, dublând astfel, prin ilustraţiile sale, tirajul publicaţiei **"Collier's Weekly"** (**"New York Daily Telegraph"** publicase prima fotografie la 4 martie 1880, iar **"L'Illustration"** a început să publice imagini în 1893)[145].

1900. În Franţa, fraţii Lumière (Auguste şi Louis) realizează fotorama, dispozitiv pentru înregistrarea unui tur de orizont complet (**panorama**).

1901. A. Eichengrün definitivează un suport pelicular neinflamabil, pe bază de acetat de celuloză (1902); A. Stieglitz formează grupul ***Photo Secession***, punând bazele fotografiei ca artă.

1904. Germanul Arthur Korn (1870 – 1945) inventează o metodă de transmisie telegrafică a fotografiei; primele experienţe au loc pe distanţa München – Berlin.

Nov. 1905. La New York se deschide ***"Photo Secession Gallery"*** – expoziţie fotografică.

1907. Fizicianul francez Edouard Belin (1878 – 1963) perfecţionează fototelegrafia; R.B. Goldschmidt realizează reproducerea fotografică a documentelor pe film cinematografic standard (**microfilm**).

1908. E. Belin transmite imagini fotografice pe firul telefonic, inventând astfel **belinograful** şi **belinografia**; Premiul Nobel pentru fizică este acordat lui Gabriel Lippmann, pentru lucrarea sa din 1891 asupra fotografiei în culori. Procesul lui Lippmann a fost pus în valoare de către fraţii Lumière pentru fotografia color aditivă, în 1907.

1913. G. Eastman şi H. L. Haller pun bazele laboratoarelor de cercetări fotografice **Kodak**.

1921. E. Belin transmite imagini fotografice peste Atlantic, prin telegrafia fără fir.

1924. Îşi fac apariţia aparatele fotografice portabile. Cel mai cunoscut este ***Leica***, aparat din oţel, folosind o peliculă de 36 de cadre cu posibilitatea schimbării filmului la lumina zilei. Acesta a fost realizat de O. Barnack la firma **Leitz**.

1925. Seguin (A. şi L.) folosesc descărcarea unui condensator electric într-un gaz rar, pentru fotografierea unor teme în mişcare.

1929. J. Ostermeyer inventează flash-ul pentru fotografii instantanee în condiţii de luminozitate scăzută sau chiar în întuneric.

Anii '30. la naştere fotografia documentară o dată cu începutul proiectului american ***Farm Security Administration*** (FSA), în care au fost înregistrate aspecte sociale ale comunităţilor rurale americane.

1931. Francezul Jacques Prouvost declară: "*Fotografia a devenit regina timpului nostru. Nu vrem doar să ştim, vrem să şi vedem*".

1935. Apare tehnica foto-color ***Eastman Kodak***.

1939. H.E. Edgerton perfecţionează **lămpile** fulger-electronice **blitz**.

1946. L.L. Blackner, F.M. Brown şi C.J. Kunz obţin cópii pozitive la 60 de secunde de la fotografiere (**procedeul polaroid**).

1947. E.H. Land pune la punct aparatul de obţinere rapidă a imaginii fotografice **Polaroid**.

1950. Sondele spaţiale sovietice şi americane captează primele fotografii din spaţiu.

1959. Se realizează prima fotografie a Terrei luată din cosmos.

1978. Leith şi Upatnieks obţin imagini în relief prin holografie.

24 aug. 1981. Firma japoneză Sony anunţă crearea primului aparat de fotografiat pe suport magnetic (cameră foto digitală), aparatul fotografic fără peliculă **MAVICA** (**Magnetic Video Camera**). Fotografia digitală înlocuieşte suportul de celuloid.

Deceniul IX al secolului XX. Apare telefonul mobil cu aparat foto digital încorporat. Imaginea devine informaţie pură, fără suport, dar cu posibilitatea descărcării pe hard-disc-ul calculatorului şi de aici printarea pe suport clasic.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

* * *

În țările române, invenția lui Daguerre este adoptată în scurt timp de la oficializarea ei de către Academia de Științe din Franța. Primele informații descriptive și de înștiințare legate de procedeul obținerii fotografiei le publică Gh. Asachi, în anul 1839, în revista sa "Albina Românească", iar în anul următor (1840), "Gazeta de Transilvania" își informa și ea publicul cititor despre noua invenție. Primele aparate dagherotip sunt comenzi ale unor instituții de învățământ, având un evident caracter instructiv-experimental. Astfel, la îndemnul și cu ajutorul directorului Eforiei Școalelor, nimeni altul decât Petrache Poenaru – inventatorul stiloului –, în anul 1840 este achiziționat un aparat de fotografiat pentru Colegiul Sf. Sava din București. Un altul asemănător ajunge la Academia Mihăileană din Iași. Aparatele erau destul de scumpe (600 de franci/bucata) și foarte grele (50 de kg), dificil de transportat dintr-un loc în altul. În scurt timp, însă, vor apărea ateliere fotografice autohtone, cu fotografi români sau străini, și primele reclame inedite făcute acestora.

Din 1843, datează și primul atelier fotografic care execută, contra cost, portrete realizate prin procedeul denumit dagherotipie. Astfel, în ziarul "Vestitorul românesc", din 19 martie 1843, citim următorul anunț promoțional: "Madama Vilhelmina Priz arată înaintea nobilimii și cinstit publicului că a sosit în capitală și se recomandează precum că face portreturi tacherotip cu un preț cuviincios. Doritorii să se îndrepte pe Podul Mogoșoaiei, lângă biserica cu brad, în casele Cladek". Portretul reprezenta principala preocupare (dar și cerere) a dagherotipiștilor vremii și lor trebuie să le mulțumim că astăzi suntem în posesia celor mai vechi fotografii ale unor personalități culturale și politice ale vremii precum: Nicolae Bălcescu, Vasile Alecsandri și Ion Ghica, făcute la Paris în anii 1851 – 1852. De asemenea, primele fotografii ale orașului București surprinse în anul 1854 de fotograful amator vienez V. Ludwig Angerer, reprezentând imobile, vederi generale, aspecte de pe stradă, piețe, care astăzi reprezintă inestimabile documente istorice ale "Colecției de Stampe" din Biblioteca Academiei Române.

Dintre fotografii care au făcut din pasiunea reproducerii imaginii pe suport material o adevărată artă cel mai renumit este Carol Popp de Szathmary. S-a născut la 11 ianuarie 1812 la Cluj, într-o familie de intelectuali români. După un eșec la Academia de Arte Frumoase din Viena, unde spera să-și cizeleze vocația de desenator și pictor, urmează dreptul la Universitatea din Cluj și devine licențiat în anul 1831. Urmează apoi cursuri de pictură la Pesta și la Viena și-și îmbogățește continuu cunoștințele în diferite domenii la Padova, Florența, Roma, Berlin și Paris. Cultivat și poliglot (vorbea curent 11 limbi) era, în același timp, un pasionat călător și un neîntrecut admirator al peisajelor pitorești pe care le reproducea în picturi și desene realizate cu finețe și ascuțit spirit de observație. După anul 1840, la invitația prințului Gheorghe Bibescu – viitorul domnitor –, Carol Popp de Szathmary se stabilește în Țara Românească, la București. Devine pictor al Curții domnitorului Alexandru Dimitrie Ghica și, în paralel, deschide mai multe ateliere fotografice, la Hanul Verde, Podul Mogoșoaiei și la Biserica Enei. Este subjugat de arta fotografică și de litografii. De altfel, în 1841, realizase un album cu vederi, intitulat *Transilvania în imagini* urmat de *Costumes de Roumanie*, lucrare dăruită, personal, suveranilor

Carol Popp de Szathmary

Belgiei și Olandei. Apropiat înaltelor cercuri bucureștene, Szathmary se transformă pe nesimțite într-un fotocronicar al Curții domnești și al marilor personalități culturale și politice ale vremii. El a fost pictorul și fotograful domnitorilor Alexandru Dimitrie Ghica, Gheorghe Bibescu, Barbu Știrbei, Cuza Vodă și al regelui Carol I. L-a însoțit cu aparatul de fotografiat și cu penelul pe marele compozitor și pianist maghiar Franz Liszt în periplul său prin Moldova, Bucovina și Rusia. În 1853, imediat după declanșarea războiului ruso-turc din Crimeea, C.P. de Szathmary devine primul fotoreporter de război, participând în calitate de reporter de front la operațiunile militare din zonele Oltenița, Silistra și alte localități din Dobrogea. Cu această ocazie realizează nu mai puțin de 200 de fotografii cu scene de luptă, comandanți, soldați și echipament militar, care au constituit materialul ilustrativ al multor ziare și reviste românești, dar și al periodicului francez "L'Illustration". Multe dintre aceste fotografii vor alcătui, ulterior, un album tematic, *Cel dintâi reportaj fotografic de război din lume*, care, în anul 1858, la Expoziția Universală de la Paris va fi distins cu o medalie. Exemplare din acest album au fost dăruite și împăraților Napoleon III, Franz Joseph, reginei Victoria a Angliei și reginei Olandei. În anul 1860, însoțindu-l pe A.I. Cuza la Constantinopol, realizează discret un crochiu al întâlnirii domnitorului român cu sultanul Abdul Aziz. În timpul războiului de independență 1877 – 1878, C.P. de Szathmary este singurul fotograf lăsat de Carol I și de țarul Nicolae al Rusiei să facă fotografii în timpul luptelor de la Plevna, publicate în țară în ziarul "Dorobanțul", dar și în presa străină. Imaginile imortalizate din acest război se vor adiționa ulterior în albumul *Souvenir din războiul din 1877*. După război, vizitează Turcia, Afganistanul și China (unde împăratul îi propune să devină fotograful Curții Imperiale), deschide expoziții de artă plastică la București, Cluj, Tg. Mureș, Viena și inaugurează un atelier fotografic în orașul natal, în clădirea hotelului "Biasini". C.P. de Szathmary a fost și printre primii care au promovat revista ilustrată ca gen publicistic în revistele sale: "Ilustrațiunea – Jurnal Universal" și "Stabiliment artistic", iar prin pasiunea și profesionalismul pus în slujba fotografiei a fost considerat și primul nostru fotograf de artă. Multe din lucrările sale și din obiectele care i-au aparținut fac astăzi conținutul unor renumite colecții din Biblioteca Academiei Române, din Arhivele Naționale, Muzeul Național de Istorie

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

sau Muzeul Național de Artă, dar și altele, la fel de multe, ca de pildă piese de numismatică și obiecte de artă, care au pierit în incendiul provocat de bombardamentele din anul 1944 asupra locuinței sale din strada Enei. Numele său apare la loc de cinste în lucrări ca: *Histoire de la Photographie* a lui Raymond Lecuyer, editată la Paris, în 1945, unde Szathmary este prezentat drept: "un artist care a dat dovadă de mult gust, de ingeniozitate și îndrăzneală" ori în *The History of Photography*, întocmită de Helmuth Gernsheim și editată la Oxford University Press, în 1955. În această ultimă lucrare, Szathmary este recunoscut drept: "primul reporter fotograf de război din lume, înaintea americanului Fenton"[146]. C.P. de Szathmary rămâne un pionier și în același timp unul din aceia care au participat la inaugurarea istoriei fotografiei și a artei fotografice, domeniu expus publicului, din care cauză excepțiile sunt mai puțin vizibile. Cu timpul, procedeul exprimării, comunicării imagistice se multiplică, dând posibilitatea apariției atelierelor fotografice lucrative cu profesioniști care practică arta portretului sau a suvenirului de familie consacrat de evenimente faste ori inubliabile. Când tehnologia devine mai accesibilă, amatorismul se transformă în fenomen de masă, puțini fiind aceia care să nu agrementeze programele vacanțiere cu amintiri iconice din peisajul integrator. O dimensiune aparte a artei fotografice este fotojurnalismul, în special fotoreportajul, care se extinde și capătă expresivitate, metamorfozându-se într-un mediu estetic de persuadare și încântare a senzorului vizual. În fine, fotografia capătă și valențe de document, fiind utilizată în varii domenii de activitate, de la cel administrativ-utilitar, până la cel juridic. De exemplu, de la simplul suvenir și de la impulsul practic de a reproduce mecanic natura, prin fotoreportaj, fotografia își accentuează mesajul (devenind social-militant), creează curente de opinie, are o mare forță de penetrare și influențare în mase, prefigurând efectele imaginilor televizate. De aceea, acest nou mijloc de expresie a mai fost comparat eufemistic cu "preludiul mijloacelor audio-vizuale", pentru că, la fel ca și acestea, fotografia are însușirile de autenticitate și credibilitate majoră. Doar un mic segment din rândul acelora care au abordat domeniul au continuat să facă artă fotografică, urmând, într-un fel, patosul pictorilor anteriori ori contemporani. În România, încă de la începutul secolului trecut a existat o Asociație a Artiștilor Fotografi și o revistă de profil, "Fotografia", care apărea sub genericul "Buletin Informativ al AAF" și care informa permanent cititorii cu noutăți și despre concursurile sau saloanele de fotografie artistică.

După decembrie '89, profesioniștii fotografi s-au reunit în anul 2000 în AFPR (Asociația Fotografilor Profesioniști din România), care se ocupă de prezența fotografiei de excelență la saloanele din țară și din străinătate și de editarea revistei "Photo Magazin", apărută la Oradea la începutul anului 2005. Evoluția instrumentelor de fotografiat a cunoscut o curbă ascendentă în două direcții: acuratețea imaginii și miniaturizarea aparatelor, ajungându-se astăzi de la aparatul cu burduf la telefonul mobil cu dispozitiv foto-digital încorporat. În suita mijloacelor de comunicare actuale fotografia este nu numai un vector de vehiculare a realității, dar și un document, o piesă de referință și experiență umană. Toate genurile fotografice, de la cel artistic la cel științific, tehnic și publicitar, capătă forța de fixare a memoriei individuale și colective, pe care odinioară o aveau desenele rupestre. "Într-adevăr, nici o tehnică nu a lărgit viziunea umană asupra lumii ca

Carol Popp de Szathmari –
Ofițer și soldați din infanteria turcă în războiul Crimeii

fotografia. Ba mai mult, fotografia i-a dat omului un plus enorm de informație, din macro și microcosmos, oferindu-i posibilități nebănuite de a-și mări experiența în căutarea de noi soluții pentru adaptare la condiții noi și diferite ale mediului, apoi de a modela natura în avantajul său"[147]. Un substitut al fotografiei este diapozitivul care, la rândul lui, s-a metamorfozat în diafilm. Tehnic vorbind, diapozitivul nu este altceva decât un pozitiv fotografic fixat pe un suport transparent (peliculă sau sticlă) destinat proiecției statice cu ajutorul diaproiectorului. Este un bun instrument de lucru în știință și tehnică și un valoros material didactic demonstrativ în învățământ. Cu ajutorul diapozitivelor simple sau în role (diafilme) se comunică informații din diverse domenii sau se ilustrează etapele unui fenomen ori proces, stimulând și facilitând astfel actul instructiv-educativ. Ambele forme au căzut astăzi în desuetudine, lăsând locul altor mijloace audio-vizuale mai performante.

Bibliografie și note

144. Hrib, Bogdan – "Fotografiile de presă" – În: "Observator Cultural" nr. 12 (269), 2005.

145. Hrib, Bogdan – *Ibidem* – În: "Observator Cultural" nr. 13 (270), 2005.

146. Brașoveanu, Gh. – "Românul Carol Popp de Szathmary (...)" – În: "România Mare", 11 aprilie 2005.

147. Brătescu, Gh. – *Ibidem*.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Fonduri și donații în sprijinul culturii române

Cristina CHIȚA

La sfârșitul secolului al XIX-lea efortul statului pe linia modernizării țării se putea observa la toate palierele vieții românești. Febra modernizării a cuprins, firește, și sectorul instrucției școlare. Mediul urban era mult mai ușor ancorat în acest proces de modernizare. Aici existau mai multe posibilități de susținere din partea familiilor a propriilor copii în școli, deși se întâlneau și multe situații contrare. Și la sate dorința de instruire și educație îi determinau pe mulți fii de țărani să apeleze la diverse tipuri de ajutoare pentru a putea avea acces în școlile urbane liceale, superioare sau chiar la universitățile de prestigiu din străinătate. Pentru tinerii ce se evidențiau prin rezultate deosebite la anumite discipline sau făceau dovada unor abilități practice remarcabile, dar lipsiți de posibilități materiale, proveniți din mediul urban sau rural, statul, prin Ministerul Instrucțiunii Publice și prin Academia Română, oferea șansa unor burse și stipendii. Accesul la aceste tipuri de ajutoare se făcea, de regulă, prin examen și prin îndeplinirea unor condiții esențiale, cum ar fi: tinerii să fie români, să nu obțină și alte burse în același timp, să nu dețină posibilități materiale pentru propria întreținere ș.a. Ministerul Instrucțiunii Publice avea fonduri insuficiente, cu care nu putea face față cererilor venite din partea multor tineri dotați. De obicei, ministerul oferea cazare și masă bursierilor pentru anumite școli profesionale. Elevii bursieri interni primeau manualele școlare necesare, dar și obiecte de papetărie sau de îmbrăcăminte.

Către a doua jumătate a secolului al XIX-lea, Ministerul Instrucțiunii Publice s-a orientat tot mai mult către o colaborare culturală cu Academia Română, mai ales că această instituție primea, spre gestionare, o serie de fonduri particulare. Potrivit dorințelor donatorilor, din venitul fondurilor oferite, Academia urma să ofere burse și stipendii, în anumite condiții, tinerilor care doreau să continue studiile sau să se specializeze pe un anumit domeniu. Sarcina educativă a Ministerului Instrucțiunii era cu mult ușurată prin această activitate a Academiei, dar acest lucru nu însemna că nu oferea sprijin direct tinerilor să studieze prin sistemul burselor. La sfârșitul secolului al XIX-lea, ministerul primea donații de avere din care se organizau fonduri pentru burse. Evident că numărul și consistența lor erau mai reduse decât cele oferite Academiei Române, dar credem că merită să subliniem și aceste donații oferite Ministerului Instrucțiunii Publice.

Astfel, la 29 noiembrie 1892, Gheorghe Kiriadi, doctor în medicină, își întocmește testamentul, prin care lasă Ministerului Instrucțiunii Publice un legat de 40.000 lei, în rentă de 5%, pentru a se întreține *perpetuu* un bursier la o școală din București. Acesta trebuia să provină dintr-o familie săracă, dar dintre elevii săraci care au terminat cu *succes* școala primară. Bursa se obținea prin concurs.

Iacob Fătu donează Ministerului Instrucțiunii casele, curtea, locul din spatele curții pentru gimnaziul din Bârlad, cerând în schimb o rentă viageră de 2.400 lei.

Părinții elevilor și studenților aveau cunoștință de existența acestor fonduri, de aceea înaintau scrisori Ministerului Instrucțiunii: "*Subscrisul Ion Notarra, cetățean în orașul Ploiești și mic funcționar la Comună, sunt părintele unei mari familii, întreținând copiii din modestul meu salariu.*

Între copii am și o fie, anume Elisabeta, care a terminat școala secundară din Ploiești, având o aptitudine deosebită pentru literatura germană și franceză, pe care le-a urmat în mod exemplar în școală, precum și pentru studiul pedagogiei și filosofiei. Pentru aceasta rog respectos, acordarea unei burse în Germania". Adresa este datată 27 octombrie 1893, urmată și de o cerere semnată de Elisabeta Nottara[1].

Tinerii se adresau ei înșiși Ministerului Instrucțiunii pentru acordarea de burse de studii în țară sau în străinătate. O astfel de adresă este înaintată, la 12 ianuarie 1893, de Eugen Vladimirescu, artist:

"*Domnule Ministru*

Subsemnatul dorind cu orice preț a mă duce în străinătate pentru a continua studiul meu de sculptor în lemn și fiind lipsit de mijloace, vin respectos a vă ruga Domnule Ministru, de a mă încuraja în arta mea pentru a-mi da o bursă cel puțin pe timp de trei ani, la cas contrar neavând onorabilul Minister fonduri suficiente, atunci vă rog ca să binevoiți a face tot posibilul ca din fondul acestui Minister să mi se acorde suma de 1.000 lei având pentru moment o mai bună înlesnire a poziției mele materiale"[2].

Ministerul Instrucțiunii indica fondurile particulare existente pentru care tinerii puteau susține un examen. Fondurile erau gestionate de Academia Română și destinate unor specializări stricte de care tinerii trebuiau să țină seama.

Astfel de fonduri și chiar de fundații nu au fost puține în România sfârșitului de secol XIX. Academia gestiona fonduri considerabile pe care le-a și folosit în concordanță cu dorințele donatorilor. Persoanele care apelau la acest sistem pentru propria instrucție au fost numeroase, printre ele aflându-se și mulți tineri provenind din familii de țărani.

De exemplu, din Fondul "Iosif Niculae" se acordau burse pentru studiul chimiei în Franța și Germania pe o perioadă de cinci ani, "*timp în care stipendiatul va trebui să ia doctoratul în chimie, licența însă trebuie să o treacă în Paris cel mult după doi ani de la obținerea stipendiului*"[3]. Cuantumul acestei burse era de 3.600 lei anual.

Studentul care dorea o bursă trebuia să-și ia un angajament că cel puțin șase ani va preda în țară, în învățământul secundar sau superior. De asemenea, bursierul trebuia să trimită semestrial în țară, la Ministerul Instrucțiunii, un certificat de studii, semnat de profesorii de la facultățile respective. Bursierul avea obligația de a se ocupa decât de studiile la care a fost trimis.

În anul 1860, Academia Română, numită pe atunci Societatea Literară Română, organiza fondul "Zappa", în urma testamentului lui Evanghelie Zappa, prin care acorda acestei societăți suma de 1.000 de galbeni pentru "*dezvoltarea și reglarea limbii române*". În plus, Zappa mai dăruia încă 5.000 de galbeni pentru editarea unui Dicționar național, a unei Gramatici a limbii române, precum și pentru tipărirea unor opere clasice.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Pe lângă persoane particulare s-au înscris și personalități politice în acest efort de modernizare culturală a României, care au pus în slujba acestui țel propria lor avere. Un astfel de exemplu este oferit de domnitorul Alexandru Ioan Cuza, care prin scrisoarea din 28 martie 1863 către președintele Consiliului de Miniștri, Nicolae Kretzulescu, oferea sprijin, din lista sa civilă, stabilimentelor de binefacere. Suma oferită era de 5.600 de galbeni, care urma să se capitalizeze iar din dobânzile acumulate "*să se premieze cea mai bună lucrare științifică scrisă în limba română*". Prin decretul din 14 iunie 1863, domnitorul oferea un premiu de 1.000 de galbeni pentru cea mai bună lucrare literară. Premiul purta numele "Principele Alexandru Ioan Cuza". Acest premiu a fost obținut, în anul 1863 – 1864, de cea mai bună traducere a operei *Eneida* de Vergilius.

Domnitorul Al. I. Cuza nu a fost singurul șef de stat care a sprijinit direct actul cultural. Se știe că și regele Carol I a făcut acest lucru prin înființarea, la 1891, a Fundațiunii Universitare Carol I. Regele nu numai că a înființat o fundație culturală, dar a donat frecvent sume de bani diferitelor instituții culturale pentru sprijinirea activității lor. De aceste donații a beneficiat și Academia Română în anul 1899, care primea suma de 600.000 lei în capital ca sprijin pentru publicațiile sale. De asemenea, la 14 februarie 1899 regele acorda suma de 12.000 lei diferitelor așezăminte ori fundațiuni sau ca ajutoare în fondurile statului și cele publice, în acțiuni sau bani.

Anastasie Fetu, probabil, în anul 1866, dona Societății Academice Române suma de 10.000 lei pentru organizarea Fondului "Fetu" din care, pentru început, urma să se întocmească o hartă științifică a României. Suma donată se constituia într-un fond *perpetuu* din al cărui venit să se premieze cea mai bună hartă, după care Academia organiza anual concursuri pentru lucrări științifice și premia cele mai reușite dintre ele.

În anul 1873, Academia organiza "Fondul Năsturel", potrivit actului testamentar al generalului Constantin Năsturel-Herescu, din 20 august 1873, prin care acesta dona venitul a două moșii: Năsturel și Satul Nou în "*deplină stăpânire Societății Academice Române*". Sumele se capitalizau și din veniul lor se premia anual *cea mai bună lucrare în limba română*[4], cu suma minimă de 5.000 lei. Se admiteau la concursul organizat de Academie lucrări de istorie, fizică, matematică, filologie, belle arte etc. Din o parte a venitului fondului urma să se întrețină biserica Sf. Vineri din București[5].

Ioan Fetu își lasă întreaga avere Academiei Române, prin testamentul întocmit la 17 august 1872, din care aceasta trebuia să plătească niște legate familiei sale, iar din restul avea obligația să cumpere și să distribuie manuale școlare în două județe în fiecare an[6].

Prin act de donație, principesa Alina Știrbei lăsa Academiei 200.000 lei pentru a se constitui fondul care îi va purta numele, din venitul căruia să se publice documente privind istoria României, pentru o perioadă de trei ani. Pentru fiecare lucrare se aloca un fond de 2.500 lei anual. La patru ani, Academia premia cea mai bună lucrare despre istoria țării, religia sau morala creștină. Lucrarea se tipărea în 1.000 de exemplare, care trebuiau să conțină specificația "Publicațiunile fondului Principesa Alina Știrbei".

Academia Română a primit fonduri și din partea unor societăți culturale. Astfel, Societatea craioveană pentru cultura poporului, înființată în anul 1875 cu scopul de a contribui la răspândirea culturii în popor, se dizolva după patru ani de activitate. Avea un fond de 6.300 lei, pe care l-a donat Academiei Române pentru a se constitui din venitul sumei un premiu trienal *pentru cele mai bune cărți didactice*[7].

În anul 1888, Alexandru Bădescu adresa o scrisoare Academiei prin care dona suma de 5.200 lei pentru a constitui un fond care să-i poarte numele. Din venitul sumei urma să se acorde un premiu, din cinci în cinci ani, în valoare de 1.500 lei.

Maria Carp oferă Academiei, prin testamentul din 4 iulie 1892, moșia Olteni cu toate veniturile sale, pentru ca aceasta să acorde Ateneului Român suma de 1.000 lei; alte sume le oferea copiilor săraci din școlile Giurgiului, 2.000 lei anual pentru copiii din școlile Bucureștiului, 1.000 lei anual pentru internatul școlii din Olteni, iar la fiecare trei ani Academia trebuia să premieze cea mai bună scriere în limba română, militară sau civilă. Cu începere din anul 1906 s-a acordat marele premiu "General Ion Carp și Maria Carp" pentru o scriere în domeniul militar.

De asemenea, Academia trimitea la studii în străinătate pe cei mai buni tineri proveniți din familiile C. I. Bossie, Anton Carp, D. I. Carp, C. A. Orăscu, cu o bursă de 4.600 lei anual.

Tache Anastasiu își întocmește testamentul în 1897. El lăsa Academiei moșia Călmățui și alte efecte, pentru a se construi două școli pe moșiile din Călmățui și Țigănești. De asemenea, pe moșia din Țigănești, Academia trebuia să înființeze o școală de meserii cu specific agricol sau comercial. Elevii fără mijloace materiale urmau să primească ajutoare din acest fond: burse pentru interni. Absolvenții puteau opta pentru a continua studiile în străinătate, dar la întoarcere trebuiau să predea ca profesori la școala din Țigănești.

Maria Turnescu, prin actul de donație din 7 februarie 1898, lasă Academiei suma de 40.000 lei în 8 scrisuri funciare cu o dobândă de 5%, pentru ca aceasta să creeze fondul "Maria N. Turnescu", din al cărui venit, 1.000 lei anual, o parte să fie la dispoziția instituției, iar restul să fie folosit pentru Institutul Ioan Otetelișanu[8].

Alexandra Ghica, prin donația din 8 decembrie 1906, acordă Academiei înscrisuri funciare pentru constituirea unui fond care trebuia să poarte numele soțului ei – Ion Ghica, în scopul cumpărării și publicării unor documente relative la istoria românilor.

Arista Anghelescu, prin testamentul din 8 noiembrie 1900, lasă Academiei suma de 10.000 lei, ca fond de premii pentru *încurajarea artiștilor români ortodocși*[9]. Din acest fond se premia și o *frumoasă scriere literară.* Ea dona Academiei și biblioteca, precum și un fond de manuscrise.

Academia primește de la Sofia Canecui, prin testamentul din 6 februarie 1906, 15.000 lei pentru a premia și tipări "*o operă scrisă într-o română frumoasă și pe înțelesul tuturor*"[10].

Ștefan Urlățeanu, prin testamentul din 2 iulie 1902, lăsa Academiei suma de 60.000 lei pentru înființarea unei burse. Beneficiarii bursei erau studenții români care doreau să studieze în străinătate, studenți ortodocși săraci, dar numai în domeniul științific sau tehnic[11].

Bursa "Anastasie Stolojanu" era înființată de Academie prin actul de donație din anul 1911 al soției acestuia Olga, care dona suma de 72.000 lei. Suma trebuia capitalizată și împărțită pe cicluri de câte șase ani, cu începere din iulie 1911,

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

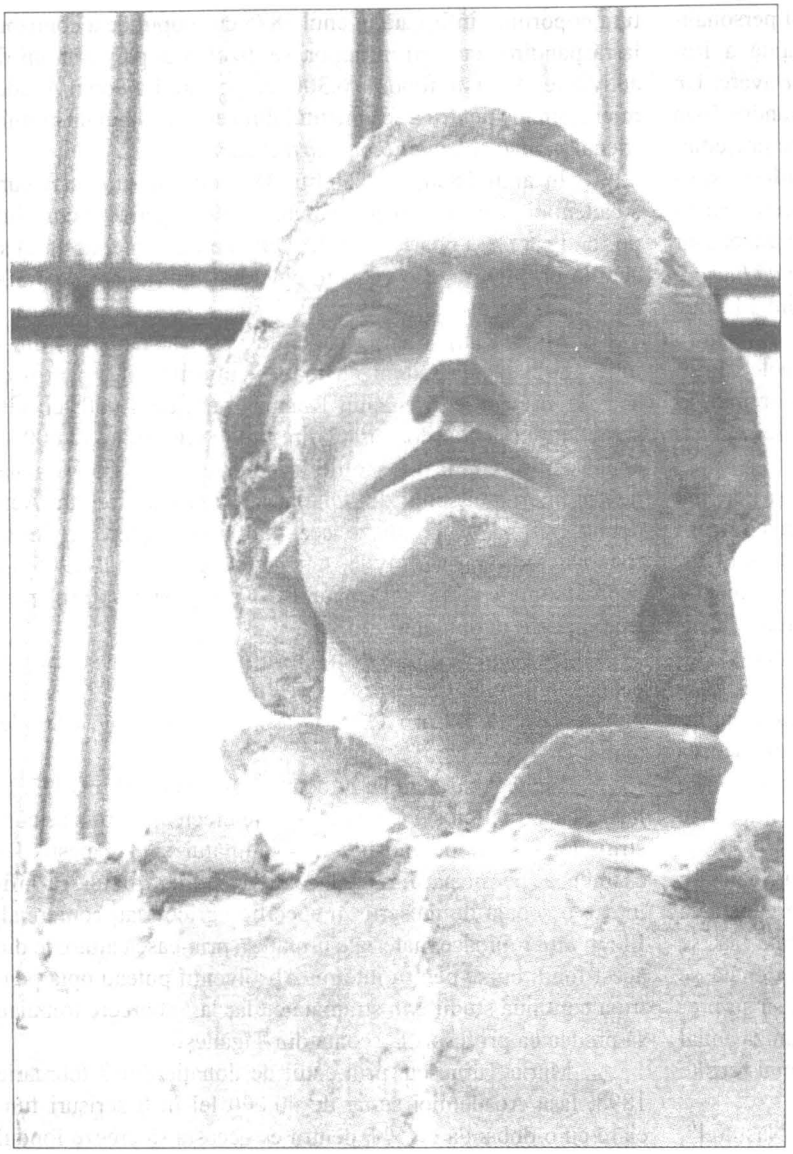

... Nu exagerez când,
din trecut,
îmi vine în minte,
pentru a o retrăi în altă cheie,
emoția unei memorabile întâlniri,
în urmă cu 20 de ani;
când tot aici,
în aceste două săli,
s-a desfășurat severa expoziție, ultima,
a lui Gh. D. Anghel.
Spre un atare înaintaș
trimite chiar omagiul unei lucrări
tradițional figurative,
rămasă acum singulară la Maitec, –
chipul lui **Eminescu;**
în însăși sveltețea lui fără emfază,
e ca un gest de atașament sentimental
față de Anghel.
Însă pentru a-și capta cu adevărat
lăuntrul și noima de taină,
alte imbolduri îi fuseseră
lui Maitec hotărâtoare...

Dan HĂULICĂ

pentru a se cumpăra efecte de stat şi a se acorda, din venitul celor şase ani din fiecare ciclu, o bursă "*la o facultate cu renume în străinătate pentru ştiinţe sociale, economice şi financiare*"[12]. Bursierul trebuia să fie român, *fiind excluşi cei naturalizaţi*, să nu depăşească 28 de ani, să fie sărac şi să fi obţinut de curând diploma de bacalaureat sau de doctorat. O mare parte a veniturilor acestui fond rămânea în administrarea Academiei.

"Fondul Dimitrie Sturdza", format prin donaţie la 25 februarie 1913, cu o sumă de 100.000 lei, era destinat să ofere timp de patru ani o bursă pentru ştiinţe agricole la şcoli speciale şi universităţi din Germania. Bursierul trebuia să fie român. În următorii patru ani, din venitul acestui fond, Academia îşi dezvolta colecţia de documente relative la istoria românilor. Academia putea să utilizeze 15% pentru cheltuieli proprii.

În anul 1914, la 2 decembrie, Jacques Elias şi-a autentificat testamentul prin care lăsa întreaga avere mobilă şi imobilă Academiei Române, pentru a înfiinţa o fundaţie culturală şi de asistenţă publică având denumirea "Fundaţia familiei Menachen H. Elias". Din venitul fundaţiei, Academia acorda burse pentru săraci sau ajuta instituţiile culturale, de preferinţă de cultură practică. De asemenea, se construia un spital în Bucureşti cu 100 de paturi. La intrarea în spital trebuia să se amplaseze o placă menită să amintească numele donatorilor: "Spital fondat de familia Menachen Elias". Academia era obligată să construiască, din venitul fondului, două şcoli în Bucureşti, un gimnaziu şi o şcoală profesională pentru elevii israeliţi.

Aceste fonduri, prin grija Academiei Române sau a Ministerului Instrucţiunii Publice, şi-au adus o contribuţie deloc de neglijat la încurajarea studiului şi, în final, la modernizarea culturală a ţării. Într-un raport al Ministerului Instrucţiunii se aprecia aceast ajutor venit şi din partea aşezămintelor culturale: "*Ori de câte ori am căuta să ne amăgim cu fraze mai mult sau mai puţin stăruitoare, faptul real este că ori ce sacrificiu bănesc făcut de asociaţiuni sau de state, prin care se poate facilita lunga şi stăruitoarea cercetare a întregii acestei categorii de oameni pe care îi numim «oameni de ştiinţă» nu au un scop cu totul dezinteresat, dar, din contră, un scop cu totul utilitar şi practic, acela ca prin cercetările lor să indice orizonturi noi de activitate şi producţiuni variate, indispensabile cu cât omul se înmulţeşte şi se cultivă mai mult*"[13].

În perioada interbelică, Academia Română continuă să primească donaţii cu scop cultural. Fondurile puse la dispo-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ziția acestei instituții au fost însemnate, fie că erau destinate burselor, unor publicații speciale, dezvoltării fondului de carte al Bibliotecii Academiei. Dintre cele mai importante fonduri gestionate de Academie amintim:

Prin testamentul din 16 mai 1918, Ioan I. Dalles dona Academiei Române imobilul din București, str. I. C. Brătianu, nr. 12, casele cu locul din jur din str. Eugen Stătescu, nr. 4, pentru a gestiona venitul acestora până la exproprirea pentru lărgirea Bulevardului I. C. Brătianu. Aceste clădiri urmau să se dărâme, iar în locul lor Academia trebuia să ridice o *clădire frumoasă* care să adăpostească manifestații culturale. O altă instituție înființată aici era destinată educației adulților.

Leon S. Arie dona Academiei Române, la 13 aprilie 1922, acțiuni bulgărești în valoare nominală de 23.750 lei și acțiuni sârbești în valoare nominală de 4.000 dinari, sume care urmau să se capitalizeze și din care să se formeze un fond[14]. Acesta era destinat ajutorării studenților români fără mijloace materiale care studiau la Universitatea din București sau la alte școli superioare de aici. Regulamentul fondului a fost întocmit la 1 iunie 1922. Potrivit acestuia, Leon Arie mai lăsa și diferite acțiuni de la societăți bancare. Prin vânzarea lor trebuia să se înființeze Bursa "Leon Arie". Bursele erau în valoare de 120 lei lunar și se acordau unui student de la Academia de Înalte Studii Comerciale. O bursă în valoare de 300 lei lunar se acorda, pe cicluri de patru ani, alternativ, unui elev al Școlii Politehnice din București și Timișoara. Ei trebuiau să fie români, buni la carte și fără mijloace. Arie a mai donat o serie de acțiuni Academiei Române.

Victor Babeș, prin testamentul din 23 aprilie 1924, lăsa Academiei Române suma de 240.000 lei, pentru a premia, la doi ani, cea mai bună lucrare în limba română cu subiect medical. Suma de 100.000 lei era destinată subvenționării, la doi ani, a unei edituri care tipărea lucrările premiate. Babeș dona și suma de 60.000 lei în rentă viageră moștenitorului pentru a acorda burse în valoare totală de 36.000 lei pentru cinci burse a câte 600 și 4.000 lei anual. Bursierii primeau suma prin concurs, iar condițiile erau cele obișnuite: să fie buni la învățătură și fără resurse materiale.

Prin testamentul lui Petre Lucaciu din 28 ianuarie 1926, acesta și soția sa, Maria Lucaciu[15], lăsau Academiei Române bani și acțiuni la diverse societăți de acțiuni și bănci, pentru a se înființa "Fundațiunea Inginer Petre Lucaciu". Aceasta acorda din venitul întreg 30% pentru burse studenților de la Politehnică, secția mine. Fondatorii preconizau înființarea și a unui muzeu minier, a unei biblioteci miniere, premii pentru cărți științifice în domeniu, subvenții școlilor de maiștri minieri din Baia Mare și burse mai mici pentru elevii săraci. Maria Lucaciu donează Academiei imobilul din str. Romană, nr. 103. Regulamentul Fundației a fost întocmit la 7 iunie 1927.

Academia Română primea, cum se vede, prin donații sau testamente diferite sume sau imobile, cărora trebuia să le dea o destinație specifică. Astfel, Vasile Pârvan, prin testamentul din 25 mai 1927, a donat Academiei bani și efectele sale de la diferite bănci, pentru ca aceasta să premieze lucrările de arheologie.

Eufimia și Ion Andrei donau, la 26 ianuarie 1928, 25.000 lei Academiei Române, pentru a premia, din patru în patru ani, cea mai bună lucrare de predică bisericească duminicală. Premiul era de 4.000 lei[16].

Constantin Hamangiu a donat Academiei Române, la 1 noiembrie 1929, 5 milioane lei în scrisuri funciare. Suma se capitaliza și se forma Fondul "Hamangiu", din care o parte rămânea Academiei pentru cheltuielile proprii. Academia decerna un premiu anual de 200.000 lei unei lucrări meritoase și publicate în ultimii șase ani în diferite domenii.

Academiei i-a fost lăsat și un *testament mistic* în 1929, la 28 septembrie, în amintirea lui Nicolae Mavrogheni, care a domnit în Muntenia și Moldova în 1786. Fondul era de 2.700 lire sterline. Academia acorda un premiu, la doi ani, de 150 lire sterline. Premiul se acorda "*fără distincție de rasă, religie, unei persoane sau familii onorabile, sărace*"[17] care locuia în București.

Caliopi și Ștefan Demetrescu înființau, la 4 noiembrie 1927, un fond numit "Ștefan Demetrescu-Vergu". Din veniturile acestuia doreau să se decerneze anual un premiu de 10.000 lei, pentru o lucrare din domeniul silviculturii, începând din 1931.

Corneliu Romniceanu-Manolescu, prin testamentul din 24 ianuarie 1930, acorda Academiei Române întreaga avere mobilă și imobilă, din venitul căreia să se acorde burse în străinătate sau premii elevilor săraci de la școlile primare și secundare din București.

Generalul Berthelot și-a donat averea deținută în România – bunuri mobile și imobile: casa din Calea Victoriei nr. 125, domeniul pe care l-a avut în proprietate de la statul român în comuna Berthelot – Timișoara, sume și titluri la băncile din România. Academia acorda burse de studiu și cercetare la o universitate sau școală franceză, civilă sau militară. Academia instituia premii pentru autorii români sau francezi cu lucrări în domeniile culturii, civilizației și istoriei românești și franceze.

Note:

1. Arhivele Istorice Centrale, Fondul Ministerului Instrucțiunii Publice, dosar 552/1893, fila 7.
2. *Ibidem*, fila 5.
3. *Ibidem*, fila 4.
4. *Acte de fundațiune*, Institutul de Arte Grafice "Bucovina", București, 1932, p. 22.
5. *Ibidem*, p. 93.
6. *Ibidem*, p. 41.
7. *Ibidem*, p. 24.
8. *Ibidem*, p. 153.
9. *Ibidem*, p. 155.
10. *Ibidem*.
11. *Ibidem*, p. 283.
12. *Ibidem*, 243.
13. Arhivele Istorice Centrale, dosar nr. 540/1893, fila 3.
14. *Acte de fundațiune*, p. 290.
15. Aceștia au înființat Societatea Creditul Minier.
16. *Acte de fundațiune*, p. 320.
17. *Ibidem*.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Cereri noi – abilități vechi
O strategie pentru dezvoltarea competențelor

Jens THORHAUGE

Jens Thorhauge este director general al Autorității Naționale a Bibliotecilor Daneze. A fost profesor, cercetător și consultant la Școala Regală de Biblioteconomie și Științele Informației iar între 1995 și 1997, director al Asociației Bibliotecilor Daneze.

Una dintre provocările majore cu care se confruntă toate tipurile de biblioteci este clasică: nevoia de a susține abilitățile profesionale și de a dezvolta noi competențe într-o lume în schimbare. Datorită schimbărilor tehnologice rapide, această problemă a căpătat noi dimensiuni.

Cele mai multe dintre probleme derivă din faptul că, de la apariția catalogului online, activitățile și tehnicile curente s-au schimbat fundamental iar lansarea serviciilor Internet în biblioteci a condus spre o modificare totală a paradigmei.

Nu doar tehnicile curente privind înregistrarea și catalogarea documentelor, procedurile de împrumut, dezvoltarea colecțiilor și căutarea s-au modificat complet, ci și alte servicii importante legate de satisfacerea cererilor utilizatorilor. A existat întotdeauna necesitatea înnoirii personalului și a abilităților, dar pe parcursul ultimei decade am făcut pași în depășirea situației în care acest proces era mai mult sau mai puțin organic și securizat într-un mod "natural": includerea de noi membri, cu un alt nivel de pregătire profesională, și de noi abilități pentru a substitui și a completa vechiul personal și pentru a ajuta în crearea unei alte realități. Realitatea este – cel puțin în țara mea, cu o medie de vârstă de peste 40 de ani a bibliotecarilor din bibliotecile publice – că majoritatea membrilor personalului erau instruiți, nu doar înainte de lansarea Internet-ului, dar chiar înainte de apariția OPAC-ului. Desigur, ei au învățat să utilizeze OPAC-ul și Internet-ul într-o oarecare măsură (alții s-au pensionat mai devreme). Dar întrebarea este cât de mult se lărgește sfera noilor deprinderi și cât de pregătiți sunt la nivel de atitudini și priorități? Cum se pune această problemă în managementul bibliotecii?

Acest articol se ocupă de dezvoltarea unei strategii de implementare a programului inițiat de Autoritatea Națională a Bibliotecilor Daneze în vederea perfecționării pe o scară largă a aptitudinilor și competențelor, cu scopul de a adapta toate bibliotecile la necesitățile societății informaționale și de a introduce noi modalități de management organizațional prin integrarea învățării și a competențelor.

Trei tipuri de deficiențe

Există mai multe tipuri de deficiențe în acest stadiu al dezvoltării bibliotecii multimedia. Avem în vedere aici trei tipuri pe care le-am identificat și care, probabil, pot fi recunoscute de orice director de bibliotecă.

Prima și cea mai evidentă este lipsa abilităților tehnologice și media, legată de diferențele dintre educație, instruirea profesională și inovația tehnologică. Pentru a opera în mediul digital multimedia se cer aptitudini diversificate: aptitudini tehnice elementare, de căutare în bazele de date și de navigare pe Internet, cunoștințe privind media nonprint.

Al doilea tip se referă la satisfacerea adecvată a cerințelor utilizatorilor în era digitală. Ponderea cea mai mare o are cererea de cunoștințe în instruirea ICT; multe biblioteci organizează cu prioritate centre de învățare pentru a veni în sprijinul cetățenilor în utilizarea web-ului (*e-guvernarea*, informații utilitare sau despre activitățile culturale). Credem că cererea de servicii de tip consultanță va crește în următorii ani.

Al treilea tip vizează abilitatea de a coordona dezvoltarea strategică, de a integra noi servicii, de a planifica și implementa schimbări organizaționale și de marketing. Competențele insuficiente în acest domeniu sunt completate deseori de atitudini depășite și ostile față de teoriile noi. Astfel de atitudini își au rădăcina în înțelegerea neadecvată a implicațiilor organizaționale ale dezvoltării tehnologice.

Cele trei tipuri de deficiențe pot fi asemănate cu trei nivele de cercetare a noului concept de bibliotecă hibridă: capacitatea de a înțelege și de a utiliza noul mediu, având în vedere potențialul pentru noi servicii, impactul noilor servicii prin rețea asupra unei culturi organizaționale tradiționale și consecințele pentru prioritățile bibliotecii tradiționale.

Aceste tipuri pot fi identificate deopotrivă la nivel național și instituțional în multe biblioteci.

Un program național sau regional care să urmărească depășirea acestor lipsuri sau bariere existente în dezvoltarea serviciilor de bibliotecă în conformitate cu principiile societății informaționale ar trebui să includă și un proiect pentru instituirea unei noi forme de conducere, dezvoltarea abilităților și a competențelor fiind responsabilitatea liderului.

Viziunea

Identificând aceste trei tipuri de deficiențe, scopul nostru a fost acela de a face fiecărei persoane care lucrează în bibliotecile publice daneze o ofertă de perfecționare a abilităților – în primă etapă, capacitatea de a răspunde nevoilor curente ale utilizatorilor privind noile media, incluzând serviciile Internet din biblioteca hibridă.

Mai mult, am dorit să dăm consistență sprijinului Autorității Naționale a Bibliotecilor Daneze în dezvoltarea noilor servicii prin creșterea competențelor generale în activitatea curentă, care, în mod normal, constituie o premisă a acestor servicii.

În al treilea rând, am vrut să schimbăm cultura organizațională existentă în majoritatea bibliotecilor publice.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Schimbarea ar trebui să se facă, în special, sub două aspecte: îmbunătățirea abilității bibliotecilor pentru participarea la activitățile din rețea și integrarea învățării în biblioteci.

Un exemplu îl constituie Autoritătea Națională a Bibliotecilor Daneze care, cu sprijinul unor consultanți externi, a reușit să dezvolte un management bazat pe valorile organizaționale și pe lucrul în echipă, proces a cărui provocare era integrarea învățării în organizație. Viziunea noastră privind viitorul bibliotecilor și rolul nostru ca agenție au căpătat astfel un serios fundament. Ne-am definit rolul prin fixarea cadrului, elaborarea strategiei, susținerea și menținerea progresului bibliotecilor.

Cuvintele-cheie în politica noastră au fost: dezvoltarea bibliotecii hibride până la nivelul la care serviciile digitale pot fi integrate într-o bibliotecă virtuală totală, o evoluție constantă spre servicii cât mai diversificate ce vizează personalul bibliotecilor. Din punct de vedere organizațional, evoluția s-a făcut dinspre o gândire organizațională centrată pe instituție spre o organizație mult mai deschisă, bazată pe echipă și parteneriat. Această viziune este esențială pentru viitorul profesiei de bibliotecar, căci ar trebui să creeze noi roluri privind intermedierea educațională și culturală.

Cum pot fi transmise bibliotecilor aceste teorii și concepte? Și cum putem să facilităm o schimbare? Intenția noastră, ca autoritate națională, a fost să nu dictăm o anumită schimbare sau să definim un ultim model organizațional. Am dorit să stimulăm bibliotecile locale în a stabili ce schimbări trebuie să adopte pentru a deveni parteneri în rețeaua națională de servicii, a iniția noi oferte și relații, precum și ce trebuie făcut pentru a crea un nou mediu de învățare pentru personalul și utilizatorii bibliotecii locale.

Pentru că ne-am propus să rezolvăm cele trei nivele de deficiențe, am trasat trei linii majore ale programului:

- instruirea formatorilor;
- instruirea prin proiectul de management;
- dezvoltarea noilor stiluri de conducere.

Primul punct a vizat instruirea personalului cu experiență din biblioteci în a acționa ca instructori și supraveghetori ai colegilor lor în ceea ce privește: abilități în învățarea utilizării serviciilor muzicale multimedia și web (pe care multe biblioteci nu le-au oferit înainte de anul 2000) – principii fundamentale pentru o bibliotecă având rolul de centru educațional, capacitatea de a susține cursuri și de a lucra în departamentul muzical sau de a realiza o prezentare WWW pentru bunici sau pentru orice alt grup-țintă al bibliotecii.

Proiectul de management a fost ales datorită potențialului de dezvoltare a noilor servicii și de schimbare a organizațiilor tradiționale, pentru că, în cazul lucrului la un proiect, echipa este cea care ia decizii.

Experiența ultimului deceniu a arătat că bibliotecile care lucrează constant pe bază de proiecte s-au dezvoltat mai repede și au preluat conducerea în promovarea noilor ser-

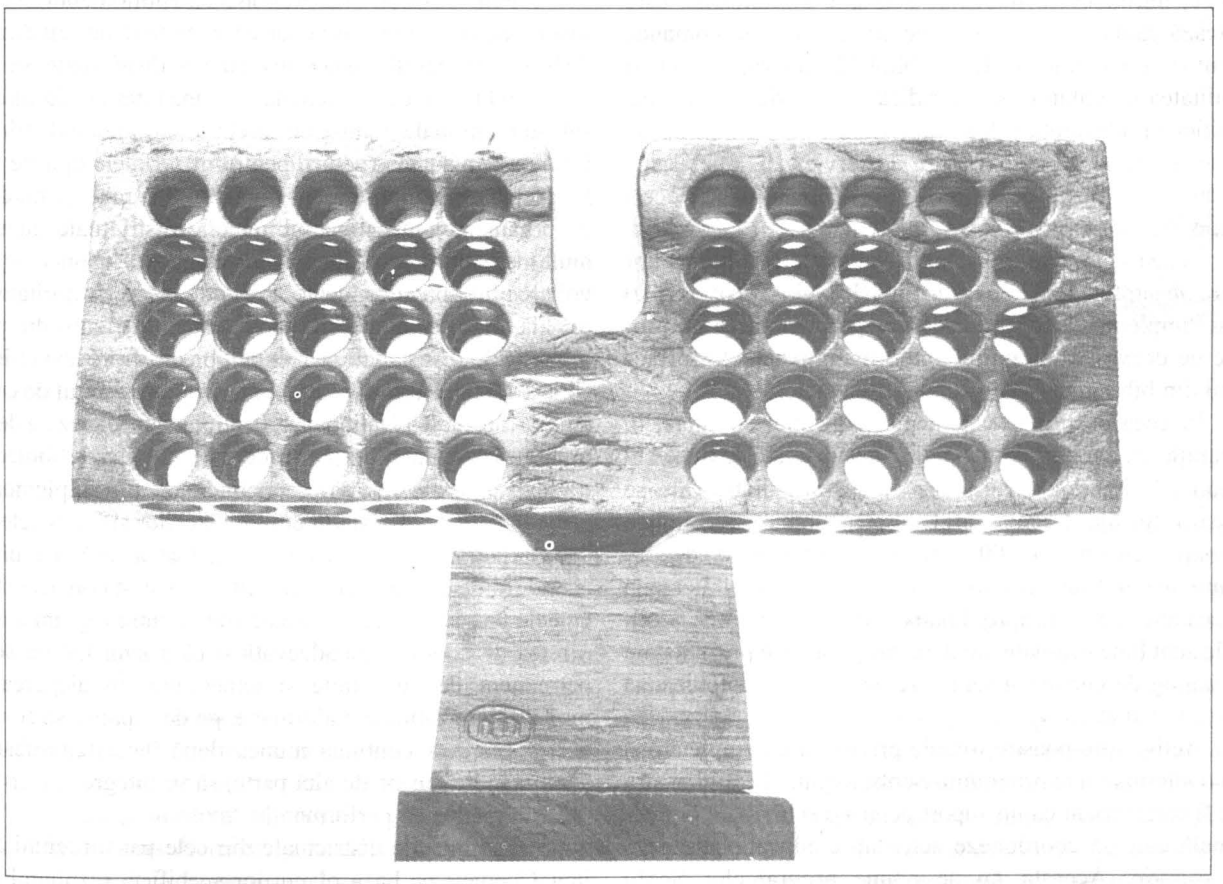

RADAR V, lemn de nuc

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

vicii. Programul formează bibliotecari în acest domeniu şi îi califică în susţinerea şi consilierea activităţilor bazate pe proiecte.

Aceste două puncte ale programului cuprind idei ale conceptului de organizaţie educaţională; scopul este acela de a forma un grup al bibliotecarilor cu rol de consultanţi, împărtăşindu-şi cunoştinţele în activitatea curentă.

Al treilea punct a pus problema unui nou stil de conducere, o ofertă pentru toţi directorii bibliotecilor publice de a participa, la un preţ foarte mic, la un curs de management de bibliotecă, organizat de Autoritatea Naţională a Bibliotecilor Daneze, Şcoala Daneză de Management şi Asociaţia Directorilor de Biblioteci. S-a urmărit a se conştientiza exigenţele impuse de societatea informaţională pentru managementul de bibliotecă şi a se inspira schimbări în organizarea şi prioritătile bibliotecilor.

Contextul

Noua lege a serviciilor de bibliotecă, aprobată de Parlamentul danez în 2004, a oferit programului un cadru special.

Danemarca a avut prima lege a bibliotecilor publice în 1920. În 2000, legea a fost revizuită pentru a stabili condiţiile bibliotecii hibride de a face faţă noilor cerinţe ale utilizatorilor în societatea informaţională şi de a fi creată o bază pentru integrarea sistematică a serviciilor şi tehnologiei Internet.

Modificările în legislaţia daneză înseamnă: este obligatoriu pentru toate bibliotecile să ofere acces la resursele Internet şi la toate tipurile de media şi să ajute cetăţenii să le utilizeze; introducerea unui nou serviciu, *bibliotek.dk*, care facilitează căutarea, cererea şi, pentru cărţile noi, comanda oricărui titlu achiziţionat de o bibliotecă daneză, precum şi posibilitatea ca volumul să fie ridicat de la orice bibliotecă. Semnificaţia adevărată a legii este de a crea un nou tip de bibliotecă, având un număr mare de servicii digitale şi alte facilităţi diversificate pentru utilizatori, amenajate în locuri speciale în bibliotecă.

Legea a acordat Autorităţii Naţionale a Bibliotecilor Daneze un supliment de 20 milioane DKK (3 milioane USD) pentru "implementarea" prevederilor prin stabilirea de programe de dezvoltare a aptitudinilor şi competenţelor personalului din biblioteci şi alte activităţi asociate.

În ceea ce priveşte domeniul educaţiei continue, în comparaţie cu alte ţări, situaţia din Danemarca este într-adevăr bună. Există mulţi furnizori de cursuri, dintre care se detaşează Şcoala Regală de Biblioteconomie şi Ştiinţele Informaţiei, cu aproape 300 – 400 de cursuri şi 5.000 de participanţi anual (numărul total de angajaţi din bibliotecile publice daneze este de aproximativ 5.100). Activităţile Şcolii Regale sunt bine evaluate; de două ori pe an este prezentat un nou catalog de cursuri şi seminare de instruire, întotdeauna cu teme noi şi atractive.

Activităţile noastre trebuie privite ca o completare şi nu ca o alternativă la programul Şcolii Regale. Efortul nostru poate fi caracterizat ca un suport pentru o schimbare organizaţională care să coordoneze activităţile educaţionale pe o bază proprie. Aceasta nu se opune programelor Şcolii Regale, care sunt la cel mai înalt nivel profesional.

Un aspect important este că oferta noastră pentru biblioteci a fost gratuită, în timp ce activităţile de educaţie continuă ale Şcolii Regale se susţin prin taxe.

Implementarea programului

Programul de dezvoltare a competenţelor a făcut parte dintr-un proiect lansat pe piaţă, prin poştă, ca "ofertă specială pentru toate bibliotecile publice" din Danemarca. Elementele acestui program au constituit un suport pentru:

- realizarea şi extinderea colecţiilor de materiale nonprint;
- dezvoltarea noilor servicii şi cooperarea între biblioteci şi utilizatorii lor;
- dezvoltarea competenţelor: instruirea formatorilor şi proiectul de management;
- noul stil de conducere;
- o campanie de relaţii publice despre un nou canal de acces la toate bibliotecile, *bibliotek.dk / library.dk*.

Scopul programului a fost să determine ca toate bibliotecile să ajungă simultan la un model de bibliotecă hibridă, iar ca efortul să aibă un efect durabil, să schimbe maniera în care bibliotecile se ocupă de educaţia continuă, în care planifică dezvoltarea organizaţională şi a competenţelor, existând, în acelaşi timp, o nevoie acută de aptitudini la nivelele de bază. Intenţiile privind programul de competenţă şi management au fost multiple. În primă instanţă, pentru a rezolva principalele deficienţe în utilizarea noilor media şi, pe termen scurt, a produce schimbări organizaţionale, ţinând cont de diferenţele dintre o bibliotecă tradiţională, centrată instituţional, şi o cultură a muncii în reţea, bazată pe valori, orientată spre proiecte şi învăţare.

Pentru Autoritatea Naţională a Bibliotecilor Daneze a fost esenţial să stabilească parteneriate mai ales cu directorii de biblioteci, iar dintre acestea, cu cele districtuale. În Danemarca, o bibliotecă districtuală este una municipală care, prin subsidii naţionale, a integrat sarcinile bibliotecii districtuale, fiind parte a superstructurii pentru materialele tipărite. Noua legislaţie pentru biblioteci prevede noi sarcini şi modalităţi de organizare, investind bibliotecile districtuale cu un rol mult mai activ în consilierea, coordonarea, susţinerea şi dezvoltarea bibliotecilor locale. Prin noua lege, Autoritatea Naţională a implementat un nou sistem de subsidii pentru bibliotecile districtuale, bazat pe obiective prevăzute într-un contract de performanţă. În legătură cu programul de competenţe, Autoritatea Naţională a Bibliotecilor Daneze a decis să împartă Danemarca în patru regiuni, cu patru biblioteci districtuale, şi să le lase să preia conducerea în implementarea programelor de instruire a coordonatorilor şi a proiectelor de management. În fiecare regiune a fost aleasă o bibliotecă având rol de coordonator. Autoritatea a avut contacte strânse cu cele patru biblioteci, s-a asigurat că între regiuni a existat o reţea de comunicare adecvată şi că a avut loc un schimb permanent de cunoştinţe şi experienţe. În alegerea unui model organizaţional s-a urmărit, pe de o parte, să se creeze o reţea care ar continua munca după încetarea subsidiilor suplimentare, iar pe de altă parte, să se integreze activităţile din contractele de performanţă.

Bibliotecile districtuale din cele patru regiuni au solicitat donaţii pe baza planurilor specifice, rezultatul major fiind acela că pentru ele, în termeni practici, ar fi uşor să participe şi să recunoască ofertele ca răspunsuri la cererile lor.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Ce s-a făcut?

Fiecare regiune a hotărât cum trebuie organizată instruirea. Una dintre ele a decis realizarea unui studiu care să arate nevoile bibliotecilor. Rezultatul s-a dovedit a fi similar cu situația celorlalte regiuni, unde acțiunea a demarat imediat, ca reacție spontană la situația din biblioteci. Nevoile pentru îmbunătățirea aptitudinilor pot fi împărțite în patru grupe:

- bibliotecarii care lucrează în departamentele muzicale, având drept grupuri-țintă bibliotecile noi în domeniu;
- web-ul ca instrument profesional pentru bibliotecar;
- design web, servicii web pentru utilizatori;
- inițierea în WWW a diverselor grupuri-țintă.

Recrutarea formatorilor și a consultanților de proiect a fost organizată în toată țara. Fiecare bibliotecă ar trebui să aibă în vecinătate cel puțin o altă bibliotecă în care să existe un coordonator. S-a urmărit a se face bibliotecilor o ofertă gratuită, care nu ar fi putut fi refuzată.

Instruirea formatorilor a fost asistată de consultanți în domeniu și de la Școala Regală de Biblioteconomie și Științele Informației. Organizarea diferită a instruirii în cele patru regiuni a fost asociată cu sarcina pedagogică specifică pusă în fața formatorilor. Aceștia au participat la un program de două săptămâni împărțite în două sau trei perioade de practică și supraveghere, în timp ce managerii sau consultanții de proiect, la două module cu o durată de trei zile.

Activități și cifre: instruirea formatorilor – 53 de bibliotecari, metode de predare și de schimb al cunoștințelor. După perioada de instruire, aceștia au organizat 430 de ateliere pentru colegii lor – 4.600 de participanți, metode de utilizare a noilor media: căutări web, constituirea colecțiilor muzicale, participarea la serviciile web în derulare, cum este serviciul național "întreabă bibliotecarul", accesarea propriilor site-uri, inițierea în Internet a diferitelor grupuri-țintă.

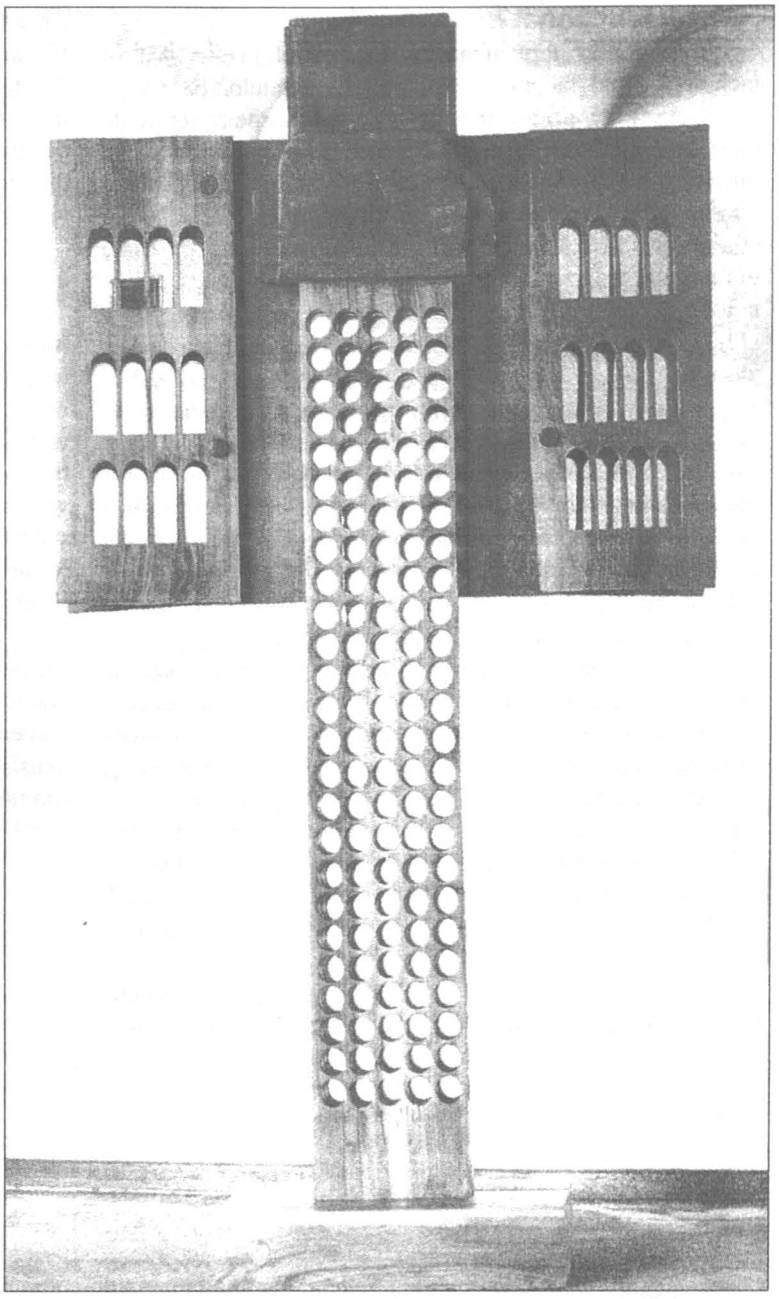

COLOANA ȘI ARIPI, 1975, lemn de nuc

Aproape 244 de bibliotecari au fost pregătiți în domeniul managementului pentru a activa ca manageri de proiect, coordonatori și consultanți pentru colegii lor sau pentru alți bibliotecari în implementarea noilor servicii: inițierea în utilizarea web-ului, prezentarea unor oferte variate de bibliotecă, de la introducerea simplelor căutări până la realizarea propriului website, crearea unor servicii noi.

Programul privind noul stil de conducere a fost introdus ca suport pentru învățarea managementului profesional. Spre surprinderea noastră, nu a existat interes pentru o ofertă de diplomă și masterat în administrație publică. A avut însă succes un curs de un an și jumătate, o colaborare între Școala Daneză de Administrație Publică, Asociația Directorilor de Bibliotecă și Autoritatea Națională a Bibliotecilor Daneze, elemente de management modern combinate cu informații despre biblioteca hibridă și virtuală, implicațiile organizaționale ale noilor concepte din domeniu. 85 de directori de biblioteci au solicitat cursul, organizat în patru regiuni. 75 dintre ei au urmat cursul pe întreaga perioadă iar 54 l-au încheiat printr-un proiect. Pentru a înțelege necesitatea acestui program, trebuie să luați în considerare faptul că, până în anul 2000 și înainte de apariția noii Legi a serviciilor de bibliotecă, doar bibliotecarii profesioniști puteau deveni directori ai bibliotecilor publice daneze. Era evidentă necesitatea competențelor de management profesional.

În relație cu activitățile de implementare a noii legi, majoritatea municipalităților daneze au primit subvenții de stat prin acest program, pentru a constitui noi colecții media, și au fost susținute în dezvoltarea noilor parteneriate, iar o campanie de relații publice pentru un nou serviciu web, *bibliotek.dk*, a fost lansată printr-o carte poștală trimisă tuturor familiilor din Danemarca, având următorul text: *Vizitați biblioteca de acasă la adresa bibliotek.dk.*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

A funcționat?

În 2003, implementarea Legii bibliotecilor a fost încheiată, fiind făcută o evaluare a rezultatelor bazată pe intervievarea bibliotecarilor şi pe un studiu privind serviciile oferite de bibliotecile publice daneze. Studiul arată că în prezent toate bibliotecile oferă servicii Internet şi acces la o varietate de media şi servicii, la un stadiu la care se poate spune că biblioteca hibridă este o realitate în toate bibliotecile daneze. Astfel, primul nivel – abilitatea personalului din bibliotecile publice de a utiliza noile media şi servicii – a fost atins: oricine a dorit, a avut posibilitatea de a se instrui.

Activitățile de instruire organizate în cele patru regiuni de către bibliotecile districtuale continuă şi sunt considerate drept foarte utile. Autoritatea Națională a Bibliotecilor Daneze continuă să susțină aceste activități printr-o mică donație, pentru a stimula noi aptitudini specifice. De exemplu, tema acestui an a fost gestionarea fişierelor muzicale pentru împrumut, fiind semnat un acord național privind condițiile acestei noi proceduri de bibliotecă.

În ceea ce privește serviciile web, un număr mare de biblioteci sunt partenere în rețeaua de servicii naționale, cum sunt serviciul electronic "întreabă bibliotecarul", biblioteca virtuală pentru copii, ghidul Internet ş.a., dar majoritatea, şi în special bibliotecile mici, nu iau parte încă la aceste activități. Aproximativ o treime din bibliotecile publice contribuie la serviciile naționale web, ceea ce nu constituie o cifră satisfăcătoare. Suntem într-un domeniu care evoluează în transmiterea competențelor şi implică noi priorități şi schimbări organizaționale.

Cât despre programul dedicat noului stil de conducere, evaluarea participanților a avut rezultate foarte bune, dar este încă prea devreme să judecăm impactul acestui efort. Nevoia unui nou stil de conducere nu este încă împlinită. Există probleme legate de comunicare şi cooperare, aspecte importante în dezvoltarea organizațională. Valoarea independenței (şi propria lor "libertate") stăruie în mintea multor directori de biblioteci în comparație cu dezvoltarea profesională.

Pe termen scurt – efortul de instruire, simpla absolvire a cursurilor – am reuşit.

Pe termen lung – schimbarea culturii şi valorilor organizaționale, integrarea proiectelor şi activitățile din rețea – ne-am îndreptat în direcția bună, dar programele noastre trebuie să demonstreze într-un mod mult mai clar necesitatea unei schimbări pentru a-i convinge pe toți directorii de biblioteci. Cât despre eficiența proiectului de management, sunt convins că mulți au fost instruiți pe o bază mult prea superficială. Ideea proiectului de formare a managerilor cu rol de consultanți este bună, dar puțini pot fi instruiți la un nivel performant.

Este evident, de asemenea, că instructorii noştri nu dau aceleaşi rezultate în comparație cu cei pregătiți, prin programe profesionale de educație continuă, în şcolile de biblioteconomie; bine aplicat, programul nostru poate fi văzut, totuşi, ca o diviziune a muncii, de rezolvare a nevoilor curente şi lăsând partenerilor profesionişti activitățile complexe.

(Din "IFLA Journal", Vol. 31/2005, No. 2, pp. 162 – 168)

Traducere de Sînziana-I. B.-BRĂTEANU

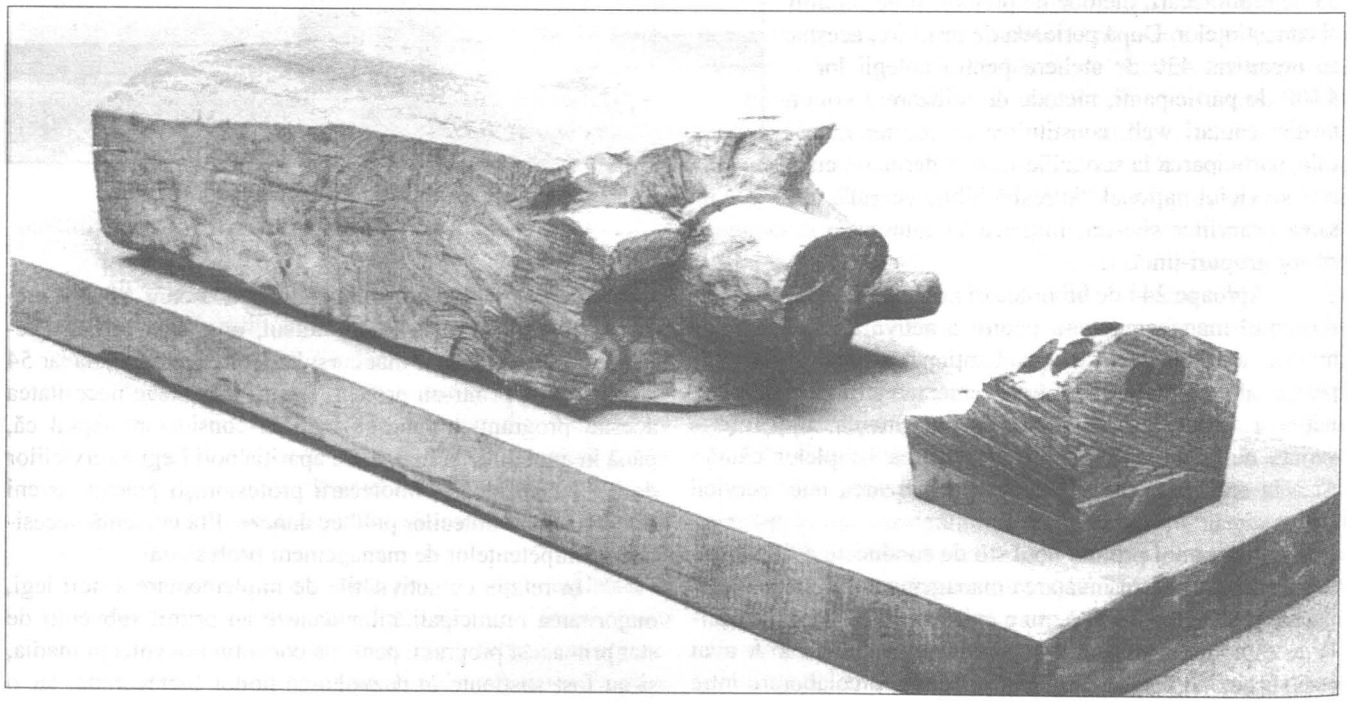

***ION*, 1985, lemn de nuc**

Lucrare arsă în 1989

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Biblioteca publică – furnizor de servicii în societatea informațională

Cu ocazia *Zilei Bibliotecarului* din Germania, în sala de festivități de la Goethe-Institut București a avut loc, în zilele de 24 – 25 octombrie 2005, workshop-ul pe tema *Biblioteca publică – furnizor de servicii în societatea informațională*.

Manifestarea a fost organizată de doamna Eleonore Ellwanger-Schulze, directoarea Bibliotecii și a Centrului Informațional, alături de Ina Weber și Elena Corcodel – asistente bibliotecă.

Coordonatoarea seminarului, tradus în română și germană, a fost doamna Barbara Lison, directoarea Bibliotecii Municipale din Bremen (Germania), care a luat parte la diferite proiecte UE și s-a implicat în activitățile organizațiilor biblioteconomice profesioniste germane și europene. De câțiva ani, doamna Barbara Lison lucrează ca expert în activitățile de bibliotecă pentru Fundația Bertelsmann și Goethe-Institut.

Au participat: Mircea Regneală – președinte FABR și director general al Bibliotecii Centrale Universitare; Voichița Dragomir, director adjunct BCU; Doina Popa, președinta Asociației Naționale a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România și director al Bibliotecii Județene *OCTAVIAN GOGA* Cluj; Marcela Stoica, consilier în Ministerul Culturii și Cultelor; Dan Erceanu, directorul Bibliotecii Naționale; Liviu-Iulian Dediu, director adjunct al Bibliotecii Județene *V. A. URECHIA* Galați. Biblioteca Metropolitană București a fost reprezentată de doamna Delia Nistor – șef Serviciu Programe pentru Copii, Julieta Moleanu, Sînziana Buză-Brăteanu – bibliotecar la Biroul Mediatecă, Cristina Dumitrașcu – bibliotecar la Filiala *ION NECULCE*.

În prima zi a workshop-ului s-a discutat despre *Importanța și rolul bibliotecii publice în societatea modernă*, comunicare susținută de doamna Barbara Lison. Slide-urile au arătat necesitatea unei bune și adecvate relații între bibliotecar și *client* – termen sinonim pentru *cititor*, *utilizator*. S-a vorbit despre activitatea Bibliotecii Municipale din Bremen. Din pliantele prezentate s-a văzut cum bibliotecarii din Bremen fac publicitate propriilor colecții și servicii, studiază sugestiile, opiniile, laudele sau criticile clienților.

Doina Popa a prezentat lucrarea *Biblioteca Publică din România – furnizor de servicii pentru comunitate*.

A doua zi, s-au format echipe de lucru care au dezbătut *relația bibliotecii cu clienții*, *informatizarea bibliotecii*, *biblioteca tradițională și biblioteca modernă*, *servicii de bibliotecă* etc. Apoi echipele au răspuns unor scrisori de reclamație, primite de la clienții Bibliotecii Municipale din Bremen. Răspunsurile participanților români adresate clientului nemulțumit au fost extrem de interesante și la obiect.

În final, au fost aduse la cunoștința participanților și răspunsurile personalului Bibliotecii Municipale din Bremen; s-a constatat că există puncte comune în răspunsuri și s-a ajuns la concluzia că bibliotecile, prin colecțiile deținute, prin serviciile specializate, prin conduita personalului trebuie să vizeze satisfacerea cererilor clienților.

După încheierea workshop-ului, Barbara Lison a vizitat Biblioteca pentru copii *ION CREANGĂ* – filială a Bibliotecii Metropolitane București, însoțită de Eleonore Ellwanger-Schulze și Ina Weber. La întâlnire au participat Rodica Cosmaciuc, director adjunct, Delia Nistor, Liviu Butuc, șef Serviciul Metodologic, Sergiu Găbureac, șef Serviciul Relații Publice.

S-a vizitat biblioteca, podul amenajat pentru reprezentațiile Teatrului de păpuși *Licurici*, s-au arătat colecțiile noi și exemplare de carte străină, tipurile de servicii oferite, cataloagele tradiționale și operațiunile de introducere a titlurilor în catalogul electronic.

Schimbul de experiență cu o bibliotecă germană rămâne deschis în vederea unei dezvoltări adecvate.

Sînziana-I. B.-BRĂTEANU

Biblioteca Națională a Federației Ruse

La a 71-a Conferință Generală IFLA, ținută în august 2005 la Oslo (Norvegia), o echipă din conducerea BNFR și doi cercetători de la Institutul Științific de Cercetare și Conservare a Documentelor au prezentat starea actuală a instituției, efortul de restaurare a clădirilor unde funcționează diferite secții și perspectivele de viitor.

Întemeiată în 1828, Biblioteca deținea, la 1 ianuarie 2005, 42,8 milioane volume. Pentru păstrarea optimă a acestui patrimoniu ar fi necesar un spațiu de 110.000 m²; din păcate există numai 64.650 m² disponibili, iar creșterea anuală a colecțiilor (650.000 unități) reclamă spații noi în suprafață de 875 m². În ultimii 40 de ani BNFR nu a primit spații noi și nu s-au operat renovări la cele existente încât fondul de carte a suferit severe deteriorări.

La aniversarea din 2003, autoritățile centrale au aprobat un plan de "dezvoltare, renovare și restaurare" a construcțiilor existente, ca și ridicarea unui complex nou pentru adăpostirea patrimoniului Bibliotecii.

Derularea acestui plan e preconizată până în anul 2010 și are în vedere: restaurarea ansamblului *Usadiba Sidorovich* (40.000 m²), care va adăposti opere literare în 115 limbi ale popoarelor din Asia și Africa; restaurarea ansamblului *Dom Paškova* (12.000 m²), cu secții de manuscrise, hărți, note muzicale, săli de expoziții; reechiparea depozitului principal (30.000 m²), unde se păstrează 23 de milioane din volumele BNFR; proiectarea unei biblioteci noi (100.000 m²).

Cu referire la reechiparea depozitului principal, e de amintit că în 1997, la recomandarea Comisiei UNESCO a Federației Ruse, s-a solicitat un credit de 10 milioane $ statului francez. Lucrările au început în 1999 și s-a hotărât, ca o premieră mondială, ca fondul de carte să rămână pe loc. Mutarea pe rafturi, absolut necesară, a obligat înregistrarea a cca. 2,5 milioane de cărți; 10% din fond a trebuit totuși scos în afara depozitului. Rafturile noi au fost tratate cu substanțe ignifuge și translația cărților s-a făcut pe unități de câte patru blocuri. Se precizează că în timpul lucrărilor de restaurare cititorii au avut acces la fondul de carte. Dintre lucrările de refacere sunt de amintit: instalarea ecranelor metalice protectoare între spațiile rafturilor perechi pentru prevenirea extinderii incendiilor; montarea de uși ignifuge, hidranți și pubele ignifuge. Cele 19 etaje ale depozitului au fost înzestrate cu un sistem de iluminat cu protecție de tip IP-5 iar ferestrelor li s-a adăugat al treilea rând de geamuri (pachete de sticlă luminofugă, produse în Olanda). În felul acesta iluminarea rafturilor din preajma geamurilor a scăzut cu 50 – 70%. S-a modernizat alimentarea cu energie electrică, iar sistemul de funcționare a aerului condiționat (33.000 m³/h) a fost centralizat și computerizat. La fel a fost instalat sistemul automat de stingere a incendiilor (cu subsisteme ce servesc câte 2 etaje) și altul de scoatere a fumului cu ajutorul unor supape speciale.

Automatizarea instalațiilor din depozit funcționează pe sistemul APMIS, distribuitor Möller, care asigură managementul și controlul permanent al funcționării tehnologice. Această operație permite afișarea, la un moment dat, a dinamicii schimbării indicilor principali ai regimului de păstrare a cărților, conform standardelor: 16 – 20 grade Celsius, ca temperatură și umiditate, 50 – 58%, precum și a parametrilor de iluminare și componenta de raze ultraviolete.

Concomitent, s-a instalat o rețea modernă de calculatoare (82 de puncte de lucru, cu asigurarea unei viteze de transfer a informațiilor de până la 100 MB/sec.).

Comunicarea cercetătorilor ruși evidențiază în primul rând caracterul de pionierat al modernizării și retehnologizării BNFR, fără evacuarea colecțiilor și continuarea activității normale a instituției.

Ana LEFTER

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Catalog

C. D. ZELETIN, *Scânteind ca Sirius...*

Scrisorile de tinerețe ale Zoei G. Frasin către G. Tutoveanu. Contribuții documentare la biografia poetului G. Tutoveanu

Editura Sfera, Bârlad, 2004, 156 p.

Cartea aceasta e operă de pietate. Nu este nici prima şi nu va fi, nădăjduiesc, nici ultima. Cine va căuta în ea valoarea s-o caute mai întâi pe cea afectivă şi apoi pe cea documentară. Şi într-un caz şi în celălalt se vor bucura descoperind bogăția vieții lăuntrice a unor oameni de altădată, farmecul simplității şi al vieții curate... (Autorul)

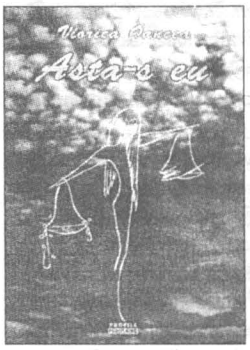

Viorica OANCEA, *Asta-s eu.* Crâmpeie de viață

Profile Publishing, Bucureşti, 2003, 296 p.

Vara, când veneam în vacanță, după ce cotrobăiam prin toată casa şi bătătura în căutarea locurilor şi lucrurilor mele dragi cărora le dusesem dorul, mă furişam uşurel prin fundul grădinii fără să mă simtă nimeni şi, singură, cu băţu-n mână, o luam pe cărăruşa care ducea la iaz de-a curmezişul ogoarelor semănate cu grâu, porumb, sfeclă şi mă opream în vârful dealului...

Ioan MAZILU-CRÂNGAŞU, *Grădina cu Sonete*

Prefață de prof. dr. Tudor Opriş, postfață de Florentin Popescu, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2004, 248 p.

Structuri metaforice meloplastice, trădând nu numai o aleasă cultură şi rafinament al formelor de expresie, dar şi amploarea ariei de inspirație, a formelor de prospecție şi reflecție socială, psihologică, filosofică, conferind sonetelor substanță, adâncime, varietate de timbru şi nu rareori şansa ca unele versuri sau strofe să devină apoftegme memorabile. (Tudor Opriş)

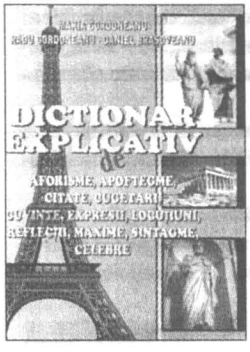

Maria CORDONEANU, Radu CORDONEANU, Daniel BRAŞOVEANU, *Dicționar explicativ de aforisme, apoftegme, citate, cugetări, cuvinte, expresii, locuțiuni, reflecții, maxime, sintagme celebre* (De la sensurile originare la sensurile uzuale)

Editura Regina din Arcadia, Bucureşti, 2005, 223 p.

acarul Păun. *Sens uzual:* persoană cu un statut ierarhic administrativ inferior, asupra căreia se aruncă vina şefilor; țap ispăşitor. *Expresia are la origine un nume şi un fapt real: la începutul secolului trecut a avut loc o catastrofă feroviară într-o gară de pe linia Ploieşti – Buzău. În urma anchetei, s-a stabilit că accidentul s-a datorat schimbării greşite a macazului. În loc să fie condamnat cel care dăduse ordinul, adică şeful, a fost condamnat acarul Păun, ce nu făcuse altceva decât să execute acest ordin.*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Mario VARGAS LLOSA, *Tentația imposibilului. Victor Hugo și "Mizerabilii"*
Traducere din spaniolă de Mariana Sipoș, Editura Humanitas, București, 2005, 199 p.

Tentația imposibilului *nu este o carte despre o altă carte. Mario Vargas Llosa plonjează în romanul* Mizerabilii *din perspectiva cititorului avizat, a entuziastului, a creatorului care știe prea bine cum se construiește o mare operă literară. Și, astfel, descoperim mecanismele secrete care au pus în mișcare pana lui Victor Hugo pentru a crea celebra narațiune romantică franceză. Însă el nu se lasă copleșit de cuvinte și dezvăluie cheile specifice creației scriitorului francez. Ne relevă acele semne care vorbesc despre Victor Hugo scriitorul, politicianul și, mai presus de toate, omul – pur și simplu un alt personaj al romanului, care știe să se deghizeze în narator sau în protagonist și care știe inclusiv cum să dispară fără urmă în meandrele istorisirii.* (Humanitas)

Vladimir FEDOROVSKI, *Santk-Petersburg. Poveștile de dragoste ale unui oraș*
Traducere din franceză de Silvia Palade, Editura Humanitas, București, 2005, 279 p.

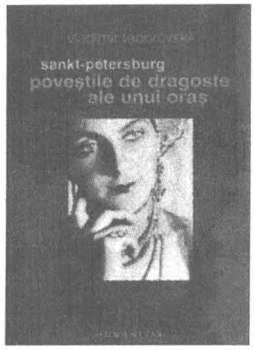

... Este neîndoielnic faptul că țarii și marii scriitori, Petru I, Pușkin, Dostoievski, au oferit cheile potrivite pentru descifrarea misterelor acestui oraș plin de farmec, dar am preferat să urmăresc și destinul muzelor acestor personalități, cele pe care ei le-au iubit la Sankt-Petersburg: Ecaterina, împărăteasa din popor, soția lui Petru cel Mare, Ecaterina II și puternicul ei complice, Potemkin, Pușkin și iubirile sale, poeții de la începutul secolului al XX-lea. Nu am uitat nici suferințele îndurate de petersburghezi, zdrobiți sub jugul roșu al regimului totalitar...

Simone WEIL, *Forme de iubire implicită a lui Dumnezeu*
Traducere din franceză, note și introducere de Anca Manolescu, Editura Humanitas, București, 2005, 197 p.

Ca orice mistic autentic, Simone Weil se teme cel mai tare de misterul fals. Se teme de substitutele transcendenței pe care ființa finită le-ar putea produce (și le și produce fără încetare). A refuzat de aceea cu o pasionată încăpățânare să își pună "problema lui Dumnezeu" până în clipa când, în 1938, curând după săptămâna pascală petrecută la Solesmes, nu a fost cotropită interior de prezența unui mister incontestabil, imposibil de fabricat, neomenesc. E un eveniment spiritual pe care îl va menționa deseori pentru a marca distincția, uriașă, inefabilă, între calitatea naturalului și cea a supranaturalului... (Anca Manolescu)

Carlos Ruiz ZAFÓN, *Umbra vîntului*
Traducere din limba spaniolă și note de Dragoș Cojocaru, Editura Polirom, Iași, 2005, 496 p.

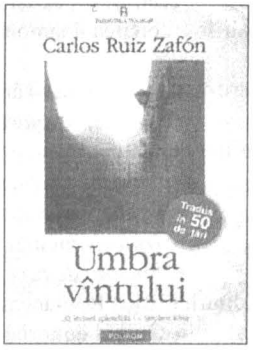

Dacă ați crezut cumva că marele roman gotic a murit o dată cu secolul al XIX-lea, ***Umbra vîntului*** *o să vă facă să vă răzgîndiți. Un roman de primă mînă, plin de capcane, de intrigi care se desfac unele din altele.* (Stephen King)

O carte care spune povestea unei alte cărți, plină de scene fantastice, minunate. Dacă începi s-o citești, n-o mai poți lăsa din mînă. Am devorat-o într-o zi și jumătate, pe nerăsuflate.
(Joschka Fischer)

NOTĂ: Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Dezvoltarea Colecțiilor al Bibliotecii Metropolitane București

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Agenda culturală

Târgul Internațional Gaudeamus – Carte de învățătură 2005

Între 23 și 27 noiembrie 2005, în Pavilionul Central Romexpo, a avut loc a 12-a ediție a **Târgului Internațional Gaudeamus – Carte de învățătură**, organizat de Societatea Română de Radiodifuziune, eveniment cultural care a cunoscut și anul acesta o mare afluență de public, la cea mai largă participare a expozanților – 360. În presa cotidiană și cea culturală, ca și în gazeta Târgului, s-au putut întâlni mai puține comentarii și considerații generale pe marginea evenimentului intrat în programul cultural național, și mai multe date asupra editurilor prezente, a manifestărilor înscrise în programul ediției, precum și coperte de cărți care au ilustrat viața lor în momentul de față.

Ca un fapt nu lipsit de semnificație în perspectiva integrării europene, Președintele de onoare al ediției din acest an a Târgului Gaudeamus a fost Jonathan Scheele, Șeful Delegației Comisiei Europene în România.

Citâm din "cotidianul" Târgului:

"Integral ocupat anul acesta, pavilionul central al Romexpo apare foarte diversificat la parter, unde edituri importante au standuri cu un design individualizat - Humanitas, RAO, Paralela 45, ALL, Teora și Corint. Pentru primul an, în urma preluării Cărții Românești de Polirom, cele două edituri au un stand comun". – "Târgul este o ocazie de a găsi în același loc ultimele noutăți și cărți mai vechi, majoritatea la preț redus". – "O clipă doar, și fiecare popas printre «instantaneele caricaturale» din standul A.M. Press îți relevă o atitudine, un chip mai altfel decât cel știut de la televizor". – "La Gaudeamus 2005, Polirom a organizat evenimente deosebite..." – "La Agenția Națională pentru Tineret ne amuzăm cu unele exponate, iar altele ne pun pe gânduri". – "Ca și la edițiile anterioare, Salonul Presei este deosebit de populat..."

Încolo, ca la târg – mișcare, culoare, divertismente, căldură mare, înghesuială, personalități culturale, politice, pseudoculturale, pseudopolitice, autori, cumpărători, vizitatori, tineri pe scări, gazete, pliante, și toate, sub semnul ori în sunetul trompetei care anunță lucrurile serioase și ciudățeniile bâlciului, lansările de carte, evenimentele cu adevărat culturale, proiectele, concursurile, declarațiile, mărturisirile etc. etc., o stare de spirit chiar obositoare, aducătoare de bucurii culturale, aici, o dată pe an, pentru toți iubitorii de carte. Intrarea, prin fumul gros de la grătarele cu mititei și cârnați naționali. Dacă-i bâlci, bâlci să fie!

Participarea Bibliotecii Metropolitane București în acest an a fost nu într-un stand al cărții de patrimoniu și al unor noi apariții ale propriei edituri, ci în spațiul unor expoziții aniversare și al jocului de păpuși, după cum urmează:

Salonul Internațional de Carte pentru copii și tineret 2005 – *Insula misterioasă IBBY*, ediția a II-a

Biblioteca *ION CREANGĂ* – filiala Bibliotecii Metropolitane București – a fost invitată, pentru a doua oară, de către Asociația Editurilor cu Profil Pedagogic și Cultural, Secția Națională a Consiliului Internațional al Cărții pentru copii și tineret (IBBY), să participe cu expoziții de carte din fondul de publicații la sărbătorirea a doi mari scriitori – Jules Verne și Hans Christian Andersen.

Expozițiile au fost deschise pentru public în zilele de 23 – 27 noiembrie, în spațiul destinat lecturii, care a purtat numele *Strada Ion Creangă*, și au stârnit interes prin vechimea lucrărilor, traducerea lor în limbi de circulație internațională, bogăția ilustrațiilor, precum și prin edițiile de colecție, una dintre cele mai valoroase fiind Jules Verne, colecția Hetzel, 1909..., exemplare având coperte lucrate artistic și pagini aurite.

Întrucât 2005 a stat sub semnul *Bicentenarului H. Ch. Andersen*, în cadrul programului de conferințe doamna Delia Nistor, șef Serviciu Programe pentru copii, a susținut comunicarea *H. Ch. Andersen – un povestitor pentru toate generațiile*, moment la care a fost prezentă doamna Birgitte Randmets, consul cultural al Ambasadei Regatului Danemarcei în România.

Teatrul de păpuși *LICURICI* al Bibliotecii *ION CREANGĂ* a prezentat spectacolul cu piesa *Șoricelul mofturos* de Ilie Stanciu, sub coordonarea doamnei Gabriela Stamatiade.

La închiderea Târgului, consemnăm trofeele și premiile:

- *Trofeele Gaudeamus*, acordate în urma votului publicului, au revenit, pe primul loc, Editurii Humanitas, la categoria editurilor care au publicat peste 100 de titluri în anul 2004.
- Pe locul al doilea, Grupul editorial RAO.
- Pe locul al treilea, Editurile ALL.
- *Trofeele* au mai revenit Editurii Teora (între 50 și 100 de titluri anual) și Editurii Fortuna (cu mai puțin de 50 de titluri).
- *Premiul de excelență*, acordat de către Societatea Română de Radiodifuziune, a fost oferit Editurii Polirom, pentru relansarea Editurii Cartea Românească.
- Grupul editorial RAO a primit *Trofeul Gaudeamus* în urma votului presei.
- *Premiul Educația*, acordat de către organizatori, a fost câștigat de Universitatea București – Editura Credis.
- *Trofeele Salonului Ilustratorilor de Carte (Ne)publicați Încă* au revenit lui Florentin Vișan și Iulian Frățilă.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Calendar

decembrie 2005

♦1 decembrie. **Ziua Națională a României**

♦ 2 decembrie 1935. 70 de ani de la nașterea poetului **Nicolae Labiș** (2 dec. 1935 – 22 dec. 1956)

♦ 4 decembrie 1875. 130 de ani de la nașterea lui **Raine Maria Rilke**, poet, prozator, eseist austriac (4 dec. 1875 – 29 dec. 1926)

♦ 4 decembrie 1895. 110 ani de la nașterea lui **Octav Dessila**, dramaturg, prozator (4 dec. 1895 – 29 iul. 1976)

♦ 4 decembrie 2000. 5 ani de la moartea pictorului **Horia Bernea** (14 sept. 1938 – 4 dec. 2000)

♦ 5 decembrie 1870. 135 de ani de la moartea lui **Alexandre Dumas-tatăl**, romancier și dramaturg francez (24 iul. 1802 – 5 dec. 1870)

♦ 5 decembrie 1925. 80 de ani de la moartea lui **Wladyslaw Reymont**, scriitor polonez, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în anul 1924 (7 mai 1867 – 5 dec. 1925)

♦ 5 decembrie 1975. 30 de ani de la moartea lui **Dinu Pillat**, istoric literar (20 nov. 1921 – 5 dec. 1975)

♦ 6 decembrie 1885. 120 de ani de la nașterea lui **Petre Georgescu-Delafras**, editor, tipograf, publicist, scriitor (6 dec. 1885 – 1963)

♦ 7 decembrie 1975. 30 de ani de la moartea lui **Thornton Wilder**, scriitor american (17 apr. 1897 – 7 dec. 1975)

♦ 8 decembrie 1865. 140 de ani de la nașterea lui **Jan Sibelius**, compozitor finlandez (8 dec. 1865 – 20 sept. 1957)

♦ 10 decembrie 1830. 175 de ani de la nașterea poetei americane **Emily Dickinson** (10 dec. 1830 – 15 mai 1886)

♦ 12 decembrie 1915. 90 de ani de la nașterea lui **Frank Sinatra**, cântăreț și actor american (12 dec. 1915 – 14 mai 1998)

♦ 13 decembrie. **Ziua Tipografilor Români**

♦ 13 decembrie 1925. 80 de ani de la nașterea sculptorului **Ovidiu Maitec**, membru corespondent al Academiei Române

♦ 14 decembrie 1990. 15 ani de la moartea lui **Friedrich Dürrenmatt**, scriitor elvețian (5 ian. 1921 – 14 dec. 1990)

♦ 15 decembrie 1675. 330 de ani de la moartea lui **Jan de Delft Vermeer**, pictor olandez (31 oct. 1632 – 15 dec. 1675)

♦ 15 decembrie 1885. 120 de ani de la apariția, la București, până la 15 ianuarie 1888, a revistei lunare moderniste **"Analele literare"**, editată de Mircea C. Demetriade

♦ 15 decembrie 1925. 80 de ani de la nașterea lui **Ioan Kristofi**, pictor

♦ 16 decembrie 1775. 230 de ani de la nașterea scriitoarei engleze **Jane Austen** (16 dec. 1775 – 18 iul. 1817)

♦ 16 decembrie 1965. 40 de ani de la moartea lui **Somerset Maugham**, prozator și dramaturg englez (25 ian. 1874 – 16 dec. 1965)

♦ 17 decembrie 1770. 235 de ani de la nașterea lui **Ludwig Van Beethoven** (17 dec. 1770 – 26 mar. 1827)

♦ 17 decembrie 1870. 135 de ani de la nașterea lui **Ion A. Bassarabescu**, scriitor (17 dec. 1870 – 27 mar. 1952)

♦ 17 decembrie 1905. 100 de ani de la nașterea lui **Vasile Lovinescu**, eseist (17 dec. 1905 – 14 aug. 1984)

♦ 17 decembrie 1905. 100 de ani de la nașterea lui **Dionisie M. Pippidi**, arheolog, istoric, epigrafist (17 dec. 1905 – 19 iul. 1993)

♦ 17 decembrie 1905. 100 de ani de la nașterea lui **Érico Lopes Verissimo**, prozator brazilian (17 dec. 1905 – 28 nov. 1975)

♦ 18 decembrie 1925. 80 de ani de la nașterea lui **Vasile Veselovski**, compozitor (18 dec. 1925 – 4 ian. 1998)

♦ 19 decembrie 1925. 80 de ani de la apariția, la București, până la 23 iulie 1926, a revistei săptămânale **"Cetatea literară"**, sub direcția lui Camil Petrescu

♦ 21 decembrie 1375. 630 de ani de la moartea lui **Giovanni Boccaccio**, scriitor italian (16 iun. 1313 – 21 dec. 1375)

♦ 21 decembrie 1805. 200 de ani de la moartea lui **Manuel Maria de Bardosa du Bocage**, poet portughez (15 sept. 1765 – 21 dec. 1805)

♦ 21 decembrie 1940. 65 de ani de la moartea lui **Francis Scott Fitzgerald**, scriitor american (24 sept. 1896 – 21 dec. 1940)

♦ 24 decembrie 1900. 105 ani de la nașterea lui **Ion Anestin**, grafician (24 dec. 1900 – 1963)

♦ 25 decembrie 1975. 30 de ani de la moartea lui **Gaston Gallimard**, editor francez (18 ian. 1881 – 25 dec. 1975)

♦ 27 decembrie 1585. 420 de ani de la moartea lui **Pierre de Ronsard**, poet francez (11 sept. 1524 – 27 dec. 1585)

♦ 27 decembrie 1925. 80 de ani de la moartea lui **Serghei Esenin**, poet rus (3 oct. 1895 – 27 dec. 1925)

♦ 28 decembrie 1805. 200 de ani de la nașterea lui **Eftimie Murgu**, conducătorul Revoluției Române de la 1848 din Banat (28 dec. 1805 – 12 mai 1870)

♦ 28 decembrie 1945. 60 de ani de la moartea lui **Theodore Dreisser**, scriitor american (27 aug. 1871 – 28 dec. 1945)

♦ 29 decembrie 1935. 70 de ani de la nașterea lui **Dan Bota**, pictor

♦ 30 decembrie 1865. 140 de ani de la nașterea lui **Rudyard Kipling**, scriitor englez, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură pe anul 1907 (30 dec. 1865 – 18 ian. 1936)

♦ 31 decembrie 1855. 150 de ani de la nașterea lui **Giovanni Pascoli**, poet și prozator italian (31 dec. 1855 – 6 apr. 1912)

♦ 31 decembrie 1915. 90 de ani de la nașterea lui **Nell Cobar**, grafician, caricaturist, regizor de film de animație (31 dec. 1915 – 26 iul. 1993)

NOTĂ: Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Informare Bibliografică al Bibliotecii Metropolitane București

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Contents

Vasile Th. CANCICOV – [Bucharest in December 1918] 2
MARY Queen of Romania – Bucharest 6
Georgeta FILITTI – Bucharest Archives – Ghermani 7
Ana Maria ORĂȘANU – Memory of Houses – Gheorghe Tattarescu Memorial Museum 10
Bucharest Metropolitan Library – Patrimony 11
History of the Book – BASIL MUNTEANU 12
Contemporary Autographs – *Ovidiu DRIMBA* 14
Radu VLĂDUȚ – Pages of Literary History at the Alexandru Odobescu Library Branch 16
News on Bucharest Metropolitan Library's Branches 17
EBLIDA Hot News. October 2005 – Library and Information Society Issues 18
The Euroguide I&D 19
Liviu BUTUC – Short History of Communication in Romania (V) 21
Cristina CHIȚA – Funds and Donations for Supporting the Romanian Culture 26
Jens THORHAUGE – New Demands – Old Skills. A Strategy for Bridging the Competence Gap 30
Public Library – Provider of Services in the Information Society 35
Ana LEFTER – The Russian Federation National Library 35
Catalogue 36
The 2005 Gaudeamus International Book and Education Fair 38
Calendar 39

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

București, str. Take Ionescu nr. 4
sector 1, cod poștal 010354
Redacție: Tel. / Fax: 212.83.11
E-mail: bibliobuc@yahoo.com
ISSN 1454-0487

Director: Florin ROTARU
Director artistic: Mircea DUMITRESCU
Redactor șef: Ion HOREA
Secretar de redacție și Culegere text: Iulia MACARIE
Tehnoredactare computerizată: Elena CONSTANTINESCU

CUPON

ABONAMENT LA
"BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR"

Numele .....
Prenumele .....
Adresa .....
Cod..... Telefon.....
Solicit abonarea la revista **"Biblioteca Bucureștilor"** pe o perioadă de ..... luni.
Adresa: București, Str. Take Ionescu nr. 4, sector 1, cod poștal 010354.
Anexez chitanța de plată a sumei de ..... lei în contul dvs.
nr. RO38 RNCB 5010 0000 3771 0001 BCR Sector 1.

Asociația noastră ABIDOB și Biblioteca Metropolitană București sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociațiile INTAMEL și EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicație care vă oferă ultimele noutăți din Comunitatea internațională a bibliotecilor.

Administrația noastră face, prin plata directă sau prin mandat poștal, abonamente la revista lunară **"BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR"**. Prețul unui număr este de 20.000 lei / 2 RON. Prețul unui abonament anual (12 numere) este de 240.000 lei / 24 RON.

Tipărit la Tipografia "SEMNE '94"

Redacția revistei "BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR" respectă opțiunile autorilor cu privire la normele ortografice

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

EMILY DICKINSON

1830 – 1886

175 de ani de la naştere

"... Neliniştile, prevestite de Poe şi – într-o măsură – de Melville – tulburau acut conştiinţele Americii. Emily a căutat echilibrul în magia cuvîntului, în proiectarea universală, atotcuprinzătoare, a naturii din preajmă. Oricine îi citeşte însă versurile cu atenţie, bagă de seamă că, deşi scrutează «livezile» lumii transcendente, ea încearcă să evadeze din «celula Paradisului» şi să se întoarcă de la «eclipsa» care era Dumnezeu, spre «casa atît de des vizitată» – Natura.

«Experimentul în verde» însemna, astfel, dobîndirea supremei certitudini a naturii, însemna afirmarea unei credinţe în ceea ce este vizibil, palpabil, în existenţa unui singur paradis posibil: cel pămîntesc".

Dan Grigorescu

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

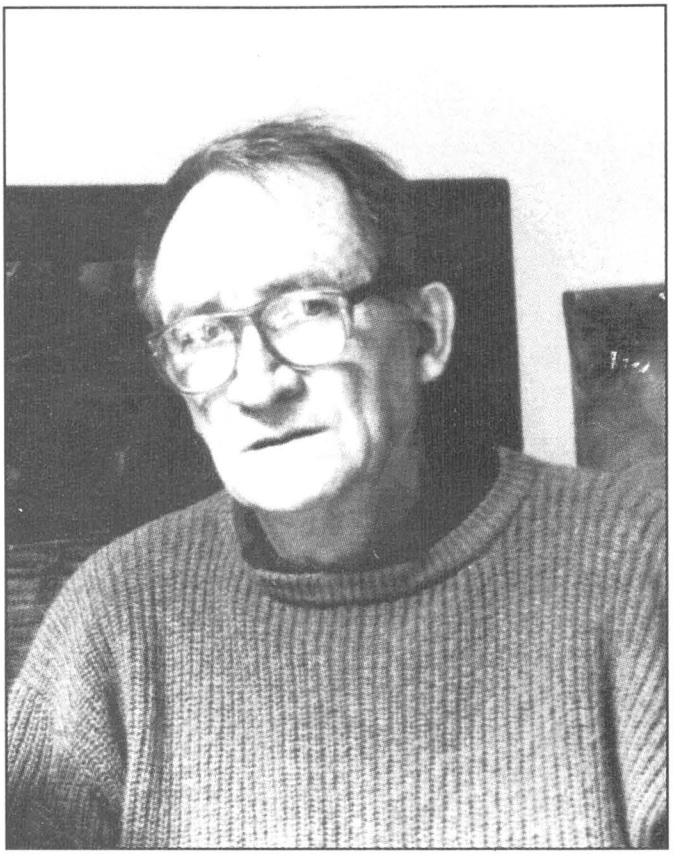

OVIDIU MAITEC

– 80 de ani –

EPILOG

"Soarele-i dus.
Noaptea stinge purpura-n zare.
Mă-ndrept spre apus;
peste umbra-mi ce trece
peste trupu-mi supus
(cuprins de sudoarea cea rece)
se-nalță zidiri, lumini şi altare,
Chipuri de sfinți,
aripi de demoni,
răget de fiare,
scrîşnet de dinți,
scîncet de prunci,
Voci cu porunci,
Imne de îngeri
Marea chemare".

O. M.

Noiembrie – 2005

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro